

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

Sipos Domokos

Megszületett

Megszületett.
Éjszaka volt és ragyogtak fenn a csillagok.
Én hiszem a szép csodát,
Hogy kedvéért kigyúlt egy égi lámpa
És jött szüzen érte Máriát.

Megszületett.
És élt harminchárom évet.
Én hiszem a bús csodát,
Hogy kereszten halt, feltámadott
És elevenen a mennybe szállt.

Megszületett.

Tartalom

Tanulmány

R.B.Y. Scott: A Messiás születése, neve, országa. Ézsaiás könyve 9,2–7	539
---	-----

Adventi prédikációk

Adorjáni Zoltán: Csoda hétköznapi köntösben. Máté 1,18–20	541
Claude Demissy: Szabadulás — szövetség. 2Mózes 19,5–6	543
Hartmut Ellinger: Hajnalodik. Róma 13,8–14	544
Nagy István: Várom az Urat. Zsoltárok 130,5–8	547

Karácsonyi prédikációk

Borbáth Dániel: Nagy örömmel örvendezők. Máté 2,10–11	550
Csiha Kálmán: Simeon. Lukács 2,25–32	553
Imre Lajos: Karácsonyi prédikáció. Lukács 2,11	556
Nagy István: Az én szolgám. Máté 12,18–21	560
Nagy László: A betlehemi pásztorok karácsonya. Lukács 2,15–20	562
Ravasz László: Karácsonyi minimum. 1Timóteus 3,16	565

Az esztendő fordulóján

Csiha Kálmánné: Együtt a sátorban. 2Mózes 18,8–10	568
Kováts László: Vigyázzatok, hogy úgy cselekedjete. 5Mózes 5,32–33a	571
László Dezső: Újesztendei vigasztalás. Ezékiel 14,22–23	575
Molnár János: Köszönöm. Zsoltárok 107,1–9	578

Esketési beszéd

Gyenge János: Bizalom és békességes tűrés. Zsidókhöz 10,35–36	582
---	-----

Temetési beszédek

Czapfalvy József: Mindvégig. János 13,1b	584
Eduard Thurneysen: Az Úréi vagyunk. Róma 14,7–9	585

Karácsonyi ünnepély

Nagy László: Az idő teljessége. Galata 4,4–5	588
Kacsó Sándor: Advent a lágerben	591
Müller Dezső: Adventi imádság	591
Adorjániné Nagy Aranka: Új karácsonyt	592
Áprily Lajos: Karácsony-est	593
T.S. Eliot: Simeon éneke	593
Kiss Jenő: Pásztorok zavara	594
Reményik Sándor: József, az ács, az Istennel beszél	594
Szemlér Ferenc: Karácsonyra	595

Tanulmány

R. B. Y. Scott
Egyesült Államok

A Messiás születése, neve, országa

Ézsaiás könyve 9,2–7

A hitnek ezen örömteli kifakadása úgy tör ki, mint a teremtés első világozása a föld sötétsége és a káosz fölött, amint ez a 8. fejezet utolsó versében tárul elénk. Az aggodalom kimondhatatlan örömmé válik a zsarnok uralmának megdöntésével és Dávid trónjának egy olyan király általi elfoglalásával, akinek felséges nevei egy új, békés és igazságos kor eljövételére mutatnak. Ez a bibliai rész nemcsak tartalmára nézve híres, hanem azért is, mert a kezdő és az azt megelőző, Galileára utaló verseket a Máté 4,15–16 mint jövendölést idézi Jézus galileai szolgálatára vonatkozóan. Ez a gondolatársítás még hangsúlyozottabbá válik azáltal, hogy az egész jövendölés úgy szerepel, mint egy karácsonyi ótestamentumi tanítás.

A keresztyének számára a judaista messiási reménység a Názáreti Jézusban teljeseedik be, de nem oly módon, ahogy az akkori zsidók a messiási zsoldárok és prófétai jövendölések alapján elképzelték. Az előttünk álló fejezetben a király, akinek jövetelét általános örvendezés közepette ünneplik, elfoglalja Dávid trónját, mely az idegen elnyomó hatalom háború általi megdöntésének következménye.

Ézsaiás kontextusában vizsgálva, ezen rész magyarázatánál két kérdés merül fel: egy korabeli királyra vonatkozik-e az utalás, vagy pedig egy képzeletbeli királyra a jövőben? A jövendölés Ézsaiásnak tulajdonítható-e, vagy a valóságban Dávid királyságának a visszaállításába vetett reménységet fejezi ki, mely azután ébredt fel, miután a babiloniak száműzték az utolsó júdeai királyt?

Ezen kérdésre a válaszok eltérnek egymástól, mert a bizonyítékok nem döntöek. Az a szokás, hogy az eljövendő képzeletbeli királyt „Messiás”-ként jelölik, azaz „felkent”-ként, abból a tényből származik, hogy egy kiválasztott személyt vallásos szertartás közepette kentek fel királynak (2Sám 2,4; 2Kir 11,12), és attól fogva egész életében az Úr felkentjeként ismerték el (1Sám 24,11; 2Sám 19,21; Zsolt 2,2). A király kapta a legmagasabb címet, felkenése által szentté lett, akinek az életétől az egész nép jóléte függött (2Sám 21,17). Egyedülálló kapcsolatban állt a nép Istenével, aki a felkenés napján a királynak Atyjává lett (2Sám 7,13–14; Zsolt 2,6–7; 89,26–27) [...].

Az elbeszélés nyelvezte túllépi a közönséges emberi tulajdonságok határát, mert a költő képzelete szerint a király már nem egy egyszerű ember, hanem JHVH kiválasztott és felkent fia. Szembeötlő az itt megjelenő és a Dávid zsoldáiraiban előforduló jellemző motívumok közötti hasonlóság és azoknak helye a szertartásban: reggeli világozóság, hajnalpír (2Sám 23,4; Zsolt 110,3; 118,24,27); a nép örömujjongása (Zsolt 118,15,24; 132,9,16; 1Kir 1,40); a király ellenségei fölötti diadal (Zsolt 2,2,8,9; 72,4,14; 89,23; 110,1,5–6; 132,18); a tüsszel való megégettetés (2Sám 23,7; Zsolt 21,9; 118,12); az istenfiúság ajándéka (Zsolt 2,7; 89,26–27; vö. 110,1); a királyi tulajdonságok hirdetése (Zsolt 2,6–7; 31,5; 72,17; 89,27; 110,4; 2Sám 23,3; vö. 2Sám 5,2); a királyi széknek békességben és igazságosságban való végérvényes elfoglalása (Zsolt 2,8–9; 21,4; 61,6–7; 72,1–8,17; 89,3–4,28–29,36–37; 132,11–12).

Az is lehetséges, hogy a jövendölést egy korabeli júdeai király trónra lépésekor írták [...]. Ézsaiás próféta kapcsolatban állt mind a templommal, mind pedig a királysággal, valószínű, hogy felkérhették arra, hogy a koronázási ünnepek szertartására alkalmi jövendöléssel készüljön. [...]

A költői jövendölés szerkezte: a 2–3. vers tudunkra adja, hogy a sötétség világozossággá lett és e fölött mindenki örvendezik; a 4–6. versek növekedő fontossági sorrendben ennek három okát sorolják fel: az elnyomó hatalmának megdöntése, a háború

szimbólumainak eltörlése és egy isteni hatalommal felruházott király ajándéka; a 7. vers az ő végérvényes uralmának békeségét, jogosságát és igazságosságát hirdeti.[...] A 3.vers a sokaság örömét az aratók és a zsákmányosztók örömeivel állítja párhuzamba; vö. Zsolt 126,6; 119,162. A 4. versben a „terhes igája” elnyomást kifejező jelkép, ugyanúgy, mint az 1Kir 12,4–14-ben. „Háta vesszeje” rokon értelmű a „nyomorgatónak botja”-val. A rabszolgatartó botját vessük össze 2Móz 21,20-szal.

„A Midián napja” Gedeon teljes győzelmének napjára utal a hódító midianiták fölött (Bírák 6–8).[...]

A 6. versben az „uralom” ritka héber szó, mely a „hatalom terhé”-t jelenti, vagy egy olyan felségjelt, mint például a királyi díszruhára hímzett motívum, vagy a királyi kormánypálca.

„Nevét hívják”, azaz kikiáltják a nevét, melyet négy felséges cím követ. Az első kettő: „csodálatos” és „tanácsos” — azt fejezi ki, hogy a királyt isteni bölcsesség és hatalom jellemzi; a harmadik és a negyedik: „erős Isten” és „örökkévalóság Atyja” — uralkodásának természetére vonatkozik. A „csodálatos tanácsos” azt jelenti: a bölcsesség legfőbb forrása, mely céljaiban csodálatos (vö. 14,24). „Erős Isten” jelentése „isteni a hatalomban”. „Örökkévalóság Atyja” örökös atyát jelent, mert a király mindig gondját viseli népének. „Békeség fejedelme” a „jótékonyosság fejedelmé”-t jelenti. Ez a jelző Jézusra vonatkoztatva vált ismertté, aki békeséget hozott a földre. Nem szabad elfelejtenünk azt, hogy a héber „béke” — SALOM — szó nemcsak a háború megszűntét, hanem egy gazdag, harmonikus jólét feltételét is jelenti. „Uralma növekedése” azt jelenti, hogy „nagy lesz az ő uralma” A „jogosság” és „igazságosság” elengedhetetlen feltételei a tartós uralomnak. A Dávid házából származó királyok nem voltak egyeduralkodók, ők szövetségi kapcsolatban álltak mind Istenükkel, mind azzal a néppel, amely fölött uralkodtak (vö. 2Sám 5,3; 2Kir 11,17; Jer 22,15–16). A vers utolsó mondata a szerkesztőnek tulajdonítható.

Fordította: Geréb Erzsébet

Adventi prédikációk

Adorjáni Zoltán

Csoda hétköznapi köntösben

Alapige: Máté 1,18–20

Bibliaviasítás: Máté 1,18–25; 11,28–38

1. Az első karácsony előtörténetét, majd a megszületést, a pásztorok és bölcsek látogatását sajátos légkör lebegi körül. Ebbe a sajátos légkörbe mi is belefzlelünk, valahányszor a karácsonyi történetet olvassuk, vagy amikor közeledik felénk ez az ünnep.

Bármennyire is lefoglal bennünket az ünnepi készülődés, a bevásárlások anyagi gondja vagy a vendégvárás, karácsony táján nem tudunk ettől a különleges hangulattól szabadulni. Magával ragad. Ha rövidebb időre is, de befészkelődik gondolatainkba. És jó így karácsonyt várni. Mintha-mintha egy kicsit tisztábbá válna bennünk és körülöttünk minden. Mintha-mintha egy kicsit jobbakká lennénk mi magunk is.

Adventben, karácsony táján úgy élünk, hogy egy csak erre az időszakra jellemző izgalom vagy várakozás ragad magával — gyermeket és felnőttet egyaránt. Valami olyanszerű, mint amikor egy, az életünket különlegesen meghatározó esemény előtt állunk: házasság előtt vagy gyermekünk születése előtt. Mert advent és karácsony csodáról beszél. Egy igazi csodáról: Isten testté lételéről. És ez a csoda 2000 év távlatából is — láthatjátok, érezhetitek — meghatározza életeteket. Még akkor is, ha ez a hatás csak külsőségeiben jelentkezik.

Mert karácsonykor még a hitetlen is ünnepel a maga módján. Őt is magával ragadja ennek a hajdani igazi csodának a titokzatossága, szentsége és áhítata. Örül a hitetlen is, jobban érzi magát. Talán boldogabb is.

2. Azt hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, hogy az adventi ígéretek és a karácsonyi történetet hallgatva valamilyen formában mi is csodát várunk. A hétköznapiok sivárul ismétlődő szürkéségében, az egyre nagyobb gondok között, a visszatérő és le nem küzdött bűneink súlya alatt: csodát várunk.

Valami bibliai csodát, amelytől egyszerre megváltozik életünk. Amelytől elsősorban az életkörülményeink lesznek másokká, és aztán mi magunk is.

De vajon lehetnek-e még bibliai csodák, amikor manapság minden hajdani csodát meg- és kimagyarázunk? Mindent tudni vélünk, s amit nem értünk, azt egyszerűen letagadjuk? Ismereteinktől eltelve lelkileg szegényekké lettünk: reménytelenebbekké.

És mégis, mégis, valami csodát várunk. Csalódottan és reménytelenebbül, mint elődeink, valami csodát várunk mégis. Valami olyanszerűt, mint ami hajdan karácsony táján történt.

3. De hogyan is történt ez a hajdani csoda Mária és József életében?

a) Figyeljünk jól a történetre!

„A Jézus születése pedig így vala...”

Mennyire hétköznapi és egyszerű bevezetés! Nincs benne semmi különleges. Máté evangélista nem azt mondja: És most figyelem, mert olyat írok le nektek, amihez foghatót eddig soha nem hallottatok! Nem. Úgy beszél, mint mi, amikor esténként elméljük egymásnak egy-egy nap eseményeit.

Egyet a Máriák közül, egyet az akkori hajdonok közül eljegyzett egy József nevű férfi. Úgy, ahogy még sok más ifjú eljegyzett magának egy lányt a hajdani zsidó szokás szerint. Ez a jegyesség az akkori zsidó szokások szerint nem jelentette a teljes házasságot. A várakozás ideje volt. Előkészületi idő a tényleges házasság és házasság bekövetkezéséig. A jegyesek jogilag már házastársak, de páros kapcsolat nincs még közöttük. És ekkor történt az, hogy noha József nem közeledett Máriához, Mária teherbe esett.

Hogy ez miként történhetett, Máté evangélista nekünk előrebocsátja: a Szentlélek-től. De erről József akkor még semmit sem tudott. Előtte csak a pusztá tény állt, és pedig az, hogy Mária valaki másától teherbe esett.

Íme! József a csodáról még semmit sem tud. Csak azt látja, hogy életét, terveit megzavarta egy sajnálatos, hétköznapi eset. Az eljegyzés után mély csalódást okozó félrelépést láthat most. És talán azok is így láthatták, akik közvetlen közelükben éltek és esetleg tudomást szerezhettek e sajnálatos esetről.

Egy derékba tört jegyesség, egy nem várt félrelépésnek tűnő eset. Csodáról olvasunk. Egy igazi csodáról. De arról is, hogy egy igaz és becsületes férfi mélységesen csalódik. Hogy vívódik és nem tudja vállalni a szégyent; azt a harmadikat, aki nem az övé, hanem idegen!

Csodáról olvasunk, de abban egy jóra való fiatal ember drámájáról van szó, aki finom lélekről tanúskodik, mert nem akarja tisztázni magát mások előtt és nem mentegőzik úgy, hogy világgá kürtöli a lány ballépését.

A csodatörténet egy Mária története is, aki valójában nem is érti, hogy mi történik vele. Akit teljesen meglepett egy különleges látomás, melynek hatása alatt, talán elragadtatottságában, talán félelmében csak egy válasza lehetett: „Legyen a te beszéded szerint.”

Emberi történet! De mi a teljes evangéliumot ismerve azt is tudjuk, hogy itt lényegében isteni csoda történt.

Látjátok, testvéreim, hogy ez a nagy csoda mennyire hétköznapi, mennyire nagyon emberi történetbe beágyazva.

b) József fél. Pontosabban meg van rémülve. Szorong a tanácstalanságban. Úgy érzi magát, akár csak te, amikor egy súlyos gond miatt nem tudsz éjjelenként aludni. Mert újra és újra visszatér az emésztő kérdés, és egyre borúsabb gondolataid támadnak. Amikor hajnal felé végül kimerülten zuhansz álomba, a szertelen álmokképek még ziláltabban pörögnek tovább agyadban.

Két, többnyire elszigetelődő, egymástól függetlenül és magányosan vívódó jegyes életében — isteni csoda történik.

Nem meghittén, békés jegyességben, hanem álmok szertefoszlása közben és erős félelemben.

Mennyire valóságos ez a kép. Mert ilyen a mi életünk is. Harcok, lelket leterhelő gyötrődések. Vívódás magunkkal, vívódás a másik miatt.

Isten csodát ígért. Milyen sokan várták ezt! Igazán várták. Ténylegesen szívszakadva várták. A Messiást József és Mária is várta. De nem így!

A csoda bekövetkezett akkor, amikor Mária remegve elrebegette az engedelmesség szavait az angyal előtt: „Legyen a te akaratod szerint.”

Az előbb elviselhetetlen teherként jelentkező csoda a Józsefé lett akkor, amikor az éjjeli álmokép után mégsem, mégsem bocsátotta el titokban a jegyesét.

4. Csodát ígért Isten. Csodákat ígér nekünk is.

A Lélek jön a mai Máriákhoz és Józsefekhez: álomszerűnek tűnő bibliai képek és igék útján; vagy egy Istennek való engedelmességre felszólító igemagyarázatban.

A csoda lehetősége ma is megvan. A csoda rád vár!

Ott van közvetlen közeledben, de akkor, amikor Isten akaratát meghallva úgy érzed, hogy terhes az ő igája, melyet válladra szándékszik tenni, nem veszed észre azt.

A csoda karnyújtásnyira van tőled akkor, amikor úgy véled, hogy megszakad a szíved a két vonzás között: Isten akarata és a magad akarata között.

Egy lépésre vagy csupán a sokszor reménytelenül várt csodához akkor, amikor már-már igazat adnál Istennek, de egyidejűleg még görcsösen kapaszkodnál a magad vágyaiba is.

Akkor, amikor már epkedsz Isten szeretetének forrása után, de még félsz ráhajolni szomjad enyhítésére, mert mindig rettegsz attól, ami ismeretlen. Attól az új, még nem tapasztalt valóságtól, amelyben eddig még nem volt részed.

A csoda akkor teljesedik be, akkor lesz a tied is, amikor kimondod: Legyen a te akaratod szerint, Uram!

Akkor a várt és benned beteljesedő csodának sajátos légkörét megérzi más is melletted. Kellemesebben érzi magát melletted. Talán boldogabb is, ha veled lehet, és jobbá is lehet és lesz melletted.

Testvérem, Isten ma ezzel a biztatással jön segítségére, a csodára vágyóhoz, amíg vívódsz, amíg még terhesnek tűnik számodra az ő igája: ne félj! Ámen.

Claude Demissy

Franciaország

Szabadulás — szövetség

Alapige: 2Mózes 19,5–6

Bibliolvasás: 2Mózes 15,1–21

Születése után három héttel meg fogjuk keresztelni a kis Auréliát. A Mosel folyóhoz közeli házban lakik. Pár nappal hamarabb felkerestem Aurélia családját, hogy beszéljük meg a keresztelés részleteit.

Az újszülött kezdi már emelgetni fejcskáját. Az egész közeli dolgokat már képes megragadni. A gyermekecske mindent meg szeretne fogni, amit lát, de ez még nem sikerül neki. Keze még nem mozog úgy, amint esze kívánná.

Pár hét alatt messzire jutott a fejlődésben. A gyermek egy nap anyjával együtt egészen közel van az asztalhoz. Ismét megkísérli, hogy valamit megfogjon, és ez sikerül is neki. Karocskája megerősödött. Keze megragadja azt a tárgyat, amit a gyermek szájába szeret venni. Látható, hogy a baba szeme örvend. Végre sikerült neki. Most már az anya gyorsan megfogja a gyermekecske kezét, és kiveszi abból a forró csészét. A gyermek sírni kezd.

Amikor azt a textust olvasom, amelyben az izráeliták végre vizet, sajnos keserű vizet találnak, akkor Auréliára gondolok, és tudom, hogy Aurélia élete során még sok egyéb csalódást is tapasztalni fog. De ennek ellenére vidáman élhet, mint Izráel népe az Exodus könyvében.

Azok a versek, melyeket az előbb hallottunk, az Exodus könyve második részének a kezdetét képezik. E könyv első részében Izráel népe végre megszabadul Egyiptomból. Ez a szabadulás természetesen Izráel népe történetének legnagyobb eseménye. Ha ez az esemény nem történt volna meg, akkor nem született volna meg a Biblia. A Biblia ugyanis két esemény alapján áll.

Az első esemény: Izráel szabadulása Egyiptomból.

A második esemény: Jézus halála és feltámadása.

Ezért olyan érdekes a Mózes második könyvét olvasni.

A 15. fejezet végén Isten és népe arról dönt, hogy együtt akarnak élni. A 15. fejezet kezdetén az izráeliták énekelnek. Boldogok. „Énekeljete az Úrnak, mert felséges ő, lovat lovasával tengerbe vetett” (2Móz 15,21) — énekli Mirjám és a nép többi asszonya. De nem sokkal ezután többé már nem olyan szép az élet, mert keserű a víz. Azért továbbhaladnak a pusztán keresztül egészen a Sínai-hegyig.

Útközben a nép örömet és szenvedést egyaránt megtapasztalt.

És itt a Sínai-hegyen találkozik a nép Istennel. Isten szövetséget akar kötni népével. Ezzel a nép természetesen egyetért, és Mózes második könyvének 24. fejezetében Isten szövetséget köt Izráellel.

A 25. fejezettől a 31. fejezetig egy szentély felállítására vonatkozó utasítások következnek, ahol ezek az utasítások igen szemléletesen vannak leírva. Minden egészen világosan meg van magyarázva: miként kell a papot felavatni, milyennek kell lennie az égőáldozat oltárának és így tovább. A nép felépítheti a szentélyt, és Istennel hosszasan békében élhet.

Minden kész. De valami még hiányzik. A legfontosabb hiányzik.

Hiányzanak a nehézségek.

Hiányzik az összeütközés.

Hiányzik az aranyborjú.

Isten és népe elválík egymástól. A nép egy más istent akar, éspedig egy olyan istent, amelyet láthat. Isten is egy más népet kíván, ezt a népet meg akarja semmisíteni. Azt mondja az Úr Mózesnek a 32. fejezetben: „Látom ezt a népet, bizony kemény nyakú nép. Azért hagyj békét nékem, hadd gerjedjen fel haragom ellenük és töröljem el őket: Téged azonban nagy néppé teszek” (2Móz 32,9–10).

De Isten mégsem semmisíti meg az ő népét. Mózes viszont megsemmisíti az aranyborjút.

És Isten újból szövetséget köt Izráellel. De ez a szövetség erősebb, mint az első. Ha a nehézségeket sikerül eltávolítani, ha minden jól megy, akkor könnyű egyetérteni. Akkor együtt lehet élni, akkor lehet boldogulni, akkor lehet a testvért szeretni. De a nehézségek után lehet először megtudni azt, hogy megtanultak-e az emberek egymásért élni. Ezért zárul az Exodus könyve a szentély megépítésével és felszentelésével.

Az Exodus egész könyve legendának látszik. Csak a legendában tudja egy darab fa ihatóvá tenni a vizet. Én nem tudom pontosan azt, hogy azok, akik ezt a könyvet írták, mit láttak és mit éltek át. Én csak azt tudom, amit itt ma átélünk. Hogy mindazt, amit átélünk, nagyon nehéz volt megszervezni, de sokat segített rajtunk. Egy büszke ember önmagát dicsérné, hogy ilyen támogatást sikerült felgerjesztenie. Ám a keresztyén ember Istent dicséri, mert e támogatás mögött Isten áldását látja. Ámen.

Nagybánya 1990

Fordította: Nagy László

Hartmut Ellinger
Németország

Hajnalodik

Alapige: Róma 13,8–14
Bibliaolvasás: Máté 21,1–9

Az adventi koszorú, melynek első gyertyáját az evangélikus egyházban éppen ma gyújtották meg, ha szűkszávúan is, de azt adja tudtul, hogy milyen időszak következik. Belépünk egy újabb egyházi évbe, amelyben, mint egyébként minden esztendőben, várjuk karácsony ünnepét. Ez ünnep felé való haladásunk és várakozásunk befolyásolja tevékenységünket, és meghatározza az advent napjait.

Milyen időszakban is vagyunk? Bizonyára ez a leggyakrabban feltett kérdés. A válasz nem mindig ilyen kézenfekvő, mint most, mikor az adventi koszorú jelzi az időt. Ezért vannak naptárak, és van „pontos idő”-szolgálat a telefonközpontban. Kérdezhetjük a pontos időt, mert ez meghatározza tevékenységünket. Ha több időnk van, akkor nyugodtabban és kényelmesebben oldhatjuk meg kérdéseinket. Ha időnk szűkre szabott, akkor könnyen stresszbe eshetünk. Így határozzák meg életünket a különböző határidők.

Az időmegjelölés nem csupán az óra, a perc és a másodperc meghatározását jelenti, hanem egyben válasz is lehet a legáltalánosabb kérdésre: Milyen időben élünk? Életirányunk hegyre fel vagy már a hegyről lefelé tart? A kedvező múltból a bizonytalan jövő felé haladunk? Vagy a „minden jóra fordul” jeligeje vezet? Mikor mindezt ismer-ni fogjuk, akkor viselkedésünk is meg fog felelni az idő követelményének. Éppen erről a két tényezőről beszél Pál apostol a Római levél olvasóinak.

Először tudomásukra hozza, hogy milyen időben élnek; másodsorú rámutat arra, hogy ez mit jelent az életükben. E kérdések által minket is megszólít Isten.

I.

Pál nem ad időmeghatározást. Nem függ semmi sem az olyan idői meghatározástól, amit évszámokban, hónapokban, napokban fejezhetünk ki. A görög szövegben a „kairosz” szó áll, amit leggyakrabban az „idő” szóval fordítanak magyarra. E fogalmat nehéz pontosan lefordítani. Nem egyszerűen időről, hanem „különös időről, betelt időről” van szó. Ennek leírására Pál ezért használ képeket: „tudván az időt, hogy ideje már, hogy az álomból felszerkenjünk, mert most közelebb van hozzánk az idvesség, mint mikor hívőkké lettünk. Az éjszaka elmúlt, a nap pedig elközelgett.” Ez a hajnalhasadásra emlékeztet. Ebben a félhomályban az egyik ezt mondja: „még éjszaka van”; a másik pedig ezt: „már majdnem nappal van”.

Mielőtt fényesség és világosság, vagyis nappal lenne, az éjszaka, a sötétség uralkodik. Félelemmel telten és sóvárogva tekintenek az emberek az éjszaka vége s a nappal bekövetkezése elé, mivel az éjszaka sötétsége súlyosan ránk nehezdedhet. A sötétségben botorkálunk, eltévedünk. Az aludni nem tudók számára az éjszakák végnélkülínek tűnnek. Pál kortársai ezt jobban érzékelték, mint mi. Nekik még nem állt módjukban mesterséges fényvel elűzni a sötétséget. Ezért vágyódtak arra, hogy az árnyékok eltűnjenek s az éjszaka, mint a nappal ellensége, megszűnjék. Az éjszaka annak a nagy és súlyos sötétségnek a jelképe, ami az emberiséget elborítja. Ez egyfelől azt a szenvedést jelenti, amely betegség, elhagyatottság és csalódás különböző formáiban jelentkezik. Ide tartozik a halál is. Másfelől jelenti azt a gonoszt is, ami az emberek egymáshoz való szeretetnélküli viszonyulásában jelentkezik. Ide sorolandók azok a túsúrások is, amelyekkel egymást sértegetjük; botcsapások, amelyekkel, ha tehetjük, eltávolítjuk utunkból a nem kedvelt személyeket. Mindez az éjszakában történik. Ebben kifejezésre jut az Istentől való távolság sötétsége is, amit a Szentírás bűnnek nevez. Az időmeghatározás kérdésére több választ is adhatunk: „Sötétség van ezen a világon.” Martin Luther King a következőket mondta egyik prédikációjában: „Mai világunk az éj közepe. Egy olyan sötétséget élünk át, amelynek mélységében alig lehet felismerni a járható utat.” Ellentmondhatunk-e ennek akkor, amikor mindenből, ami akár szűkebb körben, akár a népek világában velünk történik, gyűlölet és gonoszság sugárzik? Az éjszaka jelei: a még meg sem születettek életébe való erőszakos beleavatkozás; a menekültszállások elleni támadások és gyűjtogatások, vagy a jugoszláviai nemzetiségi háború. Nem tiporják-e lábbal sok országban az emberi jogokat? Itt-ott nem törik-e meg a hűséget; nem használják-e ki egymást az emberek; nem részesülnek-e egyesek előjogokban másokkal szemben; nem taszítanak-e ki egyeseket, vagy éppen falhoz állítanak némelyeket? Mindezek is nem arra utalnak, amit Martin Luther King így fogalmazott meg: „A mi világunkban nem az éjszaka uralkodik?”

Pál számára nem kérdéses, hogy bennünk is, szívünkben is éjszaka, sötétség van. Ő nem az az álmodozó, aki szemet huny a valóság előtt. Nem kerüli el a valóságot, és nem menekül előle a feledés ködébe. Számára az éjszaka nem lehet olyan hatalmas, hogy elfeledtethetné vele azt a napot, amelyen elindult a világosság irányába. Egyszer már megtapasztalta, hogy életének sötét éjszakájába beragyogott a nappal világossága. Ez volt az, amikor őt Jézus Krisztus megtalálta. Ez az az idő, amikor Isten a Jézus Krisztusban döntött fölé, amikor győzött a benne és a környezetében lévő sötétség fölött, elveszett volta és a világ fölött. Ez megváltoztatta és megpecsételte Pál apostol egész életét. Mindenekelőtt megerősítette benne azt a látást, hogy Isten Jézus Krisztus szenvedésében, kereszthalálában és dicsőséges feltámadásában munkálkodik. Már az a bizonyosság él benne, hogy ezt a világot, annak minden szükségével és problémájával együtt, átadta Jézus Krisztusnak. Az, aki a kereszten kiszabadult a világ bűneiért, feltámadásában megkapta Istentől azt a jogot, hogy a világ üdvösségét megvalósítsa.

Pál lelke nyitva áll Isten ígérete előtt, hogy Isten bevégezze azt, amit elkezdett, hogy kiszabadítsa és megmentse az emberiséget az istennélküli sötét éjszakájából. Az üdvösség, az örök megmenekülés mindazokra vonatkozik, akiket Jézus Krisztus megragad és vezet, magával visz és hazairányít. Ő a mi „üdvösségünk”. Ezért nincs

többé sűrű sötétség, ezért „ideje már, hogy az álomból felsejünk” „Az éjszaka elmúlt, a nap pedig közelgett.” Az éjszaka elveszítette uralmát. Mert az nem végnélküli. Nem lesz többé sötét és kilátástalan éjszaka. Nem, mert előttünk áll Isten fényes új napja, amit semmilyen éjszaka többé nem nyelhet el. Az ő fényéből villannak fel a hajnal első sugarai, és megváltoztatják az éjszakát.

II.

A hajnal nem maradhat folytatás nélkül. Mert az, aki ismeri az időt, az után igazodik. Erre szeretne Pál ráébreszteni. A feljövő világosság más viselkedést követel, mint az éjszaka. Éber és mozgékony emberekre van szüksége. A nappal az életkedvet ébreszti fel, nem úgy, mint az éjszaka a maga fáradságával. A nappali világosság megérzése mindig új lehetőségeket kínál fel, amelyeket meg kell ragadnunk és ki kell használnunk. Az új nap nemcsak az eddigiek folytatását jelenti, hanem mindig kínálkozik benne valami új, amire rá kell hangolódni.

Ezt próbálja Pál kiélelni: Ne engedjétek, hogy jeleneteket a múlt, az éjszaka határozza meg, hanem az új nap, melynek feltűnéséről tudósítok van. Azaz többé nem szabad szundikálni vagy tobzódni, hanem ébernek kell lenni. Bár a pirkadatban a nappal küzd még az éjszakával, de ismerjük már az eredményt: nappal lesz. Ezért úgy él az apostol az átmeneti félhomályban is, miként azt a nappal követeli. Ismerjétek fel azt, amit az óra bejelentett, ismerjétek fel azt, ami a nappallal érkezik.

Gondolatának megértése érdekében Pál újra egy képet használ: Arról gondoskodjatok, hogy a ti öltözeteken látható legyen a nappal eljövetele. Az éjszakai köntös már nem felel meg az idő követelményének, nappali ruhára van szükség. Tehát: „Vessétek el a sötétségnek cselekedeteit. És öltözzétek fel az Úr Jézus Krisztust.” Ő legyen a ti ruhátok. És tovább: Ébredjétek fel végre. Öltözzétek fel a világosság fegyvereit. Három dologra kell figyelniük:

Először: Krisztus felöltözése és a világosság fegyvereinek használata nem egyszerű dolog. Mindig erre kell akár óvatosan, akár nyomatékosan újból és újból rámutatnunk. Úgy, mint most, ezen az istentiszteleten is. És minden vasárnap, újból és újból. Mivel most még advent van, a Krisztust várjuk, azonban ő még testben nincs itt, őt még nem birtokoljuk.

Másodszor: Krisztus akar és tud a mi ruházatunk és védelmünk lenni. Többé nincs szükségünk az éjszaka ajándékaira, melyek teljes élettel kecsegtetnek. Nincs szükségünk a mámorra sem, amely elszédít, a másodkézből való szerelemre sem, amely csak az ösztönt elégíti ki, de a szeretet utáni vágyat nem. Nincs szükségünk a mások költségén szerzett jogra és jogörzésre. Életünket Krisztus akarja és tudja meghatározni. Nemcsak a sötét, hanem a tiszta és világos órákban is. Életünk központjában, a munkában, a családban, vasárnap és hétköznap, szomorúságban és örömben, vagyis mindenkor ő akar életünk központja lenni. Egyetlen pillanat sem túl kevés és jelentéktelen ahhoz, hogy azt ne Krisztus határozhatná meg. Amikor ez megtörténik, akkor ténylegesen Krisztus lesz az öltözetünk, a kabátunk, aki melegít és oltalmaz bennünket. Akkor az emberek nem minket fognak látni, hanem Krisztust, aki beburkol minket és gondoskodik rólunk. Csodálatos kép: Krisztus engem beburkol: többé nem vagyok meztelen más emberek előtt. Krisztus áll az én helyemre, vállal engem. Ebben kell bízniuk.

Harmadszor: Mindez nem magától történik velünk. Ez itt van már, pontosabban: Krisztus itt van. A mindennapi ruhát, amit felöltözünk, nem mi kell hogy kiszabjuk. Ez ádatik nekünk. De mi kell hogy magunkra öltsük. Semmit sem használ, ha nem ragadjuk meg és nem engedjük működni életünkben. Öltözzétek fel Krisztust! Öltözzétek magatokra a világosság fegyvereit! A világosság fegyverei támadó fegyverek, amelyek a közöttünk és a világban levő hitetlenek ellen, a közöttünk lévő istentagadás és szeretetlenség ellen irányulnak.

Pálnak pontos elképzelése van arról, hogyan lehet beszerezni a világosság fegyvereit. Megnevezi azokat. A bibliaolvasási rész is a törvényre mutat, a Tízparancsolatra, Isten és a felebarát iránti szeretet parancsára: „Szeresd felebarátodat, mint magadat.”

Vagyis nincs szó valamilyen ismeretlen új dolgról, hanem a régi parancsolatok újra való felfedezéséről van szó, amelyek kezdettől fogva Isten új napjának jelei voltak és maradtak. A szeretet működéséről van szó, melynek mérőeszköze Jézus Krisztus. „A szeretet nem illeti gonosszal a felebarátot. Annak okáért a törvények betöltése a szeretet” (Róm 13,10).

III.

Ahol alkalmasak vagyunk a szeretetre, ahol mindazt, ami bennünk és körülöttünk történik, a Krisztus szeretetének szemével nézzük, ott időszerűen, a bekövetkezett nappal életrendjének megfelelően szabad és lehet élnünk. Akkor az éjszaka „ahogy te, én is úgy”, „szemet szemért, fogat fogért” szabályát felváltja a nappal életrendje: a visszafizetés helyett a megbocsátás életrendje lesz érvényes, mivel mi is csak azért élünk, mert Isten Krisztusban nekünk naponként megbocsát. Akkor a gyűlölet, az irigység és a rosszakarat helyébe, amelyek az együttélést kínossá teszik, a kegyelem lép, éspedig azért, hogy szeretetet gyakoroljon ott, ahol az emberek gyűlölik egymást, hogy az emberek megbocsássonak ott, ahol megsértik egymást, hogy összekapcsoljon ott, ahol veszekedés van. Így lesz nappal a saját környezetünkben, a házasságban, a családban, a szomszédságban, a kollégák között. Mert ahol Krisztus szeretete uralkodik, ott azonnal betör a fényes nappal.

De vajon így élünk-e? Vajon nem csak sántikálunk a világosság felé? Nem éljük-e át ma egyre inkább azt, hogy az éjszaka a maga életrendjét ránk akarja erőszakolni? Igen, ez — sajnos — így van. Még a virradat zónájában, a félhomályban vagyunk, az éjszaka és nappal között élünk. Az üdvösség a szemünk előtt áll, szembejött velünk. Csak mi még nem ragadtuk meg. Inkább abban reménykedünk, hogy az üdvösség ragad meg minket.

Az éjszaka és a nappal között, a hajnalban, a reggeli virradatban élünk. A nappal érkezésben van, a nap felkelésben, a sötétség elveszítette borzalmát. A felragyogó fényben felismerhetjük: az új ruhák készen vannak. Jézus Krisztus, mint egy melegítő, oltalmazó kabát, körül akar burkolni minket. A világosság fegyverei várják, hogy megragadjuk azokat. Segítenek abban, hogy az embereket és önmagunkat a Krisztus szemével, a Krisztus szeretetének szemével lássuk. Mert világos nappal van. „A törvénynek betöltése a szeretet.” A szeretet pedig elúzi az éjszakát, és világít a mi világunkban. Felállítja az új időmértéket. Keljetez fel, és napról napra, egyre jobban hangoljátok rá magatokat a szeretetre, míg az éjszaka teljesen elmúlik. Ámen.

Fordította: Gyenge János

Nagy István

Várom az Urat

Alapige: Zsoltárok 130,5—8

Bibliaolvasás: Lukács 12,35—40

„Várom”, várunk. Mindig ezt tesszük. Várom, várjuk a távollevőt, a segítséget. Várjuk az üzlet előtt az árut, várjuk a jobb napokat, helyzetünk javulását. Valakit, valamit, a hiányzót. Nagy váróterem ez a földi élet. Pedig hallani a csalódottak véleményét: nincs már mit várni sem itt, sem másutt. Ha az emberektől, a világtól várunk, úgy előbb-utóbb mi is erre a megállapításra jutunk.

De a hívő, a hitet kapott lélek kitartóan, makacsul vár, mert felfelé néz és nem valakit, valamit, hanem az Urat várja. Istent, aki egyedüli Ura mindenknek: egyéneknek és népeknek, mindenütt, a legreménytelenebb helyen és helyzetekben is — itt a földön és a láthatatlan világban egyaránt. Olyan jó kimondani, és mi kimondjuk: „Várom az Urat.” „Várom az Urat, várja az én lelkem.” Nem a testem, az földhöz kötött, erre képtelen. „Érzéki ember nem foghatja meg Isten Lelkének dolgait” (1Kor 2,14). Legfeljebb értelme álmodik valamilyen mindenható erőről. Isten várására a lélek, a

felébredt lélek alkalmas. Mert Isten Lélek. Ezért őt az embernek adott lélek várhatja, hívhatja, jöjjön el, lakjék nála, s teste legyen a Lélek temploma. Ne vesszen el nyomorultul, éljen az Úrral, legyen értelme és tartalma életének.

„Várom az Urat, várja az én lelkem.” Milyen címen, ki jogosít fel rá, van-e alapja ennek a várásnak? Az Urat senki nem kötelezheti rá. Mégis bebizonyítja: lehet, szabad és érdemes várni őt. Mert megígérte érkezését. A bukott embernek kezdetől fogva hirdette, végig az Ószövetségben ígérte ismételte, teljesülésére mutatott előre. Megjelenik és „nem lesz mindig sötét ott, ahol most szorongatás van. A nép, amely sötétségben jár vala, lát nagy világosságot” (Ézs 9,12). Bízunk benne! Miben, kiben bízunk, kibe vetjük reménységünket? Hogy megcsaltak a bizodalmaink! De mi, a hívők azt mondjuk: azért várom az Urat, mert „bízom az ő ígérétében”. Isten ígérétében, aki az Úr, akiben hiszünk. Ő tett ígéretet eljövetelére, s ezt visszavonhatatlanul tartja, megteheti és — megteszi.

Várom, várjuk az Urat — hogyan? Az Ige példának az öröket mutatja: „Várja lelkem az Urat, jobban, mint az örök a reggelt.” Ósidőktől fogva az értékek őrzésére öröket rendeltek. Jeruzsálem falain őrzők vigyáztak a városra nappal és éjjel, állandóan. Nappal könnyebb volt, a figyelmet ébren tartotta a látható mozgás, a környezet. Éjszaka nehéz volt a szolgálat, a sötétségben nagyon kellett figyelni, jelentkezett a fáradtság, s ez alváásra csábított. Ez ellen kellett küzdeni. Az örök várták a reggelt, nagyon várták a kivilágosodást, mikor leváltották őket. Voltak és vannak örök. Mind azok vagyunk, őrizzük értékeinket: családunkat, népünket, egyházunkat, ott, ahova állított Isten. Tudjuk, milyen nehéz ezt végezni, az elalvás, lemondás, elhagyás, árulás helyett kitartani a megpróbáltatásokban is, küzdeni az ettől elcsábító kísértések ellen. Kitartóan, hűségesen állani őrhelyünkön, nem adni át magunkat és a ránk bízottakat az ellenségnek, a bűnnek és gonosz eszközeinek. Ady Endre verse jutott eszembe ezzel kapcsolatban:

Őrzők, vigyázzatok a strázsán...
Kik meg nem halhatnak soha,
Őrzött elevenek és holtak,
Szívek távoli mosolya,
Rátok néz, aggódva, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

Őrzők, vigyázzatok a strázsán,
Az Élet él és élni akar,
Nem azért adott annyi szépet,
Hogy vádoljanak most rajta
Véres s ostoba feneségek...
S akik még vagytok, őrzőn, árván,
Őrzők: vigyázzatok a strázsán.

(Intés az őrzőkhöz)

Ezeknél a reggelt váró öröknél is jobban kell várni az Urat.

Akik várják az Urat, jobban, mint az örök a reggelt, azok alkotják az Igében megnevezett népet, Izráelt, az Újszövetségben az egyházat. Ugyanis itt szól és aztán itt jelenik meg az Úr. Az idetartozókat éppen a várás kapcsolja össze, várják őt, egymást támogatva bíznak az Úr ígérétében. A világban ritkán az elégedettek, inkább a kételkedők és a csalódottak között él az egyház s ad példát a bolyongó emberiségnek az egyetlen érdemes várásra. Ebben kitart, mert újból és újból kapja az erősítést az Úrtól. Adventben ugyancsak hangzik ez: „Izráel, te az Úrban bízzál” (Zsolt 115,9). Ez a bizodalom nem hiábavaló, várásában elnyeri az ígért legfőbb jót: az Úr érkezését.

„Mert az Úrnál van a kegyelem.” Kegyelem a méltatlan bűnösöknek, a bűnös Izráelnek, az egyháznak. Az Úr kegyelmes a büntetés alatt szenvedő és reménytelen nép-

hez. Nem dobja el, hanem megváltoztatja a rá kimondott ítéletet, megbocsátja bűneit, és méltóvá teszi a megtartásra. Az Úr az igazság, de a kegyelem is. Ezzel a hatalmával él, jogát gyakorolja érettünk. Eddigi életünk folyamán is láttuk ennek áldásait. Szívükből, őszinte meggyőződéssel mondjuk és énekeljük: „Csak az Úrnak nagy kegyelme, hogy még nincsen végünk.” Ennek a kegyelmének teljességét küldte el és árasztja reánk Jézus Krisztusban. Ő „teljes vala kegyelemmel” (Jn 1,14). A halálban úgy gondolánk, hogy végünk van. Rászolgáltunk. Ám fordulat állt be, az Úr kegyelme lehajolt hozzánk, és életet hozott a halál helyébe. „Ó, érthetetlen kegyelem!”

Különös történetet hallottam a nyáron. Egyik kisebb olasz szigeten a házasságtörést ma is halállal büntetik, akár csak az Ószövetségben, mikor az elkövetőt agyonkövezték. A sziget halászaival a tengert járták. Távolléttük idején egyiküknek feleségét házasságtörésen kapták. Kimondták rá a halálos ítéletet, melyet majd a férje jelenlétében fognak végrehajtani: a part magas sziklájáról a tengerbe taszítják. A halászok hazatértek, ám az ítélet végrehajtásának napján sehoh sem találták a megcsalt férjet. Keresésére indultak. Végül a szikla alatt találtak rá, ahol a tengeren nagy hálót húzott ki, hogy a lezuhanó elítéltet kifogja. Kegyelmes volt iránta. Lehet ilyen messzemenő a megbocsátó szeretet? — Ritkán fordul elő, akkor is hajlandók vagyunk gyengeségnek nevezni. Vesszen a bűnös — ez a nép akarata. De nem Istené. Nála kegyelem van a bűnös, minden bűnös számára. A 136. zsoltár versről versre ezt ismétli: „Örökkévaló az ő kegyelme.” Nem gyengeségből, kötelességből, hanem kizárólag szabad döntéséből, ingyen. Szabadon gyakorolja kegyelmét a megbocsátásra, hogy mentse a halálra ítélt bűnösöket, megmentsen minket. Mikor zuhanunk alá a mélybe, a halálba, akkor Jézus Krisztusban közbelép, és kegyelméből kifog, nem pusztulunk el.

Jézus Krisztusban eljött és velünk van az Úr, velünk kegyelmével. Az első karácsony óta egy népnek az az öröme, hogy akit várt, az itt van a világban: „Megjelent Isten üdvözítő kegyelme” (Tit 2,11). Ez a nép önmagában egyáltalán nem rendkívüli, olyan, mint minden más nép, de tagjait az különbözteti meg másoktól, hogy tudják, megvallják: ők szegény bűnösök és alázattal könyörögnek bocsánatért. Így merik mondani, meri mondani Izráel: „Várom az Urat”, mert „nála van a kegyelem”. Tehát hisz és bízik az Úr kegyelmében. Jézus azt mondotta a hozzá forduló apának: „Minden lehetséges a hívőnek” (Mk 9,23). A hit Isten ajándéka, ő ébreszti fel és erősíti, hogy az ember, az egyház egyedül belé vesse bizodalját, higgye rendületlenül, megnyeri a kegyelmet. Ingyen, azaz mások hozzájárulása nélkül, a nagyon drága kegyelmet, melyet Jézus Krisztus szenvedése és halála szerzett meg. A Római levél világosan tanítja ezt az evangéliumot: van szabadulás kegyelemből hit által. A reformációban újból megtanulta az Istent váró nép, hitének tárgyává vált az üdvösség bizonyossága, az, hogy az Úr „meg is szabadítja Izráelt minden ő bűnéből” Rettenetes hatalom a bűn és a neki szolgáló gonosz eszközök, ámde mindezeknél nagyobb az Úr kegyelme. Jézus „szabadítja meg az ő népét minden bűneiből”, ez a valódi szabadítás.

Nem vágyainkra, hanem kizárólag Isten Igéjére támaszkodva mondja, mondhatja a hívő minden időben: „Várom az Urat.” Advent vasárnapján Izráel, az egyház hittel kérheti: „Ó, jöjj el, Messiásunk... Te vagy, kit egyre várunk ígéretedre várva, jövel jövel, jövel”, és járulhat a szentasztalhoz, hogy magához vegye Krisztus Urunk áldozatának, szabadító kegyelmének jegyeit. „Boldog ember életében, ki bízik az Úristenben” (242. ének), mert az történik vele, amit a várakozó szolgákról mondott Jézus: „Boldogok azok a szolgák, akiket az Úr, mikor hazamegy, vigyázva talál leülteti azokat és előjövén szolgál nekik.” Így akarja megáldani a mi várásunkat is, hogy boldogok legyünk, hogy legyen adventünk, utána karácsonyunk a földön és majd az örökkévalóságban. Ámen.

Karácsonyi prédikációk

Borbáth Dániel

Nagy örömmel örvendezők

Alapige: Máté 2,10–11
Bibliolvasás: Máté 2,1–12

I.

Igazi örvendező emberekről szól mai alapigénk. Nem is egyszerűen örvendezőkről, hanem olyanokról, akik „igen nagy örömmel örvendezének”. Így jelennek meg most lelki szemünk előtt, a gyülekezetünk előtt a karácsonyi történet keleti bölcsei. Messzi Ázsiából jönnek, tevéik hátáról boldogan tekintenek reánk. Mennyire hasonlítottunk a keleti bölcsekhez! Ha vannak is örömeink, nem tudunk a bölcsek módjára igen nagy örömmel örvendezni. Ezért az evangélium, az örömmüzenet most karácsony ünnepén igazán nekünk szól. Ki akar mozdítani bennünket elesettségünkől, fásultságunkból. Tanuljunk meg a Krisztust kereső távoli, keleti pogány bölcsektől, hogy miként lehetünk mi is örvendező, igazi karácsonyi lelkek.

Vannak órák, ünnepek, melyek az igazi nagy örvendezés boldog alkalmai. Ilyen a karácsony is! Láthatunk e mostani ünnepen is örvendezőket. A gyermekek a karácsonyfa körül örömtől ragyogó arccal vették át ajándékaikat. Nekünk idősebbeknek is örült a lelkünk a családi ünnep békés csendjében, szerető közösségében. Igazán öröm látni a karácsonyi templomi gyülekezetet, hallani a lelkünket megragadó karácsonyi énekeket. De a keleti bölcsek ennél sokkal többet éreztek lelkükben.

II.

„Mikor meglátták a csillagot...”
Mi volt e csillag?

Az emberek a nap és hold mellett sokszor tekintenek fel a csillagokra is. A csillagos ég kutatása, törvényeinek megfigyelése már az ókor művelt népeinél is megvolt. Ilyen kutató tudósok voltak a keleti bölcsek. Nem Izráel népéhez tartoztak, de a történelem ismerőiként tudtak arról, hogy a zsidók megszületendő igazi királyának csillaga támad napkeleten. Midőn megpillantották a csillagot, tudták, minek a jele.

Azért örvendeztek, mert felismerték a jelt. Hitük nem Izráel hite volt. De a róluk szóló evangéliumi történet szerint nekik is megvolt a mindenható Úristenben való hitük. Hitték, hogy a csillagos mindenség felett olyan Úr uralkodik, ki bölcsen kormányozza azt és benne az emberek életét. Isten jelei arra szolgálnak, hogy az emberek ne legyenek tudatlanok. E bölcsek tudtak Izráel reménységéről, adventi várakozásáról is. Azért örültek olyan nagy örvendezéssel, mert bennük élt Izráel reménysége. Szerető, együttérző szívvel örvendezhettek annak, hogy megszületett az Egyiptomban és Babilonban sokat szenvedett Izráelnek a bűneiből megváltó királya, Messiása. Igazi karácsonyi lelkek voltak a keleti bölcsek, akárcsak a betlehemi pásztorok is.

Most e karácsony ünnepén örvendezésük hallatára önmagunkra kell tekintenünk. Mi azért nem tudunk nagy örömmel örvendezni, mert hitünk nem olyan eleven, mindegyre kész, mint a keleti bölcseké. Az ő hitük akadályokat győzött le, és kitarított nehéz pillanatokban is. Hit kellett ahhoz, hogy otthagya kényelmes palotáikat, lassú tevéiken útra keljenek a zsidók fővárosa felé. Hit kellett abban a pillanatban is, midőn Jeruzsálemben kérdezősködésükre először nem kaptak biztos választ, mert azt mondták nekik Jeruzsálemben, hogy nem található meg a zsidók királya. A jeruzsálemiek megcsodálták őket, az előkelő dúsgazdag idegeneket, de semmit sem tudtak mondani nekik az újszülött királyról. Amikor végül magához hívatta Heródes őket, és elmondta nekik azt, amit az írástudóktól megtudott, a keleti bölcsek örömmel örvendezve folytatták útjukat a kis városka, Betlehem felé. A hitük vezette őket tovább. Hittek az Izráelnek

adott prófétai ígéretekben. Mihelyt újból megpillantották a csillagot Betlehem felett, igazi nagy örömmel örvendeztek, mert nem csalódtak hitükben.

Hitük nagysága igazán akkor mutatkozott meg, midőn a kis városka egyik barlang-istállójában az egyszerű asszony egyszerű gyermekében felismerték a zsidók megígért királyát, a világ üdvözítőjét. Ez az igaz hit, a Messiáshoz vezérlő hit, mely egyben igazi nagy örömmel tölti be a hívők szívét. Legyen a mi hitünk is ilyen élő, minden akadályt legyőző, bátran az ígéretek útján haladó. Ez a hit kitartó reménység.

Így leszünk örvendező karácsonyi emberek.

Meg kell újulnia reménységünknek is. A zsidók közül senki sem tartott a keleti bölcsekkel. Ezek azonban remélték, hogy igaz az ígélet és igaz az, amit az írástudók mondtak. Nekünk, mai embereknek is szólnak Isten ígérétei. Szabad és lehet reménykednünk, mert Isten szava igaz és beteljesül. Megszületett az Üdvözítő, a bennünket megváltó Jézus. A keleti bölcsek szívében a reménység fényt gyújtott. Remélték, hogy aki a veszedelmes úton Jeruzsálemig vezette, biztosan megsegíti őket, hogy eljussanak Betlehemig. Reménységükben pedig nem csalódtak. Mi sem csalódunk, ha él bennünk a hívő reménység még akkor is, ha reménytelen sokszor a helyzetünk. A bölcsek reménységét az is növelte, hogy megtapasztalták: maga Isten vezeti őket. Nekünk is meg kell éreznünk az ígéletéhez hű gondviselő Úristen közelségét. Így megtelünk azzal a reménységgel, amely hívő életünk feltétele, örömeink forrása, nagy örvendezésünk alapja.

Tanuljunk továbbá szeretetet a keleti bölcsektől. Midőn meglátták a szegény asszonyt a jászolban fekvő gyermekkel, a dúsgazdag és tudós bölcsek örvendezve léptek be hozzájuk, borultak le a gyermek előtt, mert hitük szeretet által munkálkodó hit volt. Így osztottak egy másik nép örömeiben, mert igaz szeretet élt szívükben.

Íme a nagy örvendezés titka! Ez az igazi karácsonyi örvendezés ma is, a huszadik században.

III.

„És bemenvén a házba, ott találták a gyermeket anyjával, Máriával.” Célhoz érkezett emberekként örvendezve mondhatták el: nem csalódtunk. Megtalálták, akit vártak, akit kerestek, akit látni kívántak.

Célhoz érni! Erre tanít a karácsonyi történet keleti bölcseinek kitartása. Ezt kell megfigyelni most nekünk is. Miként lehetséges ez? Hisz oly sokszor fáj nekünk, hogy nem érünk célhoz. Ide-oda bolyongunk, gyötrődünk, néha napokig, máskor hosszú hónapokig, sőt esztendőig is.

Ilyenkor derül ki, hogy nincs igazi életcélunk. Életünk közelebbi céljai tévesek. Márpedig a céltalan vagy célhoz nem ért ember élete örömtelen, bizonytalan, üres.

A keleti bölcseknek akkor egyetlen céljuk volt: megtalálni a zsidók királyát, a világ Üdvözítőjét. Testvéreim, a keresztyén ember számára sincs ennél igazibb életcél. Ez-e a mi legfőbb célunk most?

János evangéliumában olvassuk, hogy Jézus megkeresztelése után András, a Simon Péter testvére, miután Jézussal találkozott, örömmel sietett Péterhez, és úgy újságolta: megtaláltuk a Messiást. Életük ezután a megtalált Messiással haladt tovább az igazi életcél felé.

Kereső lelkek, célt kereső emberek, halljátok meg ezt a karácsonyi ünnepen! Van cél, amely bár a legnagyobb, mégis elérhető. Akik vágyunk igazi vezetőre, segítőre, megértő hű barátira, a büntől szabadítóra, lelkünkben hitet, szeretetet és békességet hozóra, megtalálhatjuk ma, karácsonykor, de más napokon is a betlehemi gyermekben.

Hogyan? A bölcsek követték a jelt, figyelték Isten útmutatásait. Nekünk is ad jelt, útmutatást az Úr. Nem olyan csillagot, mint akkor, de szól a harang és hív oda, ahol megtalálható a betlehemi Gyermeke. Szól a prédikáció, a Krisztusra vezérlő beszéd. Van hívő gyülekezetünk, olyan szeretetközösségünk, amilyen a három keleti bölcsek között volt. Becsüljük meg ezeket. Bízunk reménységgel az Úr útjaiban, ígéréteiben s örök szeretetében.

Az a célunk, hogy úgy találjuk meg Üdvözítőnket, életünk királyát, hogy megbé-kéltessen. Új tartalommal töltsé be életünket, mint a tanítványokét, kik megtalálták őt Galileában. Ennek lehetőségében biztosak lehetünk, mert Simeon példája megmutatja, hogy milyen a célhoz érkezett hívő, adventi lélek. A kisdedre tekintve mondotta: „Én szemeim látták, nyilván megtalálták az én Idvezítőmet.”

IV.

„És leborulának, tisztességet tőnek neki.”

A barlangistállóban a keleti bölcsek, akik maguk is királyok, az egyszerű asszony újszülött gyermeke előtt úgy borulnak le és úgy tesznek tisztességet, mint a nagy király előtt. Igazi tiszteletadás volt ez. A mi szívünkben sajnos sokszor hiányzik az ilyen indulat. Mi nem imádjuk mélységes tiszteletadással a betlehemi Gyermecket. Csak a hit tud imádatlal leborulni előtte. Az Úr titkait, szent akaratát, jóságát és ajándékait ismerjük meg. Ha megismertük hitünk örömeivel, teljes készségével — csak akkor lesz igazi tiszteletadó istentiszteletünk. Ez a hit boldogan érzi, van Istene, Ura, akinek imádata a hívő ember számára kiváltság, élettartalom, boldogság. Lelki szükség, mely igazi új életének megnyilatkozása.

Ilyen karácsonyi lélek volt Ady. Milyen meggyőzően fejezi ki ezt a *Kis karácsonyi ének* című verse:

Isten dicséretre
Mégis csak kiállok
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusét
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az Úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

Ez az Úr iránti szerelem az igazi imádat forrása és éltetője.

V.

A keleti bölcsek lelkét betöltő imádat cselekedetekben teljesedik ki. Előveszik kincseiket, és a gyermek elé teszik. Ajándékuk: arany, tömjén és mirha.

Keleti szokás volt, hogy a hódolathoz ajándékozás kapcsolódott. A Jézus bölcsőjénél megkezdődik ez az ajándékozás, amely ma is szokás a mi karácsonyunkban. A bölcsek ajándéka drága kincs volt. Aranyból királyi koronát készítettek. A tömjén az áldozathoz volt szükséges. A mirhával a prófétákat kenték fel. Kincseik jelképeivel együtt szívüket adták a keleti bölcsek Jézusnak.

A mi imádatunk is csak akkor valóságos, igazi, ha így teljesedik ki. Mi ma nem vihetünk olyan ajándékokat, mint a bölcsek, Jézus első hódolói. De nem jöhetünk hozzá üres kézzel, üres szívvel sem.

Ha e karácsonykor szívünk hálásan örvendez a hitben a hozzánk jött Üdvözítőnek, gondoljunk arra, mit adhatunk ma neki.

Hieronymus egyházi atyáról mondja a legenda, hogy a betlehemi újszülött iránti nagy szerelmét azzal kívánta kifejezni, hogy minden aranyát neki ajándékozza. A Gyermekek azonban azt felelte, adja kincseit a szegényeknek. Amikor mégis ragaszkodott az egyházi atya ahhoz, hogy személy szerint adjon valamit Jézusnak, akkor a bet-

leheri Gyermekek azt felelte, hogy Hieronymus a bűneit, nyugtalan, békételen lelkiismeretét adja ajándéknul neki.

Karácsonyt ünneplő testvéreim, higgyétek el, az Úr Jézus ma is szívesen veszi tőlünk az ilyen ajándékot: a bűnös, békételen szívünket. Vigyünk földi javakat is azoknak, kik az övéi, kik nélkülöznek, s akikben éppen általunk kíván segíteni. Élelemmel, ruhával s más javakkal segítsünk. A mi hálaáldozati oltárunk a nélkülöző és szenvedő atyáinkfiai hajléka. De ezek csak akkor igazi ajándékok, ha velük egyszerre adjuk szívünket is az Úr Jézusnak. Ezt a bűnös, de hozzá tért, benne megnyugodott szívünket: „Itt van szívem, neked adom, Uram.” Ez a cselekedetekben kiteljesedett igazi hódolat a karácsonyi Gyermekek előtt. Higgyétek el, testvéreim, minél inkább éget bennünket ez az Úr iránti szerelem, minél teljesebb lesz világunkban szeretetszolgálatunk, annál igazabban tudunk nagy örömmel örvelezni az ünnepen, de hétköznapijainkban is a gyülekezetben, családi otthonunkban, munkahelyünkön. Így leszünk célhoz ért lelkek, akik megtalálták az Idvezítőt, aki hű barátunk, aki minden bajunkban megsegítők. Ő velünk van mind földi életünkben, mind halálunk óráján és örök dicsőségében.

A keleti bölcsek továbbmentek, de megmutatták nekünk az igen nagy örömmel örvendező karácsonyi ünnep lehetőségét és ma is járható útját. Kövessük őket. Ámen.

Csiha Kálmán

Simeon

Alapige: Lukács 2,25–32
Bibliolvasás: Ézsaiás 9,1–7

Mai Igénk így kezdődik: „És ímé, vala Jeruzsálemben egy ember.” Ez az ember nem volt jelen, amikor az Úr Jézus született. Ez az ember nem is járt Betlehemben, nem hallotta az angyalok énekét, nem látta a keleti bölcseket.

Karácsonya sem az első karácsony este volt, hisz amikor a törvény szokása szerint felvitték a kicsi Jézust, hogy bemutatassák Istennek a templomban, akkor Jézus már közel negyvennapos volt. Ez az ember Jeruzsálemben térben és időben egy kicsit messze esett az első karácsonytól, és mégis ennek az embernek igazibb, boldogabb karácsonya volt, mint sok embernek Betlehemben.

Jó nekünk most erre az emberre hallgatni, mert térben és időben mi is messze esünk Betlehemtől, az első karácsonytól, de ennek ellenére nekünk is csodálatosabb, szebb és boldogabb karácsonyunk lehet, mint sok embernek volt egykor és ott Betlehemben, akik még nem tudták, hogy megszületett Jézus, és akik nem tudták, hogy valójában ki született azon a szent estén.

Ez az ember Jeruzsálemben élt. Jeruzsálem neve azt jelenti magyarul: a békesség városa. De ez a Jeruzsálem ott és akkor nem volt a békesség városa, hanem a széthúzás városa volt. Római csapatok meneteltek utcáin. Vidéken viszont a zelóták, a szélsőséges nemzeti felkelők terveztek és hirdették magukról, hogy köztük van a Messiás, hogy vezetőjük a Messiás. A sadduceusok és a farizeusok. A főpapok erősen tartották a hatalmat a kezükben, és zúgolódtak a szegények. Ez a Jeruzsálem nem volt a békesség városa. Csak a neve volt az. Belül azonban teljes békétlenség uralkodott. Modern szóval azt lehetne mondani, hogy Jeruzsálemnek csak a fedőneve volt a „békesség városa”, de valójában a békétlenség, a zűrzavar és az elégedetlenség városa volt.

Olyan volt, mint a mi életünk, melyben hány de hány szép szó megüresedik és elveszti tartalmát. Sokszor a barátság mögött önzés húzódik. Sokszor a szeretet mögött a saját elgondolásaink húzódnak meg. Sokszor mondjuk azt, hogy bocsánat, de mögötte ott él a bosszúállás vágya. A békesség mögött ott van a mindennapi idegesség, az egymás leszólása, sebek ejtése egymás szívére. Sokszor a mi életünkben is csak fedőnév a „keresztény”, csak fedőnév az, hogy Jézus követője vagyok. Valami megromlott, va-

lami eltört, valami megsötétedett bennünk és körülöttünk. Valahogy elsodortattunk az igazi békességtől. Sokszor olyan az életünk, mint amilyen e Simeon környezete, aki ugyan szép nevű városban élt, de már olyan közösségben, amelyik nem volt méltó e szép névhez.

Ebben a közösségben élt Simeon, akinek a neve magyarul „meghallgattatás”-t jelent. Ebben a közösségben ő felfelé figyelt, és egyedül Istenre hallgatott. Azt mondja az Írás, hogy megígértetett néki „a Szentlélek által, hogy addig halált nem lát, amíg meg nem látja az Úrnak Krisztusát”. Felfelé hallgatott. Az Igére hallgatott. Nem volt zelóta, nem is hallgatott rájuk, de nem hallgatott sem a farizeusokra, sem a sadduceusokra, sok-sok veszekedésükre, sem az emberek beszédeire. Felfelé hallgatott, Istenre hallgatott, ezért volt szép az élete, és ezért tudott szépen megöregedni.

Sok minden és sok mindenki jött hozzá. Jöttek talán a zelóták és biztatták: gyere, állj be közénk. De ő felfelé hallgatott, és Isten beszéde nyomán békességre lelt. Ez tanácsolta és vezette életét. Jöttek a gondok és azt mondták: gyere velünk, mit törődsz te az Isten ígéreteivel; de ő felfelé hallgatott és várta Jézust, az Úr Krisztusát. Jött az öregség, jött a betegség. Öregség és betegség zörgetett teste ajtaján és azt mondták: tönkreteszünk és nemsokára elviszünk a halál szakadéka felé. Ő azonban felfelé hallgatott. Istenre hallgatott. Lelkében békesség volt és várta Jézust. Az igaz és igazi Messiást.

Látjátok, ezt kellene megtanulnunk Simeontól. Ezt a felfelé tekintő hallgatást. Tudjátok, miért olyan szép a karácsony és miért olyan nagyon szép a karácsonyest? Azért, mert akkor az életünkben megszakad a rohanás, leáll a robot és van pár perc, pár óra, egy egész est, egy egész nap, amikor felfelé hallgatunk, amikor Istenre hallgatunk, amikor kikapcsolódunk minden másból és engedjük, hogy Jézus keressen meg minket, amikor kinyitjuk szívünk ablakait, és engedjük, hogy megzendüljön benne az angyalok éneke: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek, és e földön békesség, és az emberekhez jó akarat!”

És az egész életünk ilyen szép lenne, ha többet tudnánk felfelé hallgatni, ha az Úr Krisztusra tudnánk hallgatni, de sajnos mi inkább egymásra hallgatunk, de sajnos mi inkább a saját vádaskodó vagy rémült szívünkre hallgatunk, és ezért nem tud az életünk mindig szép lenni. Ennek a Simeonnak azért volt szép az élete, mert Istenre hallgatott. Amíg Istenre hallgatott, „várta az Izráel vigasztalását.” Izráel vigasztalója Jézus. Milyen szép neve van Jézusnak! Ő Izráel vigasztalása, az anyaszentegyház vigasztalása, a te vigasztalásod és az én vigasztalásom. Ezt érzik most mindenütt az otthonokban, a kórházi ágyakon. De még azok is, akik úton vannak vagy dolgoznak, úgy érzik, hogy ilyenkor eljár mellettük, közöttük az, aki maga a vigasztalás, a gyógyulás és a békesség. Simeon várta Izráel vigasztalását. Simeon tudott várni. Azért tudta várni Izráel vigasztalását, mert Szentlélek volt rajta. Sok minden reáakódik az emberre, amíg megjárja ezt a földi életet. Ver bennünket az eső, tép a vihar; hull a hó, a jégeső; száll a köd, a gond, ellep a bűn és a fájdalom. Mennyi minden rakódik reánk, a lelkünkre, a szívünkre! Mi rakódott rád, testvérem?

Simeonon a Szentlélek ereje és ragyogása volt. Csak úgy lesz nekünk igazi karácsonyunk, ha várjuk az Úr Krisztusát. Csak úgy lesz igazi karácsonyunk, ha a reánk rakódott gond, bűn és fájdalom ellenére rajtunk van a Szentlélek ragyogása. Mi van rajtad? Hogy jöttél ide? Miként vártad ezt a karácsonyt? Napról napra várjuk-e Jézust? Rajtunk van-e a Szentlélek vigasztalása? Várjuk-e, hisszük-e, hogy egyszer belép az életünkbe, hogy egyszer átölel és mindörökké velünk marad? Tudunk-e úgy várni, mint Simeon? Ha zörget szívünkön a gond, az idegesség, akkor tudunk-e felfelé hallgatni? És tudjuk-e azt mondani, hogy Isten békességet ad? Ha zörget a szívünkön a haláltól való félelem, az öregség, magunkra maradásunk idején felfelé tudunk-e nézni és tudjuk-e azt vallani, hogy az Úr Krisztusa, Jézus, örök életet ígért az őt szeretőeknek?

Simeon azért tudott így várni, azért nem vesztette el a reményességét, mert rajta volt a Szentlélek. Milyen jó lenne, ha hazamenve észrevennék rajtad, hogy valami különös fény világít a lelkedből. Milyen jó lenne, ha észrevennék, hogy a Szentlélek ragyogása

van rajtad. Amikor hazamegyünk, sokszor csak a sötétséget visszük magunkkal, sokszor csak az idegességet visszük magunkkal, és csodálkozunk azon, hogy nincs szép karácsonyunk. Az ünnep hangulata azért nem ragyog rá a hétköznapjainkra, mert nem visszük magunkon és magunkkal a Szentlélek fényét.

Alapigénk szerint Simeon: „istenfélő ember volt, és a Szentlélek vala őrajta”, aki várta az Úr Krisztusát. Simeon az isteni ígéret szerint boldogan várta a halált, mert tudta, hogy előbb Krisztust fogja meglátni, és ha már az Úr Krisztusával találkozott, akkor nyugodtan jöhet a halál, a hazahívás, az elköltözés. Mert ez a nagy dolog az életünkben: előbb szabad meglátnunk Jézust s azután a halált. Van úgy is, hogy szenvedések és könnyek, fájdalmak és kínok között látjuk meg Jézust. Boldog lélek az, aki előbb látja meg Jézust s azután hordozza a keresztet. A kereszthordozásnak az a szent titka, a győzedelmes, boldog életnek az a szent titka, hogy előbb kell meglátni Jézust, mint a szenvedést és a halált. Mindenekelőtt tudnom kell azt, hogy nekem is megszületett a Megváltó. Előbb az ölembe kell vennem a betlehemi kisdedet, előbb ülnöm kell a Mester iskolájában az ő lábainál és engednem kell, hogy ő vegyen ölelő karjai-ba, és ezek után bátran elmondhatjuk Simeonnal:

Uram! bocsásd már el
Szolgádat békével!
Mert amint megígérted,
Én szemeim látták,
Nyilván megtalálták
Az én Idvezítőmet.

Kit világos fényül
Leküldtél az égből
Minden népek üdvére,
Azt immár megláttam,
És szívembe zártam
Lelkemnek örömére.

Most már a halál is jöhet, békességgel megyek, mert látták szemeim az én üdvösségemet. De mi lesz velünk, ha nem volt soha karácsonyunk, ha nem látjuk meg előbb őt, a nagy érkezőt? Hogyan éljük át életünk sok-sok megpróbáltatását, ha nem látjuk meg előbb Jézust? Mi lesz velünk, ha karácsony nagy öröme nélkül, az egész nép nagy öröme nélkül érkezünk el halálunk napjára?

Előbb kell meglátnunk Jézust, előbb rátalálnunk az Úr Krisztusára, a Dávid városában megszületett kisdedre, előbb kell látnunk az „ő dicsőségét mint az Atya egyszülöttjének dicsőségét, ki teljes vala kegyelemmel” (Jn 1,14), mint ahogy megtalál a halál. Békességünk forrása Jézus meglátása és megtalálása. Ez a vágyakozás indította el Simeont a templomba, és Szentlélek indíttatása mondatta el vele a boldog hitvallást: „Látták az én szemeim a te üdvösségedet.”

Érezte, hogy most ott kell lennie a templomban. A világ történelmében volt egy pillanat, amikor Isten kegyelme lehajolt a földre és megszületett a Megtartó, „aki az Úr Krisztus, a Dávid városában”.

Simeon életében volt egy pillanat, amikor Isten hívta: most jöjj! Simeonnak ekkor kellett a templomba mennie, hogy neki is legyen karácsonya, hogy ő is megtalálja Jézust. Ezt a visszahozhatatlan pillanatot elmulaszthatta volna Simeon, ha éppen most az egyszer nem hallgat Szentlélek indítására. Ha most az egyszer otthon marad, nem látja meg Jézust, mert Jézus csak éppen akkor és ott volt látható.

Vigyázz, testvérem, ha téged is indít a Szentlélek. A te életedben is vannak pillanatok, amikor azt mondja számodra Isten, hogy most, éppen most adom számodra a hitet, a békességet, a bocsánat bizonyosságát, mint egy mentőövet, amibe belekapasz-kodhatsz, amikor jön a gond, a nyomorúság és a halál, de ha akkor hiányzol, talán soha többé nem tudod megragadni a „most” pillanatát. Simeon a lélek indításából a

templomba ment. Úgy, ahogy te. Ilyenkor a mi lelkünkön is végigvonul Isten hívása, Szentlélek hatalma megérinti a lelkünket, és mi itt a templomban azt érezzük, hogy most itt jár Jézus, azt érezzük, hogy most itt van a nagy öröm lehetősége, hogy előbb meglássuk Jézust és azután a Jézus látásának erejével mindent el tudunk majd hordozni, mivel Jézus Immánuel, akiben velünk van Isten (Ézs 7,14; Mt 1,23).

Simeon a templomba jött, és amikor éppen behozták Jézust, „akkor ő karjaiba vevé őt, és áldá az Istent, és monda: Mostan bocsátd el, Uram, a te szolgálodat, a te beszéded szerint, békességben” (Lk 2,28–29). Látszólag úgy történik, hogy éppen hozzák Jézust, de valójában Jézus hordoz minket. Látszólag úgy történik, hogy az öreg Simeon az ölébe veszi Jézust és reszkető kezével védelmezve magához szorítja őt, de valójában Jézus vette ölébe Simeont, és azért tudta Simeon várni, mert Jézus kegyelme előzőleg már átölelte őt.

Simeon áldja Jézust, azt a Jézust, aki előzetesen már megáldotta őt. Isten örökkévaló Fia megáldja Simeont, hogy életében és halálában egyaránt boldog lehessen.

Lehet, hogy te úgy gondold, hogy te hordozod Jézust a szívedben, hogy te adad az úrasztalára a kenyeret, a bort, az adományokat, hogy a te szereteted Jézus és azért jöttél ide, holott Jézus adta érted a legnagyobbat, az ő életét, az ő testét és az ő vérét, holott Jézus hozott ide téged, hogy életed legyen és bővüljön. Talán úgy gondold, hogy te veszed kezébe az úrvacsora kenyerét és borát, hogy te éneked: „édes vendég, nálam szállj”, mert szívemben készítek helyet néked, de milyen jó, hogy úgy van, hogy Jézus vesz ölébe téged, hitvesedet és gyermekeidet, szeretteidet mind de mind, és helyet készít nekünk az ő szívében, hogy együtt legyünk itt vele, és helyet készít a mennyi hazában, hogy mindörökké együtt legyünk vele.

Látszólag úgy van, hogy mi áldjuk őt, holott valójában úgy van, hogy ő áldott és áld meg minket karácsonyi megtartó drága hittel, és ezért tudtunk mi éppen most ez áldott hajlékba jönni.

Simeon így tesz bizonyosságot Jézusról: Isten küldte őt „világossággul a pogányok megvilágítására” és „Izrael dicsőségére” Jézus a világ világossága. Karácsonykor ez a csodálatos mennyei fény átvonul szívünkön, és bevilágít lelkünk rejtekébe. Az Atya a pogányok megvilágítására küldte őt. Ma minket világít meg, akik sokszor pogányokként viselkedünk. Sokszor pogányul önzők, pogányul bántók, pogányul elkeseredettek vagyunk, de most minket is megvilágosít Jézus. Ahová ráhull mennyei fénye, ott begyógyulnak a sebek, ott kisimulnak az öklök, ott felszáradnak a könnyek, ott mosolyogni tanulnak az emberek és egyik szívtől a másik felé elindul a gyógyító szeretet.

Karácsony ünnepén, e csodálatos mennyei lámpagyújtáson az ölébe vesz minket Jézus. Bár elvალaszt kétezer esztendő, mégis ott vagyunk még vele. Az ölében tart minket. Az ő kegyelme ragyog és tündököl az életünkön, hogy tudjunk mi is mindig reá hallgató, felfelé hallgató emberek maradni. Ámen.

Imre Lajos

Karácsonyi prédikáció

Alapige: Lukács 2,11

Bibliaolvasás: Lukács 2,8–18

Ezt a történetet mindnyájan ismerjük, és tudjuk azt is, hogy ez az üzenet, amit itt felolvastam, a pásztorokhoz szól. De tudjuk azt is, hogy ezt megelőzi egy olyan vers, amelyik az örömről szól: „hirdetek néktek nagy örömet, mely az egész népnek az öröme léssen”. Ez az egész üzenet a karácsonyi öröm jegyében hangzik el, annak az örömnél, melyet a karácsony hoz, és amelyet a karácsonynak kellett hoznia.

Sokféle öröme van az embernek. Úgy vesszük észre, hogy ebben az örömtelen világban az emberek mégis sokféle olyan örömet találnak, amellyel igyekeznek életüket kellemesebbé és boldogabbá tenni. Ennek tanúi vagyunk most ezekben a napokban, de

ez az öröm nem a karácsony öröme, itt szó sincs karácsonyról, itt legfeljebb ajándékozásról van szó, de nem arról az ajándékról, amit Isten adott az embernek karácsonykor, hanem arról a különös ajándékról, arról a sokszor megsajnál, sokszor nehezen adott, sokszor nehezen megkapott ajándékról, amit az ember tud az embernek adni. Sok minden van, amiben az emberek örömet keresnek és örömet találnak. De ez nem a karácsony öröme! Hogy a karácsony öröme mi, azt a következő felolvasott versek mutatják: „született néktek ma a Megváltó, az Úr Krisztus, a Dávid városában”. Ennek az üzenetnek minden egyes szava külön fontos és külön hangsúlyos.

Az első fontos szó ez: született. Az, hogy ennyi és ennyi évvel ezelőtt Krisztus született, és hogy Krisztus megszületett, ez nagyon sok ember szemében csak egy kedves, régi történet, amelyet néha el szoktunk olvasni, melyet néha meg szoktunk hallgatni. Sokszor azt olvassuk róla, hogy ez csak egy legenda, kedves keresztyén hagyomány, amelyiknek történeti alapja ugyan nincsen, de amelyik mégis olyan szépen, kedvesen szól az emberhez. Sokszor úgy beszélünk a Krisztus születéséről, mint egy hittételről, amelyik a Hiszekegyben is benne van: hogy fogantaték Szentlélektől, születék Szűz Máriától. Erről a történetről nagyon sokszor úgy szoktak beszélni, mint egy olyan mítoszról, mint egy olyan legendáról, amit később találtak ki; hogy ez egy régi és elavult kifejezés. Jó tudni, hogy a karácsonyi történetnek nincs egyetlen olyan része, egyetlen olyan mozzanata, amelyet a kutatások, részben a babiloni és az asszír-ai ásatások, részben az egykori s azóta felfedezett iratok ne igazolnának. Ezt azért mondom, mert lehet, hogy közülünk hallotta valaki azt az elméletet, mely szerint amikor azt mondja az Írás, hogy abban az időben született Jézus, amikor Cirénius volt a helytartó, ez tévedés, mert ilyen nevű helytartó nem is volt. Ez az állítás tévedés, mert volt ilyen helytartó, és erről egykorú feljegyzések maradtak fenn. Mások azt szokták mondani, hogy az az elmélet, az a gondolat, hogy Máriának és Józsefnek a népszámlálás miatt Názárethből Betlehembe kellett mennie, képtelenség, hisz népszámlálást már mindnyájan átéltünk és tudjuk, hogy az az éjszakának egyik órájában rögzíti le a lakosság számát. De azok, akik azt hiszik, hogy a népszámlálás akkor is úgy történt, mint ma, azok nagy történelmi tévedés áldozatai, mert akkor nem ilyen volt a népszámlálás, mint ma nálunk, amilyen most van a modern időben. Így például Galliában 20 esztendeig tartott a népszámlálás, mert a népszámlálás egyúttal a vagyoni helyzeteknek és viszonyoknak a felmérése és megállapítása is volt, amit időnként a Római Birodalomban megvalósítottak.

És azután itt van a csillag. Olyan szépen el szokták ma mondani azt, hogy ez egy olyan közönséges csillag volt, mint amilyeneket ma is látunk, de közben nem tudják azt, hogy amióta Babilóniában ásatásokat végeztek, azóta egy csomó olyan régi írást fedeztek fel s olyan agyagcserepekre vésett feljegyzéseket találtak, amelyekből kitűnik, hogy abban az időben a babiloni és egyiptomi csillagjósok két bolygónak olyan csodálatos együttállását fedezték fel, amelyről ezek a tudósok azt jövendölték, hogy ez a jel egy nagy világeseeménynek lehet és kell hogy legyen a jele, amelyet most még nem ismerünk, de amelyről a régi hagyomány azt tartotta, hogy esetleg nagy uralkodónak a születését jelzi, amilyen még nem volt a világon. És azok a mágusok, azok a bölcsek ennek a csillagnak a látására indultak el, amit akkor Izrael földjén lehetett a legjobban látni.

Azt akarja az Ige most nekünk megmutatni, hogy egy tényről, éspedig egy olyan tényről van szó, ami megtörtént, ami nem véletlenül következett be, ami nem az emberek okoskodása vagy politikai sakkhúzása következtebe állt elő. Itt Istennek egy olyan tetteről van szó, amelyik nem volt soha azelőtt és nem lesz soha ezután, amelyik egyes-egyedül akkor történt, amikor az Úr Jézus eljött, aki e nap a bölcsőben feküdt, aki meghalt érettünk a kereszten, és aki vissza fog jönni hatalommal és dicsőséggel, hogy az ő országát ezen a világon létrehozza és megalapítsa. Tehát egy olyan eseményről van szó, ami nem csak a pásztoroknak szól. A pásztoroknak nagy dolog volt ez. Egyszerű és szerény életükben olyan esemény volt az angyal megjelenése és a megváltó megszületéséről szóló üzenet, amit semmivel sem lehetett és lehet összehasonlítani. Nem tudjuk, hogy milyen emberek voltak ezek a pásztorok, azt sem tudjuk,

hogy hányan voltak, de ezeknek az embereknek az életében ez az esemény döntő szerepet játszott. A Megváltó születésének ténye nem egy-két emberhez szóló esemény, hanem mindenkihez szóló, világrengető és új világot alakító tény. Bár tanúi vagyunk olyan gondolatoknak és felfogásoknak, amelyek a Krisztus születését, az egész keresztyén felfogást, az egész keresztyén hitet csupán régi-régi dolognak tartják, amelynek a mi korunkban nincs már semmi jelentősége, de ha kivennénk a világ életéből és történetéből, de ha kivennénk a saját életünkéből azt, amit a Krisztus eljövetele hozott, amit a keresztyénség kétezer esztendőn keresztül a népekkel cselekedett, beleértve a pogány népeket is, akkor megdöbbenénk, és örömmel tapasztalnánk azt, hogy mindaz, ami ma az emberiség igaz értéke és pótolhatatlan kincse, az mind-mind a betlehemi kisdednek köszönhető. Ha kivennénk a világból a betlehemi kisdedet, nem is tudjuk elképzelni, hogy mi lenne ebben a világban és ebből a világból; akkor talán a háborúk katasztrofális sorozata, népirtás és egyéb szörnyűségek tizedelnék az emberiséget, mert nem lenne senki és semmi, aki és ami ezt meggátolná.

A Megváltó megszületett. Eljött erre a világra. Hogy született? Mint egy kisgyermek. Majd felnőtt. A Krisztus születése ünnepében, a karácsonyban nem csak ez a tény van benne, hanem benne van a Krisztus egész élete, minden tanítása, teljes szenvedése, összes küzdelme, szegénysége és halála, de benne van az is, hogy feltámadott és most ül az Atya Isten jobbján, és hogy visszatér ítélni eleveneket és holtakat. Amikor karácsonyról beszélünk, akkor nem csak egy napra vagy három napra kell gondolnunk, hanem erre a tényre, magára a Krisztusra, egész életére, amely karácsonykor kezdődött ezen a földön, és amelyik mindaddig tartott, amíg felment a mennyekbe, amíg visszatért mennyei Atyjához.

De alapigénk nemcsak azt mondja, hogy Megváltó született, hanem azt is mondja, hogy a Megváltó nektek született. Azok az emberek, akik ezt a szót hallották, szegény emberek voltak. Egyetlen féltve őrzött kincsük volt, és pedig az, hogy Isten egyszer elküldi az ő Fiát szabadítóul hozzájuk. Úgy látszott, minthogyha ehhez az ígérethez nekik semmi közük sem lenne. Egy olyan világban éltek, ahol a zsidó nép egy hatalmas birodalomnak a rendszerében gyűlölt és megvetett nemzetség volt. Ők is ezek közé tartoztak. Lehet, hogy nem is tapasztaltak mást ezen a világon az emberektől, csak gyűlöletet és megvetést. Például egy római katona egy zsidó ember vállára rakhatta a maga terhét, amit hordozott, és az a zsidó ember köteles volt egy mérföldnyi úton vinni annak a katonának akármilyen nehéz poggyászát. Lehet, hogy ők csak ezt tudták az egészből. És akkor szól egy üzenet, hogy megszületett nektek. Milyen öröm lehetett számukra az az üzenet, amit az angyal hirdetett nekik. És ez a „nektek” kifejezés nemcsak ennek a néhány embernek szólt, hanem szólt e nép minden fiának, minden tagjának. És nemcsak ott és akkor, hanem itt és most és mindörökké. Milyen jó, hogy nem maradt ez az üzenet kizárólag annak a népnek a kebelében. Pál apostol érdekesen és szépen írja le a Római levélben azt, hogy Isten miért akarta, hogy a pogányok is részesüljenek az evangélium üzenetében. Ezt mondja: azért, hogy ezzel a zsidók kívánják a kegyelmet, hogy törekedjenek erre és térjenek meg. Nektek szól ez az üzenet. Igen, nekünk is személyesen, együttesen és külön-külön mindenkinek szól. És szól nemcsak nekünk reformátusoknak, hanem szól az egész keresztyén világnak, mert mindenütt, ahol hívő keresztyén emberek élnek, e nap hirdettetik az Isten evangéliuma, e nap karácsonyt ülnek, és e nap igazi örömet tapasztalunk. De ez az üzenet nemcsak a keresztyéneknek, hanem a pogányoknak is szól, lakjanak a világ bármelyik részén; mert Isten minden ember szívébe helyezte az utána való vágyakozást, mert minden ember, akár tudja, akár nem, Isten után vágyakozik. Lehet, hogy sokan nem tudják ezt, lehet, azt hiszik, hogy nekik Isten nem hiányzik, mert a művészet, a tudomány, a szórakozás, a földi vagyon, a haszon és az élvezet elég. De valamikor, ha Isten úgy akarja, meg fogják tudni azt, hogy nekik is szól ez az üzenet, mert nekik is született Krisztus.

Alapigénk még egy szót mond: ma. Azok az emberek éppen azon a napon hallották meg Krisztus születésének hírért. Nem előbb és nem később. Isten azt a napot válasz-

totta az ő számukra, hogy meghallják az örömmüzenetet és tanúi legyenek annak. Ez a „ma” azt jelenti, hogy Istennek van akarata, melyet végre akar és végre tud hajtani. A Bibliában többször előfordul ez a szó: „Isten jókedve”. Énekünkben is benne van. Isten jókedve az ő kegyelmét jelenti. És sokszor előfordul a kellemetes idő, az üdvösség napja kifejezés. Előfordul így: alkalom. Pál apostol azt írja az efézusbelieknek: áron is megvegyétek az alkalmat, mert az idők gonoszak. Az alkalom kifejezés a Bibliában időpontot jelent, olyan időpontot, amelyet Isten akarata végrehajtására kijelölt. Azt mondja a zsidó népnek Mózes útján: ma, ha az ő szavát halljátok, meg ne keményítétek a ti szíveteket.

Isten mindenki számára rendelt egy napot. Isten mindenki számára rendelt egy mátkát, amikor meghallhatja az ő üzenetét. Megtörténik, hogy ezt a „mát” az ember elfelejti, de ha visszagondol az ember a maga életére, akkor eszébe jut, hogy milyen sok „ma” volt az én életemben, amikor Isten szólt hozzám, amikor én is meghallhattam volna, hogy megszületett nekem is az Úr. Éppen nekem és neked itt és most tudomásul kell vennünk ezt. Hány ilyen nap múlt el anélkül, hogy én ezt komolyan vettem volna vagy észrevettem volna. Ki tudja, mi az, ami elfoglalt akkor. Talán a gondok, talán a szórakozás, talán a felelősség, talán a munka. Ki tudja, mi. De milyen jó, hogy Isten nemcsak egyetlen mátkát adott és ad nekünk, hanem ad többet is. Isten folytonosan szólt és szól. Hány de hány ember életében, lehet, hogy Isten akaratából, éppen ezen a napon van ez a „ma”, amikor megérzi Krisztus közelségét az ő életében, amikor megtudja azt, hogy őt ma Isten hívja, és ezért nem akar kitérni előle. Milyen jó, hogy most nem tudok többé kitérni előle, milyen jó, hogy most el kell fogadnom őt, mert nekem is meg akar születni, aki eddig talán nem is törődtem vele. Hány ember lehet ezen a világon, aki éppen „ma” hallja meg örökre, hogy Krisztus az ő számára is megszületett. Buzgón imádkozzunk azért, hogy minél nagyobb legyen azoknak az embereknek a száma, akik ma, ha szól hozzánk az Úr, nem keményítik meg szívüket.

Végül ezt mondja az Ige: született nektek ma a Megtartó. Ez a szó, hogy megtartó, a Bibliában egy olyan szóval van kifejezve, amelyik sok mindent jelent. Jelenti azt, hogy szabadító, jelenti azt is, hogy megváltó, jelenti azt az embert, aki egy rabszolgát a saját erejéből, a saját pénzével megvált a rabszolgaságból és szabad emberré tesz. Tehát amikor azt mondja, hogy Megtartó, akkor arra utal, aki minket a bűn hatalmából megvált. De amikor a megváltásról van szó, akkor a Biblia sohasem jövő időben, hanem mindig múlt időben beszél. Azt mondja: ti megváltattatok és ti megigazítottatok, mert meghaltatok és feltámadtatok a Krisztusban. Azt, aki ma született, nem úgy ünnepeljük, mint azt, aki majd valamikor meg fog váltani bennünket. A Megváltó már eljött. A válság már megtörtént. Mi már nem úgy élünk ezen a világon, mint akik el vagyunk veszve és ezért keressük valahol a szabadulásunkat. Mi Isten megtartott, megváltott gyermekei vagyunk. Krisztus a nekünk szerzett válságban megtart bennünket. Nemcsak arról gondoskodik, hogy egyszer majd meglássuk őt, hogy egyszer majd befogadjuk őt, hogy egyszer az ő útján elinduljunk, hanem arról gondoskodik, hogy vele járjunk. Nem azt mondja, gyertek ide hozzám és azután csináljatok azt, amit akartok, hanem azt mondja, hogy kövessetek engem. A követni kifejezés azt jelenti, hogy Krisztussal megyünk, s mint útítársak, utána és vele együtt haladunk. Mi Krisztussal járunk együtt. Nem magunkban bolyongunk, mert amióta Krisztus megszületett, amióta Krisztus megváltott, az ő megtartó hatalma alatt járunk és élünk. Isten cselekedte ezt velünk. Nemcsak Megváltót, hanem Megtartót is adott nekünk.

Ez a Megváltó és Megtartó egyúttal gondoskodik megtartottai jövőjéről is. Mi nem tudatlan, tévelygő emberekként járunk ezen a világon. Mi úgy járunk itt, mint akik Isten, mint akik Krisztus kezében vagyunk. Azt mondja Jézus: aki énhozzám jön, azt semmiképpen ki nem vetem, mert azokat, akiket az Atya nekem adott, az én kezemből senki ki nem ragadhatja.

Nagy dolog, testvéreim, tudni azt, hogy én mindig Krisztus kezében vagyok, aki nem ereszt el engem az ő szeretetéből és hatalmából, hanem kézben tart és biztosít kegyelméről és az üdvösségről. Az üdvösség nem csak akkor kezdődik, mikor majd az

ember meghal. Az üdvösséget már most ezen a földön érezzük szívünkben. Ezek azok, akikről ezt mondja az Ige: nagy örömet hirdetek nektek. Ezt a nagy örömet hirdeti most nekünk is. Imádkozzunk azért, hogy Isten ezt az örömet teljessé tegye a mi számunkra a mi szívünkben. Ne csak három napig tartson nekünk ez az ünnep, és ne csak néhány kellemes óráig, hanem gyakoroljanak ezek a napok egész életünkre döntő elhatározást és elhatározó döntést. Amen.

Nagy István

Az én szolgám

Alapige: Máté 12,18–21

Bibliailvasás: Lukács 4,16–21

„Ímé” — mondja Isten, és Jézusra mutat. Mondjuk utána mi is, mert karácsony van, Jézusra nézünk, ő áll a középpontban, vele ünnepelünk.

Azonban kicsoda Jézus? Sokféle feleletet adhatunk a kérdésre, de csak Isten megállapítása igaz. Ő már az Ószövetségben megmondotta pontosan, ami az Újszövetségben beteljesedett karácsonykor. Igéje hangzik, hogy tudjuk meg, ne csak halljuk, de hallgassuk meg, kicsoda Jézus, hogy ne csak emlegessük, hanem — ahogyan akarja javunkra — megismerjük és szívünkbe fogadjuk.

„Ímé az én szolgám.” Voltak olyan emberek a régi időkben, akiket így nevezett Isten. Például Dávid király. A népek között olyan, amelyiket „az én szolgám”-nak mondott. Szolga. Megtisztelő név. Lám, az ország élenjáróit minisztereknek, magyarul szolgáknak nevezzük. Szolgák ők? Sokszor nem úgy viselkednek, könnyen kísértésbe esnek, és visszaélnék hivatalukkal, elbázzák magukat, uralkodni akarnak. Jézus szolga. Nem másnak, nem a világnak vagy éppen a sátánnak, hanem egyedül Istennek szolgája, csak az Atya akaratát szolgálja. Vallotta: „Nem a magam akaratát keresem, hanem annak akaratát, aki elküldött engem, az Atyáét” (Jn 5,30). Felénk, emberek felé pedig, hogy ne értsük félre és ne botránkozzunk meg benne: „Nem azért jött, hogy neki szolgáljanak, hanem hogy ő szolgáljon” (Mt 20,28). Így nézzünk hát rá. — Ímé az én szolgám! — ebben az is benne van, hogy Istené, mindenkor csak az övé, senki más látható vagy láthatatlan hatalom nem rendelkezik vele.

„Ímé az én szolgám, akit választottam, az én szerelmesem, akiben az én lelkem kedvét lelé.” A szolgát az Úr választotta. Volt valamikor cselédpiac, sőt rabszolga-piac, azt felkereste a gazda, és ott választott szolgát magának. Ebből az vonatkozik Jézusra, hogy Isten azt választotta, hívta el szolgálatra, aki egy ővele. Szolgálatát, egész munkáját eleve elhatározta Isten. Vigyázzunk, könnyen félreérthetjük Istennek ezt a kiválasztó intézkedését magunkkal kapcsolatosan, s állítunk olyasmit, hogy földi állapotunkat, sorsunkat előre elhatározta Isten, nem változtathatunk rajta, predesztináltak vagyunk rá. Isten csak Jézust választotta ki szolgájának, mi aztán benne ismerjük fel a predesztináltságunkat, azt, hogy bármiként alakul is a földi sorsunk, benne dőlt el, hogy hit által üdvösséget nyerünk. Ezt, éppen ezt azzal végezte el, aki az ő szerelme, lelkének gyönyörúsége, aki fiúként megjelent közöttünk. Jézus Isten Fia, csak ő az. Keresztelésekor, majd megdicsőülésekor kihirdette: „Ez az én szerelmes Fiam, akiben én gyönyörködöm.” — Kit szerethet Isten, kiben gyönyörködhet? Bennünk? Ó, nem! Milyen kedvét lelné bennünk vagy másban, mikor annyira messze vagyunk tőle? Kicsikorunkban talán bennünk is gyönyörködtek a felnőttek, de mi lett belőlünk? Jézusban Isten nem csalódik — mi sem! —, mert változatlan hűségével és szolgálatával megmaradt szerelmes, gyönyörúséges szolgának.

Ez úgy lehetett, hogy — mondja tovább Isten — „lelkemet adom őbelé”, nem emberi lelket, nem engedi, hogy a világ lelke kerüljön szívébe. Isten a maga Lelkét adta őbelé, Szentlelkével ruházta, fegyverezte fel szolgálatára. Ezzel maradt mindig. A rajtunk gazdagság, hatalom csábításával minduntalan erőt vevő sátánt határozottan elutasította. Isten Lelkével járta végig az útját. Tegyük hozzá, csak így járhatta végig,

csak így volt ereje hozzá. Bár asszonytól született a teste, de Isten Lelke élt, dolgozott benne, így bizonyult Isten Fiának. — Ez jelezte azt is, hogy mi emberek szeretetre méltók, kedveltek, Isten gyermekei lehetünk, „ha ugyanazon Lélek” lakik bennünk, aki Jézus Krisztusban, ha nem a magunk lelkével maradunk, hanem a Lélektől újjászülve, vezetve élünk. „Akiét Isten Lelke vezérel, azok Isten fiai” (Róm 8,14).

Szolgálatra ez: „Ítéletet hirdet a pogányoknak”. Ítélet. Félelmetes szó. Sokáig tartó nyomorúságunkban elhangzik a panasz: ítélet alatt vagyunk, népünk Isten ítélete alatt pusztul. Érdemelnék egyebet? Minden más néppel együtt bűnösök, istentelenek, pogányok vagyunk, és mi másat szabhat ki ránk az igazságos Isten, mint kárhozatot és örök halált. Isten ítélete pedig végleges, megfellebbezhetetlen. Azonban Jézus Krisztus, az Úr szolgálja nem ezt, hanem kegyelmes bírói ítéletet hirdet a pogányoknak. Ez a megérdemelt büntetés helyett felmentés. Arról szól, hogy Isten megkönyörül az emberiségen, nem akarja, hogy a pogány, a bűnös elvesszen, hanem hogy az megtérjen és éljen. Jézus Krisztus állandó felszólítása: térjünk meg bűneinkből, hozzá térjünk és — éljünk. Bizonyosságtétele ez: „Nem azért küldte Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa” (Jn 3,17). Lehetőséget, egyetlen lehetőséget kapott minden ember a megtartásra, Jézus Krisztust. Ugyanakkor, ha ezt nem fogadjuk el, akkor kiesünk a megtartásból, ahogy tanította: „Aki nem hisz, immár elkárhozott, mivelhogy nem hitt az Isten egyszülött Fiának nevében” (Jn 3,18). Benne van — amint már mondtuk — a mi kiválasztásunk vagy elveszésünk, aszerint, hogy elfogadjuk Isten kegyelmes döntését vagy elutasítjuk.

Annyi mindent tekintetbe veszünk életünk alakulásával kapcsolatban, alkalmakat, testi-lelki képességeket, vagyont, összeköttetést, mások véleményét, politikai helyzetet — ezek a mindennapi, múltó életben jelentőségeknek mutatkoznak —, holott ezekben és ezeken felül kizárólag Istennek a Jézus Krisztusban kihirdetett ítélete számít nálunk, minden népnél végérvényesen. Ezért attól függ sorsunk, jövődönk, hogy hiszünk-e benne vagy nem. Ma még választhatunk, a földön lakunk. De utána meg kell állanunk Isten ítélőszéke előtt, ott mi vár reánk? Vigyázzunk, meg ne vessük Jézus szolgálatát, a felmentő és üdvösségre tartó kegyelmes ítéletet!

Mi nagyon a világhoz, ennek széles útjához igazodunk, az ítéletről egészen más elképzelésünk van. A hatalommal rendelkezők, a győztesek, nagy hangon, kíméletlenül hirdetik, amit a béketárgyalások vagy a bíróságok asztalánál meghoztak, sőt ünnepléssel és ünnepelettel hozzák nyilvánosságra. Nem tekintenek a kicsinyek, legyőzöttek szenvedésére. Jézusnál nem így történik, ő „nem verseng és nem kiált”; háborúskodás, kegyetlenkedés, parancsuralom helyett szelíden szólít, „az utcákon senki nem hallja szavát”. A széles úton járók — mert a világ zaja elszedítette és megsüketítette őket — nem hallják meg hívását. Jézus szava — láthatjuk — nem hangzik a tülekedők, egymás ellen acsarkodók, az e világot megnyerni akarók, a parlamenti vadaskodások, az otthoni veszekedések zsvajában. Ő nem a magukkal eltelték, megalégedettek, a gazdagok és egészségesek szolgálja, hiszen azok fenn vannak, nincs szükségük orvosra, segítségre, nélküle élnek, karácsony nélkül töltik napjaikat. Mi ne irigyeljük és ne kövessük őket.

Jézus azokhoz jön, azokon segít, akik elveszetteknek érzik magukat. A szemléltetés szerint olyanok, mint a „megrepedezett nád és a pislogó gyertyabél”. A megrepedezett nádat nem lehet felhasználni házépítésre, eszközök készítésére. Csak tűzre való. Isten előtt ilyen értéktelenek vagyunk. És a pislogó gyertyabél, mert leégett, csak füstöl, rongja a szoba levegőjét, mire várhat? Eloltásra. Mire várhatunk mi, akik annyira kiszorultunk ebből a világból, nincsen számunkra hely, legyengültünk, betegek, feleslegesek vagyunk, értéktelen a testünk, értéktelen a lelkünk? És lám, karácsonyt értünk Isten jóvoltából. Nem egy napot, még ha munkaszünetinek nyilvánították is megint — ennél sokkal többet, azt, hogy újból halljuk, Jézus közöttünk van és felkarolja nyomorult életünket: „a megrepedt nádat nem törí el és a pislogó gyertyabelet nem oltja ki”. Nem engedi elveszésünket, nem irtózik tőlünk, magához ölel és megtart. A világosság, az ő hordozójává tesz: az értékteleneket értékesekké. „Mígnem diadalomra viszi az ítéletet.” Végzi munkáját

nálunk, legyőzi ellenségünket, a bűnt mind messzebbre távolítja lelkünkéből, mind beljebb emel Isten országába. Addig dolgozik, szolgál érettünk, amíg kivívja a diadalmat nálunk. Az elbukottak a csúf, végleges vereség helyett Isten kegyelmes ítéletéből diadalra jutnak. Diadal? Ennek az az ára, hogy Jézus magára veszi bűneinknek büntetését, vállalja a keresztet, felviszi a Golgotára. Jézus szolgál, keresztjével teszi meg a legnagyobb szolgálatot megtartásunkra. Karácsonykor a megfeszített Jézusra is nézzünk; megváltásunk árára. Aztán még tovább, nézzünk rá, aki halála után feltámadott, eltávolította a halált. Valóban diadalomra vitte az ítéletet. Mert megszabadított minket, „akik a haláltól való félelem miatt teljes életünkben rabok voltunk” (Zsid 2,15), a teljes szabadsággal ajándékozott meg. Ő biztat kitartásra, „bízatok, én meggyőztem a világot”, bátorít a diadal bizonyosságával: „Íme, eljövök hamar, tartsd meg, ami nálad van... Aki győz, oszloppá teszem azt az én Istenemnek templomában” (Jel 3,12).

Végül: „És az ő nevében reménykednek majd a pogányok.” Még nem. De a nagy csalódások és megszegyenülések után eljön az idő, mikor minden földi dicsőség, vele együtt reménység is meghal, s ebben a szegénységben az addig hitetlen népek feléje nyújtják kezüket, őt hívják segítségül, nevében reménykednek. Arra tart a népek útja, kicsiké és nagyoké egyaránt. Bebizonyosodik, amit már tudunk, hogy Jézus Krisztus a világ reménysége, hozzá lehet fordulni. Nem az Egyesült Nemzetek Szövetsége, nem az Európa Ház szép lehetőségei várják a népeket, hanem — ahogy Jézus mondotta —: „az én Atyámnak háza”. Ez a világ jövődjéje.

Ez már a mi jelenünk. Karácsonyt ünnepelünk, megint halljuk az Igét: „Ímé az én szolgám, ítéletet hirdet, a megrepedezett nádat nem törí el és a pislogó gyertyabelet nem oltja ki, mígnem diadalomra viszi az ítéletet.” Reá nézünk és boldogan mondjuk: Ímé az Úrnak szolgálja, velünk van, miénk a reménység, a megtartás. Hálát adunk Istennek a kibeszélhetetlen kegyelméért. És hálánkat bizonyágtételünkkel igazoljuk, amit tudunk, ami a boldogságunk, azt továbbadjuk, vele mi is az Úrnak szolgálói leszünk, legyen karácsony másoknak is, otthon maradt családunknak, a népünknek, az egész még vakon vergődő világnak — Jézus Krisztusban. Ámen.

Nagy László

A betlehemi pásztorok karácsonya

Alapige: Lukács 2,15—20

Bibliavetítés: Lukács 2,1—14

Amilyen nagy hirtelenséggel jöttek, éppen olyan széleseben távoztak a mennyei seregek. Most a karácsonyi angyal prédikációját meghalló és a mennyei seregek földi istentiszteletében részesedő betlehemi pásztorok cselekvésének órája következik.

Az Úr Krisztus megszületéséről szóló örömhír aktivizálja ezeket a pásztorokat, kiszabadítja őket a halálfélelem béklyóiból, felgyorsítja életük ütemét, átalakítja gondolkodásukat, átértékeli és átértékelteti egész addigi életüket.

Az Úr Krisztus megszületéséről szóló örömhír szétfeszíti addigi életük kereteit, és új életlehetőségek kapuját tárja fel előttük. A minden népek nagy öröme közös tanácskozásra gyűjti őket, és közös határozat meghozatalára teszi képessé őket. A félelem mindig elkülönít, az öröm mindig összegyűjt. Azt ma már nem tudjuk megmondani, hogy ezeknek a pásztoroknak milyen személyi és családi kapcsolatai voltak az emlékezetes angyaljelenés előtt; ma már nem tudjuk megmondani, hogy voltak-e közöttük kicsi vagy nagy perpatvarok, a személyes érintkezést megbénító súrlódások; csak azt tudjuk, hogy ez a nagy öröm az azonos cél elérése érdekében önfeledt, boldog gyermekekké minősíti őket, egyetértő nagy család tagjaivá változtatja őket.

A félelem nyűge alól szabadult, mennyei örömmel örvendező pásztoroknak új életcélja a betlehemi gyermek megtalálása és meglátása. Ennek érdekében sietve mind elindulnak Betlehem felé.

Menjünk el mind! — mondogatják a pásztoemberek egymásnak. Alapigénkből ma is kiérezzük a kicsorduló lelki öröm sietségét. Az Úr Krisztus megszületéséről szóló örömhír mintegy fecskeszárnyon repíti ezeket a nehézkes, lassú pásztorokat. Számunkra rendkívül meglepő és megnyerő, hogy ezek a pásztoemberek mind elindulnak. Mind! Senki sem félti nyáját, senki sem félti vagyónkáját. Senki sem gondol most a dúvadakra. Mind mennek! Senki sem marad vissza, senkit sem marasztalnak vissza nyájőrzőnek. Mind mennek. Mind! Senki sem akar kimaradni a minden népek nagy örömének meglátásából. És senkit sem akarnak kihagyni a Krisztus-látás boldogságából. Nem féltékenyek egymás örömére. A legteljesebb önzetlenségben munkálják egymás örömét. Minden egyes lélek üdvössége egyformán fontos most számukra. A vallásos önzés legkisebb jelével sem találkozunk náluk. A karácsonyi öröm mélységében és magasságában olyan mérhetetlen nagy öröm, hogy abból bőséggel jut mind a betlehemi pásztoroknak, mind a világ minden népeinek.

Kik ezek a pásztorok? Nem ismerjük sem nevüket, sem számukat, sem egyéb élet-rajzi adataikat. Mind mennek. Ifjak és öregek, rokonok és szomszédok, ismerősök és ismeretlenek. Mindnyájuk számára egyformán boldogító az üdvöztető evangélium. Isten a világ összes népei nagy örömének ajándékozza az Úr Jézus Krisztust. Az üdvösség után vágyakozó lelkek közös érdeke, hogy együtt menjenek mind Betlehemig.

Menjünk el mind Betlehemig — így biztatják, így bátorítják egymást a pásztorok. Betlehem városa felé sietnek. Bizonyára jól ismerték a Dávid városát. Talán ott is születtek. Talán ott is lakhattak. De most új értelmet és új értéket nyer számukra a régi város, mely váratlanul világraszóló esemény színhelye lett. E pásztorok számára már nem a régi Betlehem hajdani, történelmi hírneve a fontos. E pásztorok számára már nem a betlehemi tradíció őse és hőse, Dávid király a fontos. A pásztorok érdeklődése egészen a betlehemi gyermek felé fordul. Azt a mennyei gyermeket kívánják és akarják látni, akinek megszületéséről a karácsonyi angyal prédikált nekik.

A betlehemi pásztorok igaz öröme Istennek a Krisztus Jézus megszületéséről szóló kijelentéséből fakad. Hosszú hallgatás után Isten most újra beszél. A pásztorok boldogságos nagy öröme az, hogy önmagát a Krisztus Jézusban újra kijelentő Isten elsőként éppen nekik jelentette meg a betlehemi gyermek megszületéséről szóló örömhírt. Ezek a pásztorok ismerik a karácsony mély titkát: Isten megjelent testben (1Tim 3,16). Ezt a nagy titkot, ezt a nagy csodát akarják látni mindnyájan. Isten kijelentésének titka, Isten szeretetének csodája: a betlehemi gyermek.

A pásztorok nagy sietséggel mennek. Ha Izráelnek évezredekkel kellett várnia, amíg Isten minden ígérete e kis rózsabimbóban igenné és ámenné testesült, úgy most elérkezett számukra a várva várt kegyelem boldog útja. Ütött az indulás órája. Nem lehet és nem szabad tovább várakozni. Most sietni kell. Most hatalmasan fel kell gyorsulni. A pásztorok csendes poroszkálása helyett most nagy sietséggel, mintegy fecskeszárnyon kell repülniök Betlehem felé. Betlehem felé, a jászolbölcsőben fekvő kisgyermek elé.

A siető pásztorok célba érnek. Megtalálják a jászolban fekvő kisgyermeket és körülötte a liliomarcú anyját, Máriát és a messze múlton tűnődő, szótalán Józsefet. Ez a két egyszerű, tiszta és becsületes ember veszi körül a csodálatos gyermeket; vigyázzák álmát, takargatják, pólyálgatják, dédelgetik. Isten e két egyszerű, tiszta emberre bízta szeme fényét, egyetlen igazi örömét, boldog büszkeségét: a kegyelem ajándékozó pillanatában született csöpp kis rózsabimbót. A fényes és hatalmas mennyei armádia, mely az Úr Jézus születésének titokzatos éjszakáján az üdvösséget ajándékozó dicsőséges Isten himnuszban magasztalta és ünnepelte, visszatért a magasságos mennyekbe. Isten mennyei dicsőségének fénye a betlehemi gyermek orcáján világol.

A pásztorok boldogsága a gyermek megtalálásának örömében teljesedik be és teljesedik ki. Látják annak orcáját, akit angyalok kívánnak megpillantani (1Tim 3,16). Boldogan szemlélhetik a jászolban pihenő kiseddet: a minden népek nagy örömét. A boldog pásztorok Dávid városa vendégfogadójának istállójában, az istálló jászolában megtalálják a bepólyált kiseddet: a megtartót, aki az Úr Krisztus a Dávid városában.

A megtalálás örömében ezek a szófukar, nehézkes pásztorok a karácsonyi angyal prédikációjának továbbmondóivá válnak. Maguk is örömhírmondókká, Krisztus-

tanúkká minősülnek. A mennyei kisgyermek látásának boldogságában megnyílik ajkuk, és örömtől kicsorduló lélekkel tovább mondják a karácsonyi angyal prédikációját: született néktek ma a megtartó, aki az Úr Krisztus a Dávid városában. És szárnyaló elragadtatottságban tovább zengik a mennyei seregek földi istentiszteletének himnuszát: dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és e földön békesség a jóakarató embereknek.

Itt a betlehemi vendégfogadó istállójában, a bepólyált kiseded orcája előtt, a mennyei kisgyermek jászolbölcsője körül világraszóló esemény történik. Mi ez a világraszóló esemény? Ez a világraszóló esemény az, hogy az Úr Krisztus megszületésének örömhíre az angyal ajakáról átkerül a pásztorok ajakára, a karácsonyi angyal Krisztusról szóló prédikációja a betlehemi pásztorok Krisztus-tanúságtételévé válik. A mennyei seregek földi, karácsonyi istentisztelete a pásztorok ajakán az Úr Krisztus jászolbölcsője körül földi, emberi istentiszteletté válik. Isten az Úr Krisztus megszületéséről szóló nagy öröm prédikálását így ruházza át földi követereire. Így és ezáltal Isten embergyermekének angyali küldetést és angyali megbízást ad. A betlehemi pásztorok a karácsonyi nagy örömmel hírvivői lesznek, azokká az örömhírmondókká válnak, akik tudományukat a karácsonyi angyaltól és a mennyei seregektől nyerték. Ezek a pásztorok bizonyágtévként szolgálataikat már a kiseded jászolbölcsője körül megkezdik, s Isten kijelentésének követői lesznek mind Betlehem városában, mind annak környékén. A pásztorok azt hírlelik és csak azt híresztelhetik, amit az angyaltól és a mennyei seregektől hallottak. Ma is ez az egyház karácsonyi prédikációja! A karácsonyi prédikáció ma sem lehet más, mint az Úr kijelentésének továbbmondása: a karácsonyi prédikáció ma sem lehet más, mint annak továbbmondása, amit a karácsonyi angyal a betlehemi gyerekekről ott és akkor hirdetett.

A pásztorok örömmondásának minden hallgatója csodálkozik a pásztoemberek beszédén. Ahogy a pásztorok csodálkozhattak és csodálkoztak a karácsonyi angyal prédikációján, úgy csodálkoznak most az emberek a pásztorok bizonyágtételén, Isten kijelentése csoda. Az Úr Krisztus megszületése csoda. Istennek a Jézus Krisztusban adott kijelentésén csak csodálkozni lehet. Az öröm és a csodálat hitünk alkotórésze. Az Úr Krisztus megszületéséről szóló nagy örömhír hallgatói Isten megtartó kegyelmének és üdvözítő szeretetének csodálói. A keresztyén egyház tagjai ma is áhítattal és ámulattal, igaz és tiszta örömmel csodálkoznak magán az Úr Krisztuson és az Úr Krisztusban. Ez a betlehemi csöpp kis rózsabimbó valóban az a nekünk ajándékozott „csodálatos” gyermek, aki a minden népek nagy örömének és békességének forrása, aki Isten üdvözítő szerelmének és megtartó kegyelmének letéteményese. Isten embergyermekének ma is örvendezniök lehet és ma is örvendezniök szabad ebben a csodálatos gyermekben, és tiszta szívvel csodálhatjuk ezt a betlehemi kisededet, aki vállán hordozza a világ uralmát. Számunkra a Krisztus-csoda nem legenda; számunkra a Krisztus-csoda nem mítosz, hanem Isten kijelentése és ajándéka, életünk legbensőbb öröme, megváltásunk alapja és üdvösségünk kezessége. Hadd csodálkozzunk ma is önfelelt áhítattal és ámulattal, kicsorduló örvendezéssel és szent hálaadással ezen a csodálatos gyermekben. A kételkedő hitetlenség ne pusztítsa ki lelkünkben az örök élet jó illatát lehelő mennyei csoda virágait.

Megtalálván a jászol bölcsőjében bepólyálva fekvő kisededet, a csodálkozó és örvendező pásztorok visszatérnek nyájaikhoz. Visszatérő útjuk a karácsonyi nagy öröm prédikálásának útja.

Mária, a lilomarcú anya, szívében forgatja a pásztoroktól hallott beszédet. Nem feledi. Mindhalálig emlékezik a pásztoroknak a kisededről szóló prédikációjára, éppen úgy, mint az öreg Simeonnak a gyerekekről szóló próféciajára.

A hazatérő pásztorok dicsérik és dicsőítik Istent. Ezek a betlehemi pásztorok, akik részt vettek és részesültek a mennyei seregek földi istentiszteletében, most már egészen másképpen, most már egészen más módon imádják Istent, mint atyáik és atyjokfiai. A betlehemi pásztorok az Úr Jézus Krisztusban imádják, dicsérik és dicsőítik Istent. Ők már az Úr Krisztusban a minden népek számára adott nagy örömet, a meg-

tartás kegyelmi művéért dicsérik és dicsőítik Istent. A betlehemi pásztorokkal egyetemben mi is a nagy Istent a Jézus Krisztusban imádjuk.

Kicsi családunknak mi is pásztorai, felelős gondviselői és őrzői vagyunk. Kicsiny családunk körében azok a Krisztust prédikáló pásztorok vagyunk, akik hálaadó életünk örömeiben és csodálatában az Úr Krisztusban imádjuk Istent. Az Atyának, a Fiúnak és a Szentlélek Istennek nevében. Ámen.

Ravasz László

Karácsonyi minimum

Alapige: 1Timóteus 3,16

Bibliailvasás: János 1,1–14

Mikor ez az Ige megíratott, sok versengés volt a keresztyénségben. Felfogások, irányok mérköztek egymással, egyik a másikat hamisnak és gonosznak tartotta, és legfőbb célja mindenkinek az volt, hogy megrontsa és kiirtsa a vele szemben állót. Ebbe a hangzavarba, melyben egyik eretnekíti a másikat, beleszól az apostol hangja, és megrendítő hitvallásban a vitatkozók elé tárja azt, ami a keresztyénségben a lényeg, ami a Krisztus művének a veleje. Ez a rövid néhány tétel, amelynek éppen olyan ünnepélyes hullámverése van, mint az apostoli hitvallásnak, éppen azért, mert a keresztyénség lényegére vonatkozik, mert a Krisztus személyét és művét mutatja fel, magában foglalja a karácsonyi evangéliumot is.

A mai világban is annyiféle felfogás mérkőzik egymással, úgy összekeveredik és egymás ellen tornyosul ezer gondolat, mint a Niagara patkójának a peremén egymásba ütköző vizek, hogy széttörve, megolvadt vízalpesekként zuhanjanak alá a mélységbe. Ebben a tajtékos és tarajló eszmeharcban messzire kicsendül a karácsonyi minimum, minden hitnek és az egész keresztyénségnek lényege, az örökkévalóság igaz és ámen beszéde. E karácsonyi minimum vonatkozik először Jézusra és vonatkozik reánk.

Jézusra vonatkozóan ennyit mond: Isten megjelent testben és megigazított lélekben. Az eredeti szövegnek még élesebb lefordítása szerint: az, aki megjelent testben, igazoltatott a Lélek által.

Ebben először a testté létel értelme nyer kifejezést. Az a férfiú, akinek születését ma ünnepeljük, nem csak egy miközülünk, az emberek közül; benne nem az emberi erő és képesség csodáját látjuk, ő nem a magunk fajtájának nagyszerű kivirágzása, Jézus Krisztus nem vallásos zseni, hanem az Isten Egyszülött Fia. Benne Isten jelent meg testben, azaz Isten vált olyanná, mint mi, hogy felvegye és megoldja életünk örök ellentmondását. Isten lett emberré, hogy ebben a formában találkozzék velünk és szóljon hozzánk. Valóban második személy akart reánk nézve lenni, akit te-nek szólíthatunk, megüthetünk vagy megcsókolhatunk, megölhetünk vagy imádkozhatunk. Az ő emberi természetének nagy ténye van kifejezve e tételben, amelynek révén Isten leszállott közibénk, magára vette az emberi testet, dicsőségét engedelmességgé változtatta át, és életét odaadta a kereszten, hogy sírba tétel és pokolra szállás után diadalmasan feltámadjon. A keresztyénségnek éppen az a páratlan ereje és szépsége, hogy Isten benne mint újszülött mosolyog reánk, mint fiatal férfi szólít a nevünkön, és mint töviskoronás király meghal érettünk. Azonban testisége felett mindenütt ott sugárzik az az igazság, az a megbizonyítás, amit a Lélektől vett. Krisztus isteni természetének nagyszerű sugárzása ez. Születésével még csak a természetfeletti úton való megérkezés mutatja a csodát. A Szentlélektől való fogantatás dicsősége ragyog a Szűztől született Gyermekek feje fölött. De ez a Lélek megérzik minden szaván, kisugárzik minden cselekedetéből, emberi alakjának csodálatos méltóságot ad, engedelmességét teremtő erővé magasztalja fel, szenvedését és halálát engesztelő áldozattá fokozza, és egy új teremtés titokzatos életkapujává dicsőíti. Ennek a Léleknek a műve az, hogy a testi pálya és annak koronája: a szenvedés és a halál nagyszerű áldozattá, egyetlen és örök érdemmé válik,

amely kibékíti Istent az emberrel, eleget tesz az igazságnak és utat nyit a kegyelemnek.

Mindaz azonban, ami végbement a szent történetben, nem önmagában való dicsőség, hanem valami olyan történet, amellyel valaki valamit el akar érni, amit nem lehet elrejtteni, amit látni kell. A nap azért születik, hogy valaki lássa, hogy valakik lássanak. Krisztus születése és feltámadása, az életnek és a halálnak ez a két szembe forduló kapuja, amely éppen fordítva viseli a felírást: az élet kapuja a halálé, a halál kapuja az életé, és mindaz, ami e két kapu között a földi életben lejátszódott, azért történt, hogy az emberek lássák. A pogányoknak hirdettessék és az emberek higgyenek benne.

Meglátni Krisztus igazi személyét. Ezt fejezi ki alapigénk e két szóval: megláttatott az angyaloktól. Az ősi gyülekezet angyal szó alatt nemcsak égi követet, hanem a gyülekezet vezetőjét, apostolát és szélesebb értelemben a kiválasztott lelkeket értette. Örök és friss igazság: Krisztust meglátni a nagy kiválasztottságnak a jege és bizonyossága. Krisztust meglátni olyan erő és felmagasztosultság, amilyenben csak angyaloknak van része; Krisztust csak az látja meg, aki olyan engedelmes, mint odafenn a szolgáló lelkek, és aki Krisztust meglátja, olyan engedelmessé válik, mint odafenn az angyalok. Krisztust meglátni igazi dicsőségében azt jelenti, hogy a világnak egy magasabb rendű metszetét értjük meg, olyanforma látás ez, amelyet a vízilíliom érezhet, mikor a sötét és nyirkos mocsárból kinöve, fehér virágait széttárja az izzó napnak vagy az éjszakák csillagmiriádjának. Krisztust meglátni nem egyéb, mint megpillantani az élet igazi értelmét, tudomást szerezni egy másik, boldogabb hazáról, szakadatlan honvágyat érezni utána és útra kelni a szemtől szembe látás palotája felé.

De ez nemcsak megrendítő látás, hanem egyszersmind nagy misszió is: Hirdettetett a pogányok közt. Azt mondom ezzel: aki látta, hirdesse; aki tudja, hogy milyen, ne szűnjék meg mondani és vallani. A keresztyén ember csak akkor keresztyén, ha lelkekért tusakodik, ha lelkeket akar megnyerni Isten számára. A keresztyén ember rábeszélő ember, szóval, némán, tettel, élet és halál beszédével hívogat, biztat, vonz és foglyul ejt. „Hirdettetett a pogányoknak” — a karácsonyi evangélium bátor és elszánt attitűdje ez, amely a herold képét idézi fel lelkünkben, aki sokszor leeresztett sisakrossal jár, mert az ő személye nem fontos, de a király címerével és az ő királyával jön és hirdeti a király közeledtét, üzenetét, hódolatát követelő parancsait. Ilyen keresztyénekre van szükségünk, akiknek élete és munkája a herold munkája, leeresztett sisakrossal az Úr nevében jönnek és harsonáznak, és hirdetik a pogány népeknek, hogy a látható világnál nagyobb a láthatatlan, hogy ezen a földön legfelségesebb kiváltság a szeretet, hogy egyetlenegy uraság van: az Istennek engedelmeskedni; egy vigasság és öröm, menedék és nyugalom: elhelyezkedni a Krisztus sebében; egy győzelem van: érette élni és meghalni. Hirdettetett a világnak. Karácsony estéjét éppen az teszi széppé, hogy akkor minden ember erre az üzenetre kíván hallgatni és minden ember erről az üzenetről kezd rebegni vagy dadogni. Olyan ez, mintha a siketnémák szomorú világában volna minden évben egy óra, amikor azok énekelni akarnának és valamiképpen meghallanák egymásnak az énekét. Nagyon szomorú, harmóniátlan, szívet facsaró volna ez az ének, de a szorongató vágy: melódiává lenni — kiengesztelne minden zűrzavart. Szomorú, ezer bűnnel kevert a karácsonyeste emlékezése is, de valami megható, hogy az emberekben miképpen ébred az elutasíthatatlan vágy jóvá lenni, szeretni, megbocsátani, kibékülni a világgal és Istennel. Annak az emberiségnek, amely így üli a karácsonyt, lehet és kell beszélni a versengés nélküli nagy titokról, a Gyermekről, akiben Isten testté lett, a megváltóról, akiben a Lélek mint engesztelő oltáron a láng, úgy lobogott az égig.

Igen, hittek benne a világon. Hittek benne, mikor először szólott az igehirdetés, és hinni fognak, míg ember lesz a földön. Másodlagos kérdés, amely csak földi szempontból fontos, hogy hányan hittek és hogyan hittek. A tény az, hogy mindig hisznek és mindig egyre többen hisznek. Mert amíg benne hisznek: ő közöttünk él; tervei, céljai a magunk életében, társadalmak és nemzetek életében megvalósulnak, erejének nagy jótéteménye elérkezik a vérző sebekig, az ínséges nyomortanyáig, az összetört és megalázott életéig, a megrontott és eltorzult lelkekig, s mivel hisznek benne a

világon, a sebek gyógyulnak, az ínség gazdagságra vágyik, eltorzult lelkek teremtés előtti szépségüket nyerik vissza és legázolt életükből új belső szépségek virágai nőnek, mint ázott, nedvös földből a gyöngyvirágok. „Hittek benne a világon.” Micsoda nagy ügy, nagy érdek s egyszersmind milyen nagy ígéret és lehetőség, hogy mindig hittek és mindig hihetnek. Ennek az útnak nincs törése, nincs felfele fordulása, mert az, aki testté lett, s aki azt művelte, hogy lássák őt és higgyenek benne: az felviteték a dicsőségbe. Minden kérdés, minden útjelző feléje mutat, de hozzá csak akkor érkezünk megint, mikor a látható világ bilincseiből kiszabadulva, képesekké válunk az ő dicsőségének szemléletére és hordozására; sok-sok földi karácsony után vitetünk az örök karácsonyba. Ámen.

Az esztendő fordulóján

Csiha Kálmánné

Együtt a sátorban

Alapige: 2Mózes 18,8–10

Bibliailvasás: 2Mózes 17,8–16

Ennek az esztendőnek utolsó estéjére gyűjtött össze most bennünket a kegyelem Istene. Különös jelentése van ennek a szónak: utolsó.

Megtanultuk az életben ennek a szónak a különös jelentését. Amikor valaki az utolsó szó jogán fordul hozzánk és többet egyetlen szót sem szól, akkor újra elment közülünk egyik testvérünk a minden élők útján, elment az örökkévalóságba vagy a kárhozatba. Ki tudná ezt közülünk megmondani?

Milyen sokáig őrizzük ennek az utolsó szónak minden kis betűjét, amit az mondott el, aki már nincs közöttünk. Mit jelent az utolsó találkozás, amikor úgy megy el valaki az otthonból, hogy tudod, többet nem jön vissza. Az elválás utolsó mondata, utolsó mozdulata sokáig megmarad az emlékezetünkben.

Milyen nagy jelentőséggel bír az utolsó szó. Ilyenkor mint a tele pohár, kicsordul a szívünk s kiárad életünk utolsó vallomása. Milyen nagy jelentőségű az utolsó perc, amely egyszer eljön az életünkben, amikor majd nekünk búcsúzni és menni kell a minden élők útján a nagy találkozásra. Valljuk be őszintén, szorongással hordozzuk szívünkben ezt a szót: utolsó. Különösen akkor, ha nem vettük eddig komolyan és nem hordoztuk szívünkben azt, akiről ezt olvassuk a Bibliában: „Én vagyok az Alfa és az Ómega, a kezdet és a vég” (Jel 1,8). Mert ha ez a kezdet és vég a szívünkben él, aki maga az Úr Jézus Krisztus, akkor az utolsó szó szorongása és szorongattatása feloldódik a szívünkben és boldog reménységgé változik. Ha ő számodra a kezdet és vég is, ha ő az első és az utolsó az életünkben, akkor „nincs már szívem félelmére nézni sírom fenekére” (120. ének 3. vers). Így, csak így oldódik meg az utolsó szó, az utolsó óra nagy kérdése lelkünkben. Mert az, aki utoljára szólt hozzánk, aki drága volt életünkben — az élettárs, a gyermek, szeretteink — mind-mind annak a Krisztusnak a színe elé kerül, aki az Alfa és az Ómega, aki az élet Fejedelme, akivel ma mi is az örök életben együtt leszünk. Ha ez az Alfa és Ómega az úr szívünkben, akkor még az esztendő utolsó napja is azt hirdeti számunkra, hogy sok-sok áldott alkalom volt ebben az esztendőben is, amikor az élet Igéjével táplálkozhattunk, amikor az élő Igével találkozhattunk, aki „tegnap és ma és örökké ugyanaz” (Zsid 13,8), aki az utolsó szó jogán így szól hozzánk Igéjében: „Én vagyok a feltámadás és az élet” (Jn 11,25). Ő az örök élet hatalmas királya, aki átlényegíti az utolsó szavunkat, hogy legyen teljes újra-kezdés nála, akihez egyszer mindnyájan megérkezünk. Ezért ő szentelje meg ez esztendő utolsó napját, és ő oldja fel a szorongásokat szívünkben, ő válassza el a félelmet és az aggodalmat lelkünkben, és ő tegye széppé ennek az „utolsó szó”-nak, „utolsó nap”-nak a jelentését életünkben, hisz nála van az új kezdet, az örök ünnep a mennyek országában. Tegyük le az ő kezébe életünket, mert ő az Alfa és az Ómega, aki vasárnapról vasárnapra irányított bennünket. Vele zárjuk le ezt az esztendőt és vele kezdjük az újat.

Ez esztendő utolsó estéjén mi is üljünk most Mózesként és Jetróként Isten színe elé, miként több ezer évvel ezelőtt ők is leültek a Hóreb hegyénél felállított sátorban. Mózes elkezdett beszélni. „És elbeszélé Mózes az ő ipának mindazt, amit az Úr cselekedett vala Izraelért.” Nem diadalmas csatákról, nem ügyeskedéseiről, nem az út sok-sok nehézségéről, hanem az Isten szabadításáról beszélt. Mindkettő boldog, hogy a Hóreb hegy lábánál felüött sátorukban együtt dicsérhetik a szabadítás Istenét.

Tegyük mi is most ezt ebben az áldott sátorban, ahova olyan jó volt vasárnapról vasárnapra összegyűlni, és ahol az Igére figyelve mindig meggazdagodva tértél haza. Magaddal vihatted az Igét. S ha valóban magaddal vitted, akkor egész heted áldott

volt. Jó ebben a sátorban akár Mózesként, akár Jetróként ismerős padokba, ismerős emberek közé leülni, jó letelepedni Krisztust valló testvérek közé. És jó elbeszélni Istennek mindazt, ami velünk történt az úton, az életünkben. Nagy utat tett meg Mózes, de ezt az utat nem egyedül és nem önmagáért tette meg.

Az útjaink annál nagyobbak és annál nehezebbek, minél több ember szolgálatában tesszük meg. Aki önmagáért élt, aki csak önmagáért tette meg ennek az esztendőnek az útjait, az nagyon szegényen érkezett ez esztendő utolsó napjához, de aki másokért élt, mint Mózes a népéért, annak van mit mondania Istennek. Ha azokért az emberekért éltünk, akik a bajban és nyomorúságban elvesztették a fejüket, akik nem tudtak Istenhez kiáltani és így a zúgolódás útvesztőiben maradtak; ha azokért tettünk valamit, akiket reánk bízott Isten, akkor most nekünk is itt Isten szent házában sátorában van mit megköszönjünk Istennek. Hosszú és nagyon fárasztó volt ez az út, ha semmit sem tettél sem Istenért, sem a rád bízottakért, sem embertársadért. Mózesről tudjuk, hogy neki van miről beszélnie. Jetrónak elmondja mindazt a sok bajt, amin keresztül vezetett útjuk. Az életútjainkon bizony sok baj van. A te útjaidon is, az enyéimen is. Ezért kérdezzük most azt, hogy mik voltak a bajok Izráel életében.

Az első baj az volt, hogy nehezen tudtak megszabadulni Egyiptomból. Nehezen tudtak eljönni onnan, sok volt az akadály, amit a fáraó útjukba gördített. Az akadályokat azonban Isten sorra legyőzte.

Számunkra is ez most az első, amit elmondhatunk Istennek: Uram, sok volt az akadály, amíg ideérkezhettem. Mindenki maga tudja a legjobban, hogy milyen és mennyi akadály volt azon az úton, melyen igazán Isten színe elé érkezhetett. Csak néhányat említsünk fel: saját szívdünk, saját életünk. Konokságunk, macacsságunk nagy akadályt jelentett az Isten hegyéhez való érkezésünkben. Akadály volt, hogy felebarátomat nem szerettem, hogy bosszúvágy, gyűlölet, irigység töltötte el lelkemet. Vedd számba akadályaidat, és számold elő most azokat. Ki-ki maga ismeri legjobban a maga akadályait, melyek Isten előtt egészen nyilvánvalóak.

Az akadályok idején azonban sokkal jobban Istenre kellene néznünk. Mózes elmondja most Jetrónak, az ő apósának a bajokat; mentünk, és már nem volt mit ennünk, éhezett az egész Izráel, és én nem tudtam enni adni nekik. Istenhez kiáltottam — mondja Mózes: „És lőn, hogy estve fűrjek jövének föl...” (2Móz 16,7—13)

Elmondhatod te is, hogy sokszor éhesek voltunk. Elmondhatod, hogy ebben az esztendőben milyen sok mindenre éhezünk: kenyérre, húsrá, szeretetre, békességre, biztonságra.

Mózes szomjazásról is panaszkodik. A szomjas ember nehezen tud vándorolni. A pusztában gyötörte őket a szomjúság. Tiszta és üdvözítő víz után epekedett a nép, és a megkeseredett emberek kétségbeesetten kiáltottak: „Adjatok nekünk vizet, hogy igyunk!” (2Móz 17,2)

Azt is elmondja Mózes, hogy amikor vonultak a pusztában, jött Amálek hatalmas sereggel ellenük. Izráel népe teljesen tehetetlenül állt előttük, és már nem is remélte, hogy valaha is Kánaán földjére érkezhet. Arra gondoltak, hogy ott vesznek el a pusztában. Előttük a tenger, körülöttük a pusztaság, és hátuk mögött a mindent eltipró ellenség.

Milyen jó — hála érte Istennek —, hogy Mózes nem csak ezekről beszélhetett Jetrónak. Milyen jó, hogy te is és én is most itt Isten sátorában csendesén a szívdünk mélyére nézve nem csak arról beszélhetünk Istennek. Úgy, ahogy az Ige mondja: „elbeszélé Mózes, amit az Úr cselekedett Izráelért”, mindazt a sok bajt, amely útközben érte őket, és azt, hogy mi módon szabadította meg őket az Úr.

Olyan kettős a mi beszámolóink is, mint a Mózesé. Olyan kettős, mert elmondjuk egyfelől a bajokat, másfelől pedig az Úr szabadítását. Gondolj most vissza arra, hogy lelkileg hányszor megéheztél. Beteljesedett a te életedben is az Ámósz próféta szava: „Lészen azon a napon, azt mondja az Úr Isten: éhséget bocsátok a földre, nem kenyér után való éhséget, sem víz után való szomjúságot, hanem az Úr beszédének hallgatása után” (Ámósz 8,9.11). Gondolj most vissza, hányszor volt tele a lelked sóvárgással az Ige élő vize után, de az akadályok elődbe álltak, és te nem találhattad meg az üdítő

forrás vizét. De ma nyugodtan elmondhatod, hogy mi módon szabadított meg az Úr, hogy mit cselekedett az Úr érted és az ő népéért! Érted! Értem. Az ő gyülekezetéért.

Amikor az egyre tornyosuló akadályok között kivonulnak Egyiptomból, egyszer csak azt látják, hogy egy tűzoszlop és egy felhőoszlop megy előttük, mely vezeti őket. Így az előre kinézett útról le kell térniük. Rövid utat terveztek az Ígélet földje felé, de Isten kerülő útra vezette népét (Ézs 55,8).

Testvéreim! Lehet, hogy rövidebb az az út, amit te néztél ki saját életutadnak; lehet, hogy te boldogabb életutat választottál magadnak, de Isten nagy-nagy szeretettel kerülő útra vezetett. Talán még nem érted, hogy miért van ez a kerülő út. Izráel népe sem tudta és nem is értette. Isten azonban előre látta az elkövetkezendőket. Kerülő úton vezette Isten az ő népét, a Vörös-tenger partjainak útjain vezette őket (2Móz 14,19–22). De miért? Azért, hogy ne emészthő harcok árán juthassanak az Ígélet földjére, hogy ne keseredjenek meg szívükben és ne térjenek vissza Egyiptom földjére... Ezért vezeti kerülő úton Isten az ő népét.

Megismertük mi is ebben az évben ezeket a kerülő utakat. Sürgettük az Urat, siettetni akartuk, hogy mielőbb célba érjünk. Kértük, most azonnal add meg, Uram, mert ez után úgy vágyik a szívem, de késett az Úr. Megláttuk azonban a kerülő út áldásait, megláttuk a tűzoszlopot, és megtanultuk, hogy jobb ez így, jobb az, amit az Úr mutat. S közben ezerszer megtapasztaltuk azt, hogy „Az Úrnak minden útja kegyelem és hűség” (Zsolt 25,10).

Ma, ideérkezésünk áldott perceiben igazán megláthatjuk, hogy az volt az igazi, amit Isten a tűzoszlop nyomán mutatott nekik. Amikor éheztek, amikor szomjúhoztak, lett eledelük, és a kősziklából víz fakadt, mert Mózes az Úrhoz, Izráel Istenéhez kiáltott.

A te életedben is, testvérem, ha éhezted, lett csodás eledel, mint Izráel életében a manna és a fürjek. Lett áldás és csodálatos kegyelem az ő szeretetéből, amivel táplált téged, amivel megtöltötte a mi szívünket. A gyászból felemelt; az örök élet beszédét adta neked. És adott áldott, drága ivóvizet, amely sokszor éppen az élet nehéz pusztájában buzog fel, hogy bennünket megvigasztaljon, éltesen és neveljen.

Az az áldott kenyér, amelyet Isten idetett az úrasztalára, az a lelki kenyér áldott táplálék lett a benne bízó gyermekei számára. Volt az életünk pusztájában, vándorlásunknak ideje alatt elég baj és szenvedés, elég könny és bánat, de ott volt mindenek felett Isten kegyelme és szeretete. És megtapasztaltuk, hogy hű az Isten, aki sohasem hagy cserben, aki őriző Pásztor a benne hívő gyermekeinek, aki lehajol és kegyelmével táplálja az övéit, hogy erősödjenek a kegyelemben és a szeretetben.

Ne tagadjuk, hanem valljuk meg őszintén: ebben az esztendőben is voltak a mi életünkben „amálekíták”. Milyen sokszor nagyra nőtt szívedben az ellenség és így szólt: ne menj templomba, ne keresd az Urat, a te Istenedet, maradj inkább itthon, pihenj és szórakozz. Otthon is lehet imádkozni, otthon is kinyithatod a Bibliát. Miért mennél az Úr hegyére, a Sionba, inkább maradj itthon, mert addig is pihensz, vagy elvégzed azt, amit nem tudtál elvégezni egész héten át. Naggyá nőtt a mi belső ellenségünk. Persze hogy lehet otthon is imádkozni, persze hogy lehet Igét olvasni, és szükséges is, de az Úr hegyét, a templomot nem pótolja semmi sem. Nem elég csak otthon hallgatni néma ajakkal a rádiós istentiszteleteket, nem elég otthon hallgatni az Igét, mert kell a közösség, kell a sátor, ahová eljövünk beszámolni Istennek a nagy ellenségről, bajainkról, nyomorúságainkról, betegségeinkről, fájdalmunkról, gyászunkról. Megvallani az Úrnak azt, hogy sokszor az amálekíták szemével néztünk felebarátainkra, gyűlölködéssel a szívünkben jártuk életünk útját.

A bajokat el kell mondanunk, de el kell mondanunk azt is, hogy Isten megszabadított. „És monda Mózes Józsuének: válassz nekünk férfiakat, és menj el, ütközzél meg Amálekkel. Holnap én a halom tetejére állok, és az Isten pálcája kezemben lesz. És lőn, midőn Mózes felemelé kezét, Izráel győz vala; mikor pedig leereszté kezét, Amálek győz vala” (2Móz 9,11). Mózes is felemelte imádkozó kezeit, és az Úrhoz kiáltó szívvel nézett a hegyről az ég és a nép felé. Vigyázz, testvérem, hogy ne az amálekíták győzzenek szívedben, életedben, hanem Isten legyen minden mindenedben.

És én Mózesként imádkozom értetek: menjetek és harcoljátok meg a hitnek szép és nemes harcát.

Amikor Mózes magasban tartotta kezét, akkor győzött Izráel, de ha leeresztette azt, akkor az amálekíták győztek. De ha újra feltartotta Mózes a kezét, akkor újabb győzelem született. Amikor látták Izráel fiai, hogy elernyedtek Mózes imádkozó kezei, akkor a gyülekezet sietett segítségére, Ámon és Hur tartották kezét, hogy imádkozhasson népéért, az Úr győzelméért...

Áldott legyen az Úr, hogy rendel és rendelt mellénk olyanokat, akik segítenek imádkozó kezeink fenntartásában. Ez eltelőben lévő esztendőben adott mellénk olyanokat, akik újraélesztették hitünket, imádságra tanítottak, akik a gyülekezetben, a lelki közösségben siettek segítségünkre ínségünk idejében. Biztos lesz neked is valakid, aki átsegít lelki nehézségeiden, aki elindítja szívedet Isten felé, aki imádságra nyitja elnémult ajkadat és imádságra serkenti lelkedet. Te is győzől, testvérem, a bűn kísértése felett szívedben, ha az Úr útjain közeledsz a Sion hegyéhez, ha szorgalmasan eljársz a gyülekezetbe, az imádság házába.

De vigyázz, mert amíg imádkozol, amíg ott van szívedben Isten neve és lelkedben Isten félelme, addig nem lakozik a Sátán neve is ott. Istené legyen a dicsőség és a hála, hogy sokszor feltarthattuk kezünket vasárnapról vasárnapra az Úr hajlékában.

Amikor Mózes őszintén beszámol mindenről, akkor az Úr embere, a főpap Jetró csak ennyit mond: „Áldott legyen az Úr, aki kiszabadított titeket.” Örvendező szívvel magasztalta a szabadítás Istenét.

Nem tudunk más hitvallást tenni ennek az évnek a végén sem, mint ezt: Áldott az Úr az élő Isten szeretetéért, megőrző kegyelméért és szabadításáért. Áldott legyen az Úr, hogy együtt lehettünk ebben az esztendőben is itt a templomban, Isten drága sátorában. Áldott legyen az Úr. Ámen.

Kováts László

Vigyázzatok, hogy úgy cselekedjete

Alapige: 5Mózes 5,32–33a

Bibliailvasás: Máté 5,12–26

Isten mai újéjsztendei tanítását ezzel a figyelmeztetéssel kezdi: Vigyázzatok!

Ez a figyelmeztetés sokszor előfordul a Szentírásban, különösen az Újszövetségben. „Vigyázzatok azért, mert nem tudjátok, mely órában jő el a ti Uratok” (Mt 24,42). „Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek (26,41). „Amiket pedig néktek mondok, mindenkinek mondom: vigyázzatok!” (Mk 13,27) — szól Jézus. „Vigyázzatok, álljatok meg a hitben” (1Kor 16,13). „Vigyázzatok, hogy senki rosszért rosszal ne fizessen” (1Thessz 5,15) — int vigyázásra Pál apostol is. „Vigyázzatok, hogy az Isten kegyelmétől senki el ne szakadjon” — hangzik tovább a Zsidókhoz írott levélből (12,15). „Vigyázz és erősítsd meg a többieket, akik halófélben vannak” — üzeni a megdicsőült Jézus Krisztus János apostol által a sárdisi gyülekezetnek (Jel 3,2). És még sok helyen esik szó a Szentírásban a vigyázásról. Még ahol nincs is kifejezetten hangsúlyozva ez a szó, ott is mindig vigyázásra int a Szentírás, hisz az egész keresztyén életnek voltaképpen vigyázásnak kell lennie, hogy amit Isten adott, ami nálunk van, megtarthassuk, hogy senki el ne vegye a mi koronánkat.

Isten maga is vigyázó Isten. „Az Úr énnékem őriző pásztorem” — ezt úgy is mondhatjuk, hogy Isten vigyázó pásztorem. Vigyáz reánk és szereteteinkre. Az elmúlt év is azt mutatja, hogy vigyáz reánk. — Ó, mennyi kísértés, baj és bűn leleselkedett reánk! Sokszor azt gondoltuk, hogy nem érvük meg a végét, és ha nem vigyázott volna reánk, nem is lehetnénk ma itt. Bízunk benne, hogy az idén is vigyázni fog. Vigyáz a világ rendjére, irányítja a csillagok járását, az esztendők fordulását, az évszakok változását, a föld termését és minden dolgot e világon. Vigyáz törvényének szentségére. Vigyáz a történelem folyására. És még sok mindent, egy egész prédikációt lehetne

mondani vigyázásáról. Most azonban nem Isten vigyázásáról kell prédikálnom, hanem a mi vigyázásunkról.

Nekünk is sok mindenre kell vigyáznunk: testi életünkre, egészségünkre, vagyónunkra, kenyerünkre. Aztán vigyáznunk kell lelkünkre, hogy ez is megkapja a maga táplálékát s jól készülhessen Isten elé. Vigyáznunk kell családunkra, egyházunkra és még sok-sok mindenre.

A mai újsztendei Ige is a vigyázásra int s a legfontosabb dolgokra való vigyázást ajánlja figyelmünkbe. „Vigyázzatok, hogy úgy cselekedjete, ahogy az Úr, a ti Isteneitek parancsolta néktek, ne térjete se jobbra, se balra. Mindig azon az úton járjatek, amelyet az Úr, a ti Isteneitek parancsolt néktek.” S azt ígéri, hogy ha ezekben a dolgokban csakugyan vigyáznunk, ha az Úr Isten által parancsolt úton megmaradunk, az új esztendőben is mindig élni fogunk és jól lesz dolgunk.

1. Nem is kérünk mi Istentől egyebet az új esztendőre, csak ezt a kettőt. Először is az életet! Hogy megérjük-e ebben az életben ez új esztendő végét — ezen nem a mi dolgunk gondolkozni. Lehet hogy meg, lehet hogy nem. De ha megérjük, ha élünk, igazi életet kívánunk élni. Nem mindenkinek ilyen az élete. A bűnös is élni szeretne, de lelkiismeret-furdalása vagy a büntetéstől való félelme nyomorékká teszi. A szomorú, reményvesztett ember is él, de szeretné, ha inkább nem élne. A félelmes szívfű ember élete örök rettegés, a gyűlölködő keserű méreg, a súlyos betegé jaj és panasz. Mindezek élnek, de nem igazi életet, hanem csak úgy, mint a pincében a naptól elzárt növény, csak tengődnek. Mi az új évben nem ilyen életet kívánunk magunknak, hanem olyant, amilyent a virágoskertben a virágba borult, napsugártól aranyozott rózsafa él.

Örömteljes életet. Sok minden szerez örömet az embernek: a jó egészség, munkája sikere, gyermeke fejlődése és még sok-sok minden. Isten akarja gyermekei örömét, hisz ő maga mondja több helyen a Szentírásban, hogy örüljete és örvendezete. Mennyi örvendező ember élt a múlt évben gyülekezetünkben, s reméljük, hogy ebben az évben is lesznek, akik örvendeni fognak. Egy örömről azonban ki kell fejeznem azt, hogy ez a legértékesebb öröm. Ez az Úrban való öröm. Az örvend igazán, aki az Úrban örvend, aki Isten jószágának, a Krisztusban adott bűnbocsátó szeretetének, hazaváró kegyelmének örvend. Egy másik örömről pedig azt kell elmondanom, hogy nem is öröm, hanem öncsalás: ez a bűn feletti öröm. Aki örvend annak, ha rosszat tehet, ha valakit megszomoríthat, ha kárt okozhat, az az ilyen öröm miatt szégyenkezzék, mert ezt a Sátán adja. S igyekezzék megszabadulni az ilyen örömtől.

De az öröm, ha igazi, ha jó öröm is, nem állandó. Nem mindig derűs az ég, sötét felhő is jön. Vég zajt bú vált, semmi fény nem marad. Bánat is sokszor nehezedik az emberre, kisebb vagy nagyobb, könnyebb vagy súlyosabb. Adja Isten, hogy ha jön is, kisebb, könnyebb bánat árnyékolja be életünket. A bánatban, bajok között reménységet kérünk Istentől. Reményteljes életet kívánunk élni. A hívő keresztyén nem önmagában reménykedik, nem is más emberekben, hanem Istenben, aki Krisztus által minden gyermekének ígéri, hogy a ti szomorúságotok öröme fordul.

A tiszta élet, a becsület is jellemző vonása az igazi életnek. Isten gyermeke ezt is kívánja. Még akkor is kívánja, ha valami gyarlósággal vagy akár komoly bűnnel beszennyezte magát. Mindenki tudja, hogy az elmúlt évben miféle gyarlóság szennyezte be és fertőzte meg. Ünnepnapra az ember ledobja magáról a szennyes ruhát, és tiszta ruhába öltözik. Ma, újsztendő napján ne hordjuk a tavalyi gyarlóságaink szennyes ruháját, vetkezzük le, dobjuk el magunktól. Nem könnyű dolog ez, de Isten, aki ezt kívánja, hozzásegít.

Jön aztán, amire szintén szükségünk van: a csendes élet. Pál apostol ezt írja a thesszalonikabelieknek: „Becsületbeli dolognak tartásotok, hogy csendes életet folytassatek, saját dolgotoknak utána lássatek és tulajdon kezetekkel munkálkodjatek.” Mennyire kívánjuk mi is az új esztendőre ezt a csendes életet!

Még sokat lehetne beszélni, még sok oldalát lehetne megmutatni az igazi, virágzó életnek, én most azonban még csupán egy megnyilvánulását említtem meg, és ez a hívő élet. Utolsónak említettem, pedig a sorban első helyre kellett volna állítanom, mert ez

a legelső feltétele, hogy a keresztyén ember szépen élhessen. Nem részletezem, ti is tudjátok, mit jelent hívő életet élni. Akit munkájában, pihenésében, szórakozásában, az emberekkel való érintkezésében, életében és halálában az evangélium vezet, az él hívő életet.

Ha ezek a jellegzetességek az új esztendőben meglesznek bennünk, az életünk igazi élet lesz, élni fogunk, de nem úgy, mint a penészvirág vagy a pincevirág, hanem mint a viruló rózsafa. Ezt az életet ígéri nekünk Isten az alapigében.

De azt is ígéri, hogy jó dolgunk lesz. Mit értünk ezen? Kinek van jó dolga? Aki- nek megvan mindene, ami kell; egészség, élelem, ruházat, pénz, békesség — és még sok egyéb. Ezek kétségtelenül fontos dolgok, s ezeket a testi szükségéseinkre gondot vi- selő Isten rendelte ki a múlt évben is számunkra, s hisszük — mert ígéri —, hogy ki fogja rendelni az idén is. Jó részüket Isten munkánk által adja kezünkbe, így azt lehet mondani: legjobb dolga van annak, akinek kedve, ereje és szorgalma van a munkára. A hívő keresztyénnek azonban nem elég, ha testileg jó dolga van, lelke is van, lelke is jókat kíván. A lelki jókat pedig Isten az Ige által adja, ezért a hívő keresztyén keresi az Igét, úrvacsorát vesz, részt vesz az egyház munkájában. Ezek tetőzik be és teszik teljessé jó dolgát, s ezek kellemes jó érzéssel töltik el. Ó, bárcsak minél több lélek lenne gyülekezetünkben, aki az új évben elmondhatná: jó dolgom van, munkám nyomán megvan a kenyérem és családom ellátása, az Igében, a templomban, az egyhá- zi munkában lelkem is táplálékot nyer. Nem panaszkodhatom, hogy sanyarú a sorsom. Hogy ezt elmondhassuk, imádkozunk és dolgozunk kell érte.

2. De még egyebet is kell tennünk, és ez talán a legfontosabb. Ezt az Ige így mondja: „Úgy cselekedjétek, ahogy az Úr, a ti Istenetek parancsolta néktek. Azon az úton járjatok, amit az Úr, a ti Istenetek parancsolta néktek.” Tehát ha azt akarjuk, hogy az új évben éljünk és jól legyen dolgunk, úgy kell cselekednünk, ahogy Isten paran- csolta, az ő útján kell járnunk, nem szabad letérnünk arról sem jobbra, sem balra.

Miket parancsolt Isten? Ó, nagyon sok mindent! Én most mindenik parancsolatával nem foglalkozhatom, de nem is kell hogy elismételjem, minden parancsolata előttetek áll a Tízparancsolatban és a nagy parancsolatban. Néhány parancsolatára azonban mégis fel kell hogy hívjam a figyelmeteket.

Egyik a szeretet parancsa. Karácsonykor az angyalok ajkán ez az ének hangzott: „Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek és a földön békesség és az emberek- hez jóakarát.” Már ez az ének kifejezi az Isten és az emberek iránti szeretet nagy pa- rancsát. Még jobban kifejezi Jézus: „Szeresd az Urat, a te Istenedet, és szeresd feleba- rádat.” Vagy tovább: „Szeressétek ellenségeiteket.” Pál apostol így mondja: A sze- retet nem illeti gonosszal a felebarátot, a törvénynek betöltése a szeretet.

Mindezt szinte 2000 év óta hallja az emberiség, és még most sincs így. Mert csak halljuk, de nem tesszük, eleresztjük a fülünk mellett. Ezért van veszekedés a szomszéd- dok között; harag a gyülekezetben, viszály és rosszakarat az emberek és országok kö- zött. Pedig Isten nemcsak ajánlja, hanem parancsolja a szeretetet, s aki Isten parancsá- nak ellenszegül, az vétkezik s magára vonja haragját. Ma talán mintha még kevésbé tudna szeretni az ember, mint régen, s lehet, hogy ezért bünteti Isten sok minden csa- pásával a mai embert. Mit tehetünk? Csak egyet. Hogy az új évben próbáljuk elűzni szívünkől a gyűlölséget, és kíséreljük meg befogadni a szeretetet. Vizsgálj meg ma- gadat! Kire haragszol? Olyan nagy bünt követett el ellened, hogy nem lehet neki meg- bocsátani, nem lehet többé szeretni? Semmi esetre sem akkorát, mint te Isten ellen, Isten mégis megbocsát és szeret. Próbáld meg te is ezt. Meglátod, sikerülni fog, mert Jézus erre példát mutat és megerősít.

A másik, amit ma különösen hangsúlyozunk kell, a munka parancsa. „Orcád verfé- tékével egyed a te kenyeredet, mígnem visszatérsz a földbe.” Az ember, ha enni akart, mindig kellett hogy dolgozzék. Most a viszonyok megváltoztak, de a munka parancsa fennáll és fenn fog állani, amíg csak ember lesz a világon. De fennáll az ígélet is: ha úgy dolgozol, ahogy kell, és ha lelkiismeretesen dolgozol, kenyeret fogsz enni, nem leszel éhes. Isten megáldotta és meg fogja áldani munkádat.

A harmadik parancs a hit parancsa. Ez az, ami fel van írva a szószéktakaróra: „Álljatok meg a hitben.” Isten Isten marad, bármilyen viszonyok legyenek is a világon. Jézus Krisztus váltsága is érvényes marad. A Biblia is igaz marad. Isten gyermekeinek is meg kell maradniuk a hitben, az Isten és az anyaszentegyház iránti hűségben. A hitet azonban nem lehet és nem szabad elrejtteni. Meg kell mutatni templomba járásal. Hányan vannak a gyülekezetben, akik nagy ünnepeken eljönnek, máskor nem. Hányan vannak, akik még ilyenkor sem jönnek. Ha ezt sem teszik, miből látszik meg hitük, miből látszik, hogy református keresztyének? Meg kell mutatnunk hitünket gyermekeink vallásos nevelésével is. Kimondhatatlanul komoly feladat áll e tekintetben a szülők előtt, s ha e feladatot nem teljesítik, gyermekük vallástalanul fog felnőni, hitetlen lesz. E feladatnak két része van. Az egyik az, hogy a Biblia mellett magunk foglalkozunk otthon a gyermekkel, a másik, hogy a vallástanítás ideje alatt egy vallásóráról se engedjük hiányozni őket. Jól tudom, hogy e kijelentésem felett sokan mosolyognak s azt mondják: beszélj, beszélj. Nem egy nyári vallástanítás azt mutatta, hogy több szülő így gondolkodik. Majd meglátja a végén ki-ki, hogy kár volt így gondolkoznia. Kerüljük el a kárt, jobbanmondva előzzük meg, s hitünket mutassuk meg azzal is, hogy gyermekeinket a hitben neveljük. Meg kell mutatnunk hitünket áldozatkészségünkkel is. Sokan haragusznak, hogy újból és újból egyházi célokra kérnek tőlük, sokan nem is adnak. Mit csináljunk, ha Isten így rendelte? Ha nem akarjuk összedőlni engedni az egyházat, kérnünk kell, s ha nem akarjuk összedőlni engedni az egyházat, adnunk kell. A mindennapi életben a Krisztus mellett való megállással és vallástétellel is meg kell mutatnunk hitünket. Úgy, ahogy Pál mondja! „Nem szégyenlem a Krisztus evangéliumát, mert Isten hatalma az minden hívőnek az idvességére.”

Ez az Úrnak, a mi Istenünknek az útja, erről az új évben sem szabad letérnünk sem jobbra, sem balra.

Nem lehet jobbra sandítanunk a képmutató kegyesség felé. Nem lehet a kifelé szépet mutató, de belül más embereknél semmivel sem különb szektásokat értékelnünk. — Tudnunk kell és öntudatosan vallanunk kell, hogy az evangéliumot a mi református hitvallásunk, a Heidelbergi Káté és a mi református igehirdetésünk tolmácsolja legtekintélyesebben. S ha híveink hallgatnának az igehirdetésre s úgy élnének, ahogy hallják, különbek lennének, mint ezek vagy azok a különféle „isták” Tehát az igehallgatás és az Igének való engedelmeskedés: egyfelől így maradunk meg az úton, amelyet most is mutat az Úr.

De más irányba sem szabad letérnünk, a vallásos közönyösségbe. Valakinek valami baja, keserősége van, ezt mondja: Úgy látszik, Isten nem segít, nekem sem érdemes vergődnöm érte. Valakinek jó dolga van: eh, megélek Isten nélkül is. Valaki a világnak nagyon kedvébe akar járni, elrejtji, aztán el is felejtji, hogy ő tulajdonképpen keresztyén, akinek az Urat kellene szolgálnia. S az ilyen elnézi, hogy sorvad a lelke, hogy sorvad a gyülekezete. Egy hívőknek sem nézi el Isten, ha letér az útról, amelyet ő parancsolt.

Isten ígéretet tesz, hogy élni fogunk és jól lesz dolgunk. Ez az ígéret azoknak szól, akik úgy cselekedtek, ahogy az Úr parancsolta, s akik azon az úton járnak, amit az Úr, a mi Istenünk mutat. Mi kívánjuk és akarjuk a jót. Vigyázzunk hát, és az új évben úgy éljünk, ahogy most is hallottuk. Nem lehetetlen így élni, mert van, aki példát mutasson és erőt adjon hozzá: Jézus. Nem lehetetlenség az úton megmaradnunk, mert előttünk megy Jézus, csak őt kell követnünk. Csak az a fontos, hogy lássuk meg Jézust, halljuk meg szavát és szava mozgassa meg szívünket. Ha így történik, bizonyára cselekedni is fogjuk, amit parancsolt az Úr, és megmaradunk az igaz úton.

Legfőbb imádságunk az új év első napján ez legyen: Uram, mutasd meg nekünk Jézust, és intézd úgy, hogy az egész év folyamán sohase veszítsük el őt szemünk elől. Ez új évben áldjon meg benneteket az Úr. Ámen.

Újesztendei vigasztalás

Alapige: Ezékiel 14,22—23

Bibliaviasás: Lukács 18,9—17

Világösszeomlások fergetegében nyílt meg előttünk az új esztendő kapuja. Lehet, még nem mertük önmagunk előtt bevallani, de azért mégiscsak úgy van, hogy napról napra velünk együtt pusztul, omlik szét az a világ, amelyhez az élet oly erős szálai fűznek.

Boldog új esztendőt kívántunk és kívánunk egymásnak. De csak úgy megszokásból. Egyikünk sem hisz abban, hogy ez az új esztendő teljesebb, boldogabb, nyugodtabb lesz, mint a megelőző. Tudatosan vagy tudatlanul érezzük, hogy a mélypontra még nem érkezünk el. Ez az esztendő tovább fog sodorni örvénylő mélységek felé. Régi világunk pusztul, de még nem lett teljessé az az ítélet, mellyel Isten szét akarja törni a nélküle folyó gazdasági, társadalmi, politikai, nemzeti és nemzetközi életet.

Isten ítélete ég a mai világ orcáján. Elpusztít egy régi, rossz világot, hogy egy teljesebb, szerinte valóbb világot hozzon elő az ítélet tüzeiből. Nagy dolgot mondunk, ha vallani merjük, hogy Isten ítélete van rajtunk. Ez az ítélet megemészítő tűz. Halála minden bűnnek; feltámadása, megtisztulása, felerősödése mindennek, ami Isten akarata szerint való. Ez az ítélet valóban a teljesebb életet szolgálja.

Ki lehet-e menekülni ebből az ítéletből, és lehet-e vigasztalást találni ezekben az ítéletidőkből? — ez az a kérdés, ami legjobban izgat most mindenkit.

Isten Igéjének világosságánál éppen erről a szabadulásról és vigasztalódásról akarok újesztendő reggelén hozzátok szólni.

Ezékiel a mienkhez hasonló válságos időkben él. Vállalja népe fogságát. Népe szét van szórva. Testvérei szegénységgel és nyomorral küszködnek. A babiloni vizek mellett ezer jel döbbsenti rá arra, hogy az Úr ítélete lángol Izráel népe felett.

A próféta vigasztalja népét. Az ítéletben sokan, valószínűleg a legtöbben el fognak veszni, de lesznek, akik megmenekülnek. Isten fiúkat és leányokat választ. Ezeket küldi a szomorúságban elepedő néphez, hogy az ítéletből kivezessék s vigasztalást vigyenek a számára. A menekülés és a vigasztalás útjának hírül hozója a fiúknak és leányoknak egy új csapata. Azok menekülnek meg az ítélettől, akikhez ez a fiatalság eljut, azok nyernek vigasztalást, akik ezeknek a fiataloknak cselekedetét látják.

A nép megmenekülése és vigasztalódása az Isten által kiválasztott fiatalsághoz van kötve.

Hozzánk, az új esztendő kapujában csüggedten megálló néphez szól Isten vigasztalása: kezetek között vannak azok, akik titeket az ítéletből kivezetnek és megvigasztalnak. Akármilyen nyomorult szegény is a jelen, van lehetősége a teljesebb jövődönnek, mert vannak gyermekeink, mert van egyházunknak leány és fiú ifjúsága.

Én újesztendő napját a gyermekek és a fiatalság napjává avatnám!

Jövendőt kérdező szemünket fordítsuk saját gyermekeink, fiaink és leányaink felé, mert rajtuk keresztül hozza Isten a szabadulást és a vigasztalást!

I.

Isten minden fiúról és leányról beszél akkor, amikor a szabadulás és a vigasztalás útját az ifjúságban jelöli meg. Megmaradnak némelyek, akiket kivezetnek a fiak és a leányok. Fiak és leányok, bárkik a fiatalság köréből.

Amikor egyházunk és népünk vigasztalást hozó gyermekeiről szólok, én nem beszélek népünk egész ifjúságáról. Csak azokat szeretném előttem megmutatni, akikben én már egy új világ csráit látom elrejtve, akik már túl vannak az ítélet tüzein, akik Isten követői a felnőttek előtt. Szeretnék Isten nevében erre a gyermek- és ifjúsáregre mutatva úgy állni előttem, hogy a szabadulás útját és a vigasztalás vizeit tudjam előttem megmutatni.

1) Ezelőtt pár évvel alig volt néhány vallásórára járó gyermeke egyházunknak. Röpke pár év alatt gyönyörű vallásórás gyermekcsapat sorakozott fel az evangélium körül. Ebben a vallásórás kicsi seregben Isten határozott jelt adott afelől, hogy ma inkább keresi gyermekeinket, mint valaha. Mikor mi felnőttek egész sötétnek látjuk gyermekeink és ifjaink jövőjét, akkor Isten ebben a munkában szemmel látható jelt ad: ő ma többet gondol gyermekeinkre, mint valaha.

Ebben a vallásánítási munkában Isten új jövendőt készít elő.

Isten a gyermekek figyelmét határozottan tereli Jézus Krisztus felé. Azt akarja, hogy a gyermekek ne csak tanuljanak Krisztusról, hanem éljenek is általa. Ebben a munkában Isten támasztott olyan gyermekeket, akikben határozottan felébredt a személyes keresztyén élet, akik nem csak a valláskönyvből tudják, hogy ki a Krisztus, hanem saját életükből.

Tények igazolják, hogy gyermekeinknek ez a Krisztushoz kapcsolódása nem illúzió és érzelem, hanem életközösség, mert ezek a gyermekek már eddig is sok csodálatos gyümölcsöt termettek.

Ne gondolja senki, hogy ezek a vasárnapi iskolás gyermekek önmagukban jobbak, mint a többi gyermek. Nem szentek és nem angyalok, de nem is ördögök. Csak gyermekek! De olyanok, akiknek bűnös kicsi életében megjelent Isten kegyelme, hogy utat mutasson a felnőtteknek. Hívja őket e felé a Krisztusban gyümölcsöző és öbelőle gyümölcsöt termő, áldozatos élet felé. Ha mi így élnénk, akkor külső és belső válságunk sok súlyos ítéletétől lennének mentesek.

2) Az elmúlt évtizedekben komoly fiú és leány keresztyén munkáról sem beszélhetünk. A fiú és leány bibliakörök, az ifjúsági keresztyén egyesületek munkája jelenleg több ezer leányt és fiút tart össze mint Isten kegyelmes jelenének zálogát. Ebben a munkában is sok áldott jelét adta Isten a szabadulásnak és a vigasztalódásnak. Leányok és fiúk ezrei fordulnak komoly érdeklődéssel a Biblia felé. Élettel igazolják, hogy a Biblia alapos ismerete, a benne való elmerülés nélkül nincs igazi keresztyén élet. Ha valaki egy vasárnap délután Kolozsvárt felkeresné a theologia egyik termét, akkor ott huszonnöt-harminc egyetemi hallgatót találna együtt. Jövendő orvosok, ügyvédek, tanárok tanulmányozzák az Élet Könyvét, a Bibliát. Ebben a munkában sikerült az, amit egyetlen más munka sem tudott megoldani. Leomlottak az ifjúság rétegeit szétválasztó társadalmi korlátok, országos ifjúsági konferenciákon az ország legkülönbözőbb városaiból és falvaiból gyűl össze az ifjúság. Földműves, iparos, kereskedő fiúk, kollégisták, főiskolások vannak együtt napokig, akik itt testvérek. Bár a társadalmi különbségek élesen választják szét az ifjúságot, de ebben a munkában ezek a falak leomlanak, és ők őszinte baráti életet élnek. Csodálatos módon találkoznak egymással ezek a fiatalok vagy gyermekek. Amíg a felnőttek vonakodnak egyházi adót és képét fizetni, mert sokallják az egyházi terheket, addig az ifjúság önként nagy terheket vállal az Isten országa szolgálatára.

Még sokat beszélhetnék erről a maroknyi ifjúságról, amely eddig is több száz tényleges, szeretetből szolgáló munkást adott az egyháznak, de ennyi példa is elég arra, hogy utat mutasson és vigasztalást adjon. Ez az ifjúság Isten jele. Ebben az ifjúságban Isten dolgozik az új, teljesebb jövendőn. Szól a felnőttekhez: szabadulás nektek, ha mertek e szerint a példakép szerint élni.

3) A mai magyar ifjúságról kinek-kinek megvan a maga külön véleménye. Amikor ifjúságunk magyar arcáról beszélünk, azt teszem, amit az előbb: azokra a jelekre mutatok, melyeket a szabadulás és vigasztalás útjaként támasztott Isten ebben az ifjúságban.

Népünknek soha nem volt a mostanihoz mérhető katasztrófája. Augsburg, Muhi és Mohács kisebb csapás, mint a két világháború vége. Külső és belső ellenségek légiója. Fiatal, eleven vitalitású népek közé élve pár millió megfáradt magyar. Van-e jele a megmaradásnak? Milyen jelt mutat a fiatalság?

Isten előtti felelősséggel, kegyelmének karjába kapaszkodva merek beszélni új, megmentő magyar fiataliságról. A keresztyén gondolkozású magyar ifjúság életében Isten sok biztató jelt hozott napvilágra.

Ez a fiatalság, noha nem kicsinyli le mostani nyomorúságainak külső kórokozó tényezőit, a belső hibákat és bűnöket keresi. Meri saját magunk lelkiismeretét és felelősségét megkérdézni abban a hitben, hogy mindenekelőtt a belső rothasztó gombáktól kell egy népnek megszabadulnia, ha élni akar. Ez a gondolkozó fiatalság a magyar élet gyökerei felé fordul. Megdöbbenve fedezi fel, hogy régi dicsőségünk napjai alatt szívesen utánoztuk az idegent, mert így akartunk valakik lenni, de közben elfeledtük saját magunkat. Kerestük: mi az igazán és sajátosan magyar lélekben, gondolkozásban, érzésben, énekekben, formában, szokásban, hogy magyarságunk Istentől adott tényeiből szívjuk tele magunkat és így álljunk ki a népek nagy versenyében. A magyar élet erős gyökerei egykor a magyar faluba mélyültek bele. Ez a fiatalság azért fordul a magyar falu felé, mert ezekre a gyökerekre akarja népe egész életét ráépíteni. Ennek a fiatalságnak a keze új összefogásra nyílik ki. Régi és új átkokat akar összézúzni, mert őszinte munkaközösséget kíván alkotni.

Ez a fiatalság nem különb más korok fiatalságánál. Ezért csodálom Isten kegyelmét, hogy ebben a fiatalságban önmagánál nagyobb, önmagán túl utaló jeleket helyezt el. Istennek éppen isteni mivoltából kifolyólag nincs szüksége nagy erejű és nagy szabású eszközökre. Gyermekes által szegényít meg felnőtteket; csecsszopók ajkán szól csodálatos bölcsességet. Ez a gyermekesereg és ifjúság Isten kegyelme folytán megmentő erejű, vizsgálatást hozó fiatalság. Legalábbis az kéne hogy legyen.

II.

Így látva magunk előtt ezt a számbelileg sajnos egyre apadó gyermek- és ifjú csapatot, önkéntelenül tevődik fel a kérdés: mi a mi kötelességünk ezzel a fiatalsággal szemben? Hogyan válik ez a csapat megmentő és vizsgálató erővé?

1) Ha Isten a szabadulásnak ilyen jelét állította fel, akkor nem elég egyszerűen tudomásul vennünk ezt a jelt. Minden gyermeket, fiút és leányt minél teljesebben bele kell vonnunk e megmentő munkák körébe.

Gyermekeink és ifjúságunk ma újra kezünk között van. Isten minden ajtót bezár előttünk. Kint az életben nincs béke, nyugalom, csak teher és pusztulás. De otthonunk négy fala még a mienk, s azon a négy falon belül még van családi élet. A világból meneküljünk gyermekeink felé. Gyermekeinket, fiainkat és leányainkat adjuk oda az egyház munkáinak, hogy azok Isten jelét hívják elő gyermekeink homlokán. Isten keresi gyermekeinket. Álljunk oda a kereső Isten mellé. Benne rejtjük el gyermekeinket, hogy belőle jöjjön elő az új jövendő diadalmas ifjú népe. Értjük a szót? Jobban szeressétek gyermekeiteket, mint valaha, szeressétek bennük a magatok és az ő jövendőjüket. Még a ti kezetek között vannak. A jövendő még a ti kezetekben, a mi kezünkben van. Jaj, én úgy félek, hogy ez a nép nem szereti eléggé a maga jövendőjét, mert keveset áldoz érte.

2) Gyermekeink és fiatalságunk érdekében meg kell magunkat reformálnunk. Mi a gyermekekből felnőtteket akarunk csinálni. Jézus azt mondja a felnőtteknek, ha meg nem tértek és olyanok nem lesztek, mint a kis gyermekek, bizony nem mentek be az Isten országába. Azoknak a jeleknek a fényében, melyeket Isten gyermekeink és fiatalságunk cselekedeteiben megmutatott, formáljuk át életünket, mert ezek a cselekedetek csak így jelentenek menekülést és vigaszt. Különben gyermekeink és fiatalságunk szemében is csak ítélettel találkozunk. Nem szegény ettől a gyermek- és ifjú seregtől tanulunk, mert nem tőlük, hanem valójában Istentől tanulunk, magunkért, menekülésünkért tanulunk. Jobb jövendőt keresünk, Isten annak kapuit nyitogatja. Érdemes megújulnunk, mert a mostani ítéletben a súlyos tandíjat amúgy is fizetjük napról napra. Ha másért nem, gyermekeinkért, jövendőnkért merjünk jobbakk lenni, hatáskörünk alatt álló területeken merjük magunkat Isten akarata szolgálatába állítani.

3) Még egypár szóval a jelenlevő gyermekekhez, fiúkhoz és leányokhoz szeretnék szólni. Szeretném beleégetni mindenik szívébe azt a hitet, hogy ők mindennél drágábbak. Soha nem volt olyan nagy bűn, mint ma, a fiatal életék eltékozlása. Isten soha olyan nagyszerű lehetőségeket nem állított fiatalság elé, mint éppen mielőnk. Ez a gyermekesereg és fiatalság a jövendő záloga. Az életünk vagy halálunk fordul meg

azon, hogy ez a sereg felismeri-e roppant jelentőségét, hogy ez a sereg itthon marad-e, vagy vakon elindul a világ országútján örökös lelki koldustarisznyával a vállán. Ennek a fiatalságnak másnak, újnak, Isten szerint valóbbnak kell lennie, különben a leghatalmasabb lehetőségeket veszíti el. Érdemes ma gyermeknek és fiatalnak lenni, s új jövendő vigasztaló ígéit, magát az új jövendőt hozni elő megfáradt apák és anyák elé. Érdemes ma gyermeknek és ifjúnak lenni itthon, mert Isten népünk megmentésének és vigasztalásának nagyszerű feladatát bízta rájuk.

A szabadulás és vigasztalódás útja világos. Gyermekeinkben új jövendőt rejtett el Isten. A szabadítás és a vigasztalás azoké, akik Isten szerint szeretik otthonukat, népünket, népünk jövendő nemzedékét, s akik ifjúságunk életében adott isteni jelek szerint mernek élni és átalakulni.

Ma egyre apadó gyermek- és ifjú csapata van egyházunknak. De Isten megjelent közöttük: fiakat és leányokat küld nekünk, hogy az ítéletből kivezessenek s cselekedeteik láttán vigasztalás balzsama simuljon szívünkre.

Istenben és általa gyermekeinkben van új, teljesebb jövendőnk. Ámen.

Molnár János

Köszönöm

Alapige: Zsoltárok 107,1–9

Bibliaolvasás: Máté 25,14–30

Az esztendő utolsó napja általában az öröm, a szórakozás és a multság páratlan lehetősége. A szilveszterezésnek komoly hagyománya van, és az ünnepi előkészületek már hetekkel előtte izgalomban tartják az embereket. Hol töltjük a szilvesztert? Kik lesznek ott? Milyen lesz a zene? Mit süssünk és mit főzzünk? Milyen ruhába öltözködünk? Számos gyülekezetben annyira előtérbe kerülnek ezek a dolgok, hogy az emberek meg se hallják az istentiszteletre hívogató harangot. Ismerek olyan gyülekezetet is, ahol esztendő napján nem szokás templomba menni. De vajon az esztendő utolsó napja lehet-e csupán az önfeledt és szokszor esztelen, részegségig menő mulatozás napja? Egyáltalán erre való ez a nap? Meggyőződésem az, hogy ha ezen a napon helye van is a vidám együttlétnek, Isten elsősorban nem ezért jelölte meg ezt a napot az idő folyásában.

Az esztendő utolsó napja valami olyasmi az ember életében, mint a vonat számára az állomás. Egy megtett útszakasznak a vége, megállóhely és egy új útszakasz kezdete. Ezen az állomáson pedig felolvasott Igénk szerint történnie kell valaminek, ami semmi esetre sem az emberek zöme által gyakorolt szilveszterezés.

Az Úr megváltottai, Isten gyermekei számára ez a nap a számbavétel napja. A hívó ember ezen a napon végiggondolja az elmúlt esztendőt: ki volt ő, kik voltunk mi az eltelt esztendőben, és mit tett Isten vele és velünk? Ebben a nagymértékű, az időben visszafelé és a térben felfelé történő számbavételben megszületik a hála és a köszönet, s ez betölti és be kell hogy töltsen ezt a napot.

Az esztendő utolsó napja tehát mindenekelőtt az esztendő egyenlegének elkészítési napja s egyben az Isten iránti hála napja. A szilveszter minden más jellegzetessége csak ezután következhetik.

Igénkben a zsoltáros először nyomorúságos élethelyzeteket mutat be. Másodszor azt mondja el, hogy mit tett Isten azokkal, akik hozzá kiáltottak. Harmadszor pedig hála szólítja fel Isten jótéteményeinek címetteit és minket is, akik az elmúlt esztendőben számtalanszor megtapasztaltuk Isten jóságát.

I.

Kiszolgáltatottság, szétszórtság, bujdosás

A zsoldáros olyan embercsoportról vagy talán népről beszél, amely ellenség kezében sínylődött. Szorongatónak nevezi ezt az ellenséget: torkon ragadónak, fojtogatónak. Azt, hogy kik voltak ezek a szorongatók, nem mondja el az Ige, de nem is ezen van a hangsúly. Szorongatók, fojtogatók mindig vannak, s akik ezek kezébe kerülnek, azok mind védtelenek, kiszolgáltatottak.

Ezek az emberek azonban nemcsak kiszolgáltatottak, hanem üldözöttek is. Ezért menekülniük kellett. Szétszórattak a szélrózsza minden irányába. Bujdostak a pusztában, a sivatagban, lakóváros felé utat nem találtak, éhesek és szomjasak voltak, lelkük is elepedt bennük. A kiszolgáltatottság, a szétszórtság, a bujdosás, az otthonnékültség és az éhség nem csupán érzés, pillanatnyi hangulat volt ezeknek az embereknek az életében, hanem életjelenség, valóság, amely fájdalmasan hasított a lelkükbe.

Ha visszatekintünk az elmúlt esztendőre, azt hiszem, valamennyien őszintén állíthatjuk: ismerjük ezeket az életjelenségeket. Átéltük mi is ezeket. Mindenekelőtt mint kisebbségben élő, transzilvánizmusunk kenyeréért küzdő nép, de úgy is, mint faluközösség, mint család vagy mint egyén sokszor éreztük, hogy a szorongató torkunkra tette a kezét. Gyakran lélegzetünk is elállt, és erőtlenül roskadoztunk. Átéltük a politikai fojtogatások egész sorát, az egyre vékonyodó kenyérszeletekben éreztük a gazdasági szorongatás légszomját, s szemünkkel láttuk, mint szóratunk szét akár a saját szülőföldünkön, akár a határokon túlra. Népünk egész élete került pusztába, és a sivatag élettelenége ülte meg lelkünket. Sokszor kerestük a lakóvárosokat, az otthonot, a biztonságot, az oltalmat, nemzeti létünk védelmező falait, de nem találtuk azokat. Önrendelkezési jogunk, emberi jogaink, létjogaink, saját intézményeink védőhálói mind délibábbá váltak.

De ha őszinték akarunk lenni, márpedig annak kell lennünk, akkor azt is el kell mondanunk, hogy az Igében említett életjelenségeket nemcsak politikai, gazdasági és kulturális téren éltük át, hanem lelki téren is. Sokszor szorongatott a szeretetlenség, az önzés, az irigység, az elégedetlenség, de a gond, az aggodalom vagy éppenséggel a szertelen kívánságok, a szenvedélyek özöne is. Erőnk, életkedvünk, kitartásunk, céltudatosságunk sokszor szétforgácsolódott, megtört és semmivé vált. Olyanokká lettünk mi is, mint a pusztában és a sivatagban bujdosók. Családi békétlenségünkben, gyermekeinkkel való konfliktusainkban, átmulatott éjszakák, pénzt és erőt tékozló jelenetek utáni kiábrándultságunkban, hűtlenségünkben utat keresünk a lakóvárosok felé. Kerestük a megoldásokat, a kivezető utakat, vártuk, hogy felvillannak a kikötőt jelző őrtony fényei, de mindhiába. Éhesek és szomjasok voltunk és maradtunk. Nem tudjuk legyőzni önmagunkat; sem a minket körülvevő emberek, családtagok, barátok bűnsivatagából, sem a magunk énjének rabságából nem tudtunk megszabadulni. Kiszolgáltatottak, szétszórtak, bujdosók, otthonatlanok, éhesek és szomjasak voltunk. Ezek a külső, de mindig befelé ható, és belső, de hatásukban kifele is jelentkező élethelyzetek, valóságok nemzeti, családi és egyéni tragédiákhoz vezettek, és mi átéltük ebben az esztendőben is ezeket a tragédiákat.

II.

Isten szabadítása

A pusztai élethelyzetekben sokféleképpen lehet viselkedni. Vannak emberek, akik lemondanak minden reményről, teljesen elernyednek, tehetetlenekké válnak. Ez a lelki és szellemi halál. Mások megpróbálnak kitörni a pusztából. Forradalmi lendülettel vágnak neki, bátrak és elszántak, de előbb-utóbb ők is beleütköznek a „nem lehet, nem tudunk” áttörhetetlen falaiba. Csalódottságukban még csalódottabbá válnak. Mások átkozódnak, töprengenek, idegeskednek, nyugtalanzkodnak, emésztődnek. Vergődés az egész életük. A pusztta kész idegromccsá teszi őket. Ismét mások megpróbál-

ják elfeledni a pusztát. Jó megoldás erre az ital, az esztelen tivornya, vagyis mindaz, ami az „együnk, igyunk, holnap úgyis meghalunk” szemlélethez tartozik.

De lehet mást is tenni a pusztában.

Amikor Isten népe Egyiptomban raboskodott s a rabság szorításában szinte elpusztult, akkor Istenhez kiáltott. Igénis is azt mondja, hogy ezek a szorongatott, szétszórt és bujdosó emberek szorultságukban és sanyarúságukban az Úrhoz kiáltottak. Amikor Izráel Istenhez kiáltott, Isten szabadítót rendelt számára. Ez a szabadító Mózes volt. Itt azt olvassuk, hogy amikor a bujdosók Istenhez kiáltottak, Isten megmentette, kiszabadította őket szorongatóik kezéből, a szomjasoknak inni, az éhezőknek enni adott, és egyenes útra vezette őket, hogy lakóvároshoz juthassanak.

Az Ige szerinti helyes magatartás a pusztában: a kiáltás. Kiáltani Istenhez. A kiáltás a szorongattatás, a szétszórtság, a bujdosás vége. Amikor egy nép, egy család, egy egyén kiáltani tud, mer és akar Istenhez, Isten belenyúl annak a népnek, vagy családnak, vagy egyénnek az életébe. Isten belép a pusztába. Nyakadról lefejt a szorongató ujjakat, a szétszórtságból összeszedi fiaidat, a sivatagban megépülnek a lakóvárosok felé vezető legrövidebb utak, megnyílnak az oltalom, a védettség és a biztonság várának kapui, és megszűnik az éhség, enyhül a szomjúság.

Amikor mérleget készítünk az eltelt évről, különös gondot kell fordítanunk könyvelésünkben arra a tételre, amelynek fejlécén ez áll: Kiáltani Istenhez! Tudtál-e az elmúlt év pusztai helyzetében kiáltani Istenhez? Volt-e bátorságod hozzá, vagy erőtlenség, vagy meghunyászkodó, vagy épp saját erődben bízó voltál te is?

Én hiszem, hogy vannak itt olyanok, akik kiáltani tudtak és mertek. Kiáltottak a betegség mellett, és Isten lenyúlt, hogy megfogja remegő kezüket, kiáltottak a koporsók mellett, és Isten letörölte könnyeiket. Kiáltottak a gondok asztala mellől, özvegy-ségben, magányban, életuntságban, és Isten megszabadította őket, utat épített számukra is.

De tudom, hogy vannak olyanok is, akik még mindig pusztákban bujdosnak, lakóvárosokat keresnek, éhesek, szomjasak és vergődnek a szorongatók kezében. Bizonyára velem együtt kérdik: Miért? De kérdezhetünk másképp is: ha vannak ilyenek, márpedig vannak, akkor miért nem kiáltottak? Be kell vallanunk, hogy sokszor nem kiáltottunk, sokszor halogattuk a kiáltást, s most itt ülünk óesztendő napján mint az útkereső bujdosók. De vajon egészen elkéstünk? Ma már késő kiáltani? Nem! Még ma sem késő. Isten most is kiszabadíthat téged a pusztából. Ő a kiáltók szabadító Istene.

III.

Hála

A Biblia nagyon sokszor beszél a háláról. Számos helyen hálára, köszönetre, magasztalásra szólít fel. Szinte terhünkre vannak az ilyen igék. Kálvin azt állítja egyik írásában, hogy a hálára való felszólítás nem véletlen. A hála és a köszönet az, amiről az ember a leghamarabb elfeledkezik. A hálával kapcsolatos igék valósággal eszünkbe akarják juttatni a hálaadás szükségét. Ösztönöznek arra, hogy hálásak legyünk.

Nem véletlenül született meg az a népi szólás, hogy ezerszer tehetsz valakinek jót és csak egyszer rosszat, máris kész a baj. De nem csak az emberekkel szemben tudunk háládatlanok lenni, s nem csak velük szemben esik nehezünkre a „köszönöm szépen” kimondása. Figyeljük csak meg a gyermeket, hányszor kell figyelmeztetni, hogy megköszönje, ha kap valamit.

Természetesnek tartjuk, hogy Isten szeret minket, gondoskodik rólunk, kirendeli a mindennapi kenyeret, jó időt ad, megáldja földjeinket és megbocsátja bűneinket. Ő a „jó” Isten, akihez ha benyújtjuk igényeinket, minden gondunkat megoldja. Újszövetségi példaként említhetném meg a tíz belpoklost. Mind a tízen természetesnek vették a gyógyulást. A tíz közül csak egy tért vissza, hogy ezt megköszönje Jézusnak.

Felolvasott Igénkben a zsolttáros hálára szólítja fel mind a pusztai bujdosásból megszabadított embereket, mind azokat, akik ott vannak a templomban az istentiszteleten, ahol elmondja e zsolttárt. Öesztendő estéjén ez a felhívás nekünk is szól.

Az év utolsó napja a hálaadás napja. Meg kell köszönni Istennek, hogy szorongatásodból, szétszórtságodból, bujdosásodból megszabadított, egyenes úton vezérelt téged és szomjas lelkedet megelégtette az ő szeretetének vizével. Tudsz-e hálás lenni mindezért? Erzed-é és tudod-é, hogy a lakóváros, az egyenes út, a szorongatás gyengülése, a kenyér és a víz nem a te érdemed? El tudod-e mondani a mai estén Ady Köszönöm, köszönöm, köszönöm... című versét? A felhívás neked is szól: „Magasztaljátok az Urat, mert jó, mert örökkévaló az ő kegyelme. Adjanak hálát az Úrnak az ő kegyelméért és az emberek fiai iránt való csoda dolgaiért!”

A mai este a hála estéje. Légy hálás saját életed és mások élete nagy szabadulásaiért is. Ámen.

Esketési beszéd

Gyenge János

Bizalom és békességés tűrés

Alapige: Zsidókhöz 10,35—36

Kedves ifjú testvéreim! Örömteljes perceket éltek át, s veletek együtt szüleitek, rokonaitok s ez az egész gyülekezet.

Jogos is ez az örvendezés, mert valahányszor Isten akaratát teljesítjük, mindig örömmünk telik benne. Isten úgy rendelkezett, hogy az ember családi élet keretében éljen. Isten látta, hogy nem jó az embernek egyedül, ezért elhatározta, hogy szerez neki segítőtársat, akivel testi és lelki egységben boldogan élhet. Tehát a házasság rendelése Istentől származik: „Annak okáért elhagyja a férfiú az ő atyját és anyját, és ragaszkodik feleségéhez, és lesznek ketten egy testté” (1Móz 2,24).

Most hozzátok szól az Ige, akik házasságotokra Isten áldását kéritek: „Ne dobjátok el hát bizalmatokat.” Házasságkötések következtében sok minden megváltozik mind egyéni, mind közösségi életetekben. Először is megváltozik a szülőkkel való eddigi szorosabb, közvetlenebb kapcsolat. Míg eddig minden örömet vagy bánatot, mely érintett vagy sújtott benneteket, először szüleiteknek mondtatok el, addig ezentúl egymásnak fogjátok elmondani s közösen fogjátok orvosolni azokat. Míg mostanig szüleitek voltak azok, akik elsősorban segítségetekre siettek, ezentúl ti fogtok egymásnak segíteni. Megváltozik viszonyotok embertársaitokhoz is. Felbomlik eddigi baráti körötök, mivel ezután már nem a fiúk, illetve lányok társaságát fogjátok keresni, hanem házasemberekét.

Megváltozik társadalmi helyzetetek is. Két családból indultok el, létrehoztok egy új, harmadik családot. Így az eddigiektől különböző társadalmi és polgári kötöttségeitek lesznek. Ebben a megváltozott élethelyzetben szól számotokra az Ige: „Ne dobjátok el hát bizalmatokat.” Ne jelentsen ez a helyzetváltozás számotokra végleges és teljes szakítást szüleitekkel, hisz ezután is nekik kell jó tanácsokkal ellátni benneteket. Bízhatok segítségükben. Ne érezzétek magatokat elhagyatottnak, mert az emberek ezután is éppoly szeretettel fognak körülvenni benneteket, mint eddig.

Ennél sokkal fontosabb azonban az, hogy családi életetek folyamán sohase dobjátok el az egymásba vetett bizalmatokat. A jegyesség ideje arra szolgált, hogy megismerjétek egymást. S ha ti ez idő alatt megtapasztaltátok, hogy egymást kiegészítitek, akkor biztos, hogy a kölcsönös bizodalom erőssége lesz egész életeteknek. Szomorú, ha a házasfelek bizalmatlanok egymáshoz. A bizalom szülőanyja az őszinteség. Ha nem vagytok őszinték egymáshoz, akkor nem tudtok bizalmasak sem lenni egymás iránt. Így az emberek is elveszíthetik belétek vetett bizalmukat, amiből sok esetben lenézés, megvetés és társadalmi kivetettség származhat.

A legfontosabb, amit nem szabad sohasem eldobnotok, az az Istenbe vetett bizalmatok. Ha az emberekben néha-néha csalódunk is, ha megrendül az egymásba vetett bizalom is, az Istenbe vetett bizalomnak még akkor sem szabad megszűnnie. Isten nem ember. Isten vagyok — szól az Úr —, és nem ember, a szent teközötted, és nem haraggal jövök.

Mivel Isten rendelkezett a házasságot, ezért neki is célja van ezzel. A házasság által Isten nem korlátozni, hanem megtartani akarja az embert. A házasság által gyarapszik az ő anyaszentegyháza. A rendes és tisztességes házasság bizalmában és szeretetében szépen kiábrázolódik az Isten országa. A mennyei vőlegény, Jézus Krisztus, földi menyasszonyával, az anyaszentegyházzal a bizalom és a szeretet kapcsolatában él. Így készíti fel Isten az embert az ő örökkévaló országában való tartós lakozásra. Ez ígéret elnyeréséhez „békességés tűrésre van szükségetek”

Igen, mert csak ilyen feltételek mellett tudjuk Isten akaratát cselekedni, és csak ilyen feltételek mellett lesz és lehet bemenetelünk Isten országába. Elég gyakran szok-

tuk mondogatni, hogy ha valaki kijön a béketűrésből, akkor abból viszálykodás és veszekedés támad. De arra nem gondolunk, hogy mi hányszor hoztuk és hozzuk ki Istent a béketűrésből. Mennyei Atyánk mégis ugyanaz a féltőn szerető Isten marad, aki örökéveló kegyelméből bűneink bocsánatában részeltet bennünket.

Mivel Isten az embert a maga képeré és hasonlatosságára teremtette, ezért a békeséges tűrés mindannyiunk tulajdonsága kell hogy legyen. Ebben a kérdésben is maga Jézus Krisztus, a „békesség Fejedelme” a példaképünk, aki azért jött e földre, hogy az Atya akaratát teljesítse, hogy neki engedelmeskedve igazi békességet hozzon a földre. Erről tesz bizonytságot a karácsonyi angyalok himnusza: „a földön békesség”. Ezt ajándékozta a feltámadt Krisztus a félénk szívű tanítványoknak, amikor így köszönti őket: „Békesség néktek.” Bizalommal és békességes tűréssel kell viszonyulnunk felebarátainkhoz, mert akkor Isten akaratát cselekedjük: „Mert amennyiben megcselekedtétek egygel az én legkisebb atyámfiai közül — mondja Jézus —, énvelem cselekedtétek meg.”

A házastársak egymáshoz való viszonyában a békességes tűrés rendkívül fontos. Az életben nehézségek is adódnak, melyek próbára teszik béketűrésünket. Jöhet betegség vagy egyéb nyomorúság az életetekben. Ebben a helyzetben is békességes tűréssel kell lennetek egymás iránt, miként a házassági szent esküben ezt nemsokára elmondjátok: „véle tűrök, véle szenvedek és őt sem egészségében, sem betegségében, sem boldog, sem boldogtalan állapotjában, holtomiglan vagy holtáiglan, hitetlenül el nem hagyom”.

Ha „még egészséges állapotában” sem jó az embernek egyedül, mennyivel inkább szüksége van segítőtársra a betegség idején. Ilyenkor Isten megajándékozta a beteget az egészséges társ békességes tűrésével, szeretetével és jóakarásával, az egészséges segítőtársat pedig a beteg bizalmával, ragaszkodásával és hálájával. Íme, így kapcsolódik össze az életben a bizalom és a békességes tűrés. Mindkettő ajándékozója maga Jézus Krisztus. Gyakorlásának haszna az üdvösségben való részesedés ígérétének elnyerése. Ámen.

Temetési beszédek

Czapfalvi József

Mindvégig

Alapige: János 13,1b

A Szentírást olvasó ember tudja, hogy Isten szeretet. Isten szeretete megnyilatkozott már az Éden kertjében, amikor Szabadítót ígére az engedetlenség bűnébe esett embernek. Ez az ígélet öltött testet, amikor az idők teljességében megszületett a Megváltó: az Úr Jézus Krisztus. János apostol, az ő legkedvesebb tanítványa Isten szeretetéről e szavakban tesz bizonyosságot: „Azáltal lett nyilvánvalóvá Isten szeretete bennünk, hogy az ő egyszülött Fiát elküldte e világra, hogy éljünk általa” (1Jn 4,9).

Az egyszülött Fiúról szólnak hozzánk a szavak e temetés alkalmából, amikor ezeket olvastam: „Szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket.” Különösen kiemelkedik Igénkből ez a szócska: „mindvégig” Jézus földi életére nézve azt mondhatom, haláláig, a keresztfának haláláig szeretett bennünket. Földi életének nem volt egyetlen pillanata sem, amikor megbánta volna hozzánk lehajló szeretetét. Amikor a leggonoszabbak voltunk vele szemben, akkor sem fordult el tőlünk. Szeretetének szavai ezek: Bocsáss meg nekik, Atyám! Az ő szeretete minden más szeretetnél azért több és nagyobb, mert szeretete: megváltó szeretet. Ez a szeretet kísér át e földi világból az örökkévaló világba, s borítja ott reánk a kegyelemnek azt a palástját, amelyik minden bűnt elfedez.

Ha e földön keressük, hogy kiben vagy kikben található meg Krisztus szeretetének ez a vonása, ereje, fénye, akkor az édesanyák között kell szemlét tartanunk. Az édesanyák azok, akikbe a legerősebben belevésődött Krisztus szeretetének ereje. Ezek közé az édesanyák közé tartozott a mi megboldogult testvérünk is. Koporsója mellett elmondhatjuk az Ige szavával: szerette az övéit, mindvégig szerette őket.

I.

Kik voltak az övéi? Elsősorban és mindenekfelett: gyermekei. Nehéz lecke által tanítgatta a szeretetre mennyei Atyánk. Már 26 éves korában özvegyasszony — s három gyermek anyja. Addig is szerette őket, amíg férjével ketten együtt küzdöttek a mindennapi élet kenyeréért; de attól a pillanattól kezdve, hogy özvegyen maradt, szeretete irántuk megkettőződött, mert az édesapa helyett is szerette őket. Csodálatos az a szeretet, amelyik vállalja és hordozza a gyermekek gondját, vállalja a megnehezült élet minden feladatát. Az édesanya nem ismer fáradságot, lemond a pihenésről, hogy megoldja a gondokat. Takargatja a nélkülözést, hogy gyermekei ne érezzék a hiányt. Elfedezze a bajokat, a hibákat, hogy mindenkben megmutatkozzék szeretetének ereje. — Csak az édesanyák tudnak így szeretni! Ők hordozzák e világban a megbocsátó, mindent elfedező Krisztus szeretetét.

Övéi közé tartoztak testvérei és rokonai is. Fiatalon özvegyen maradt életének nélkülözhetetlen gyámolai lettek. Az apró gyermekekkel özvegyen maradt testvér földjét megszántani, gazdasági munkáiban segédkezni ugyan kik lettek volna első számú segítségai, ha nem az ő testvérei és rokonai. A szenvedés, a baj, a bánat még szorosabbra fűzte a vérségi kapcsolatokat. Koporsója mellett elmondhatjuk: szerette őket. Valóban mindvégig szerette testvéreit és rokonait.

II.

E szócska az ő életében annyit jelent, hogy haláláig. Ez a halálig hű szeretet bocsátotta szárnyára gyermekeit az új élet kialakítása felé. Ez a szeretet virrasztott az unokák ágyánál, s ez a szeretet vallotta azt, hogy vejeiben és menyében három jó gyermeket adott neki Isten.

De mindvégig szerette testvéreit és rokonait is. A gyöngye asszony az ő segítségükkel erősödhetett meg abban a hitben, hogy egymás számára teremtette őket Isten.

Mindvégig hű szeretetének áldott következménye lett az a viszonzszeretet, amit mindennap megtapasztalhatott. Gyermekai szívében ott él az édesanya soha el nem felejthető képe, érettük dobogó szíve. A fia által megújított családi házban körül is vette őt a megbecsülés minden érzése.

Volt úgy is az életében, hogy gyermekei a szélrózsa különböző irányba helyezkedtek el. Ő ebben is a kiváltságosok közé tartozott, akinek mind a három gyermeke újra hazajött. Súlyos betegségének ideje alatt minden gyermeke mellette lehetett, s odaadták az éjszakájukat is, csak hogy törlesszenek valamit abból a gyermeki kötelességből és hálából, amellyel tartoztak az édesanyának.

III.

Beteg, nagyon súlyos beteg volt. Földi orvosai nem gyógyíthatták meg. Mennyei orvosa váltotta meg nagy és súlyos fájdalmaiból. A mennyei orvos, a mi Urunk a Jézus Krisztus megnyitotta lelke számára a mennyei otthon ajtaját. A Szentírás és hitünk szerint a mennyei hazában nincs se fájdalom, se könny, se bánat, csak nyugalom az Atya színe előtt és megtapasztalása annak, hogy Krisztus a mennyben is szereti az övéit. Mert a halállal minden-minden itt marad. A gyermeki szívek meleg szeretete és a testvéri és rokoni szívek jósága. Senkit és semmit sem vihetünk magunkkal.

Aki vár bennünket, az Krisztus. S amikor majd elébe kerülünk, szeretetének drága szavait halljuk. Lehet, hogy így mondja: jöjj, te bűnös lélek, te hűtlen igehallgató, hanyag imádkozó; te engedetlen, makacs teremtés, bűnbánattartásodban is zúgolódó, panaszkodó ember. Jöjj, és én beborítalak téged szeretetemnek mindent elfedező palástjával, hogy Atyánk ítélete a te számodra is kegyelemmé váljék, hogy tied legyen a mennyei, áldott lakóhely.

Ez a mi hitünk a mi megboldogult testvérünkkel kapcsolatosan is. Hisszük, hogy a Krisztus érdeméért ő is megnyeri az örök béke áldott lakóhelyét.

Ebben a hitben kísérvük utolsó földi útjára. Jöjjetek, imádkozunk. Ámen.

Eduard Thurneysen

Az Úréi vagyunk

Alapige: Róma 14,7–9

Ezekben az erős igékben van az a vigasztalás, melyre ebben az órában szükségünk van. Az egyszerűség, a nagyság és a világosság Igéje szól most hozzánk: Ti emberek életetek során nem vagytok magatokra hagyatva. Nem vagytok útmutatás nélkül magatokra hagyva, mert mindnyájan „megmenekültök” Ti nem vagytok egyszerűen a sorsotokra hagyva, mely csapásaival reátok tör. Nem vagytok egyszerűen csak egy másik emberre hagyva, akár jót, akár rosszat gondol rólatok. Nem vagytok a halálnak sem kiszolgáltatva, mely mindnyájunkat vár. Nem, mert nektek Uratok van! Hatalmas Uratok, aki a ti életeteket mintegy szakadék fölött tartja és megtartja. Mint kereskedő, aki rendet teremt csőd előtt a boltjában, úgy veszi át, úgy veszi magához ez az Úr a mi életünket, és minden torzulás és bűn ellenére rendet teremt abban. Nincs olyan gond, amit benne meg ne oldhatnánk; nincs olyan teher, amit ne velünk hordozna; nincs olyan betegség, szenvedés és halál, melyből ne szabadítana meg. Ő győzelemre visz bennünket. Az a mi vigasztalásunk, hogy nekünk ilyen Urunk van. Ez a vigasztalás a mi örömünk, segítségünk és vezetőnk a jó és rossz napokban egyaránt.

Ki ez az Úr? A Luther énekével felelek: „Ha kérde, ki ő: ő Jézus, a Krisztus!” Jézus Krisztus senki más, mint az igaz Isten és az igaz ember. Jézus nem távoli tőlünk, hanem közöttünk levő és érettünk élő Isten, ő az én és a te Istened akar lenni. Ő uralkodik a mi életünk felett. Ezt gondolja az apostol, amikor így szól: Mert Jézus azért halt meg és Jézus azért támadt fel, hogy mind az élőkön, mind a holtakon uralkodjék. Mi hozzá tartozunk. Ő megőríz minket. Ha meghalunk, akkor is az ő kezében vagyunk, és többé nem enged kiesni bennünket ölelő karjai közül. Ezért vagyunk még a halálban is az ő erős őrizete alatt.

Az evangélium üzenete úgy árad ezekből az igékből, mint valami mély forrásból. Most mi magunk is meggyőződhetünk arról, hogy a mi hazaköltözött testvérünk ebből a forrásból merített. Az evangélium üzenetében találta meg élete alapját, azt a fundamentumot, melyre életét építette. Élete egy jól meghatározott keretben folyt le. Kívülről nézve bizonyos visszafogottságban és elrejtettségben élt. Életútja nem annyira ragasságokon, mint inkább mélységeken keresztül vezetett. Olyan hatalmas erővel rendelkezett, mely hordozta őt, mely kiáradt belőle, s mi, akik közelében éltünk, megérezhettük ezt. Csodás belső fény csendes ragyogása lebegett fölötte, melynek ragyogásában boldognak érezte magát. Mi is vele együtt boldognak érezhettük magunkat. Ez volt az, amit mindnyájunknak adott, és ez volt az, ami minket hozzá vonzott. Ennek az erőnek és fénynek az volt a titka, hogy ő abból az ismeretből élt, hogy Isten létezik, hogy ő jelen van, hogy ő az én Istenem. Bizonyosan tudta: Isten nem csupán egy gondolat, nem a gondolkodás képződménye, melyet mi találtunk ki, hanem Isten valóságos és élő Isten, aki lát minket, és akire mi felnézhetünk. Kinyújtja kezét utánunk, és mi megfogózatunk ebben a kézben. Mivel testvérünk egyszerűen és gyermeken, de elevenen magában hordozta mindezt, ezért tudott oly vidáman haladni útjában. Ezért élhetett megvizsgálódva, könnyedén és szárnyalóan, miként mi is ismerjük őt. Nem számított az, hogy sötétség van körülöttünk és nekünk szomorkodnunk, aggódunk és harcolnunk kell. Hazaköltözött testvérünk valóban tudott e sötétségről, a minket és másokat fenyegető és összetörő hatalomról. De ennek ellenére, sőt éppen ezért a sötétségből mint világosság az éjszakában tündökölt számára az Ige: „Te velem vagy és a te vesszöd és botod vigasztalnak engem.” Ezért még a sötétségben is szeret-hetjük és dicsérhetjük Istent, miként szeretett testvérünk is tette.

Figyeljük jól meg! Alapigénkben van valami tolakodó, van valami egyoldalú, sőt valami végérvényes. Igénk szinte tolakodóan mondja itt: „Senki sem él önmagának, és senki sem hal önmagának; mert ha élünk, az Úrnak élünk, ha meghalunk, az Úrnak halunk meg. Ezért akár élünk, akár halunk, az Úréi vagyunk.” Ez az életünk helyes megértésének a kulcsa. Minden, minden abban a Jézus Krisztusban található meg, aki senkiről el nem feledkezik, sőt akitől senki sem távolodhat el. Ő az Úr, ő mindennek a közepé. Minden tőle származik. Minden hozzá tér vissza. Mi lenne velünk, miben lenne segítségünk, ha ez az Úr nem lenne közöttünk és nem lépett volna fel érettünk? Jézus Krisztus jött, testvérünké lett, életét a végsőkig megosztotta a mienkkel, többé valóban nem hagyott minket magunkra. A mi életünk az ő életében és szenvedésében, halálában és feltámadásában van elrejtve, a mi életünk a Golgotán és húsvét napján valóságosan átment az ő tulajdonába, így többé már nem a miénk, hanem az övé, az ő tulajdona. Kezébe vette a mi életünket, érettünk is kitört a bűn és a halál mélységéből, melyben mi voltunk, és a mi életünket az Atya kezébe tette. Így és ezért érvényes az, amit az apostol mond: „akár élünk, akár halunk, az Úréi vagyunk”

Nézzünk most egy szempillantásra magunkba! Egészen másként is állhatna a helyzetünk. Mert épp ott és akkor, ahol és amikor Istennel találkozunk, hatalmas félelem önthetne el bennünket. Mi lenne velünk? Kicsoda Isten? Kik vagyunk mi? Ő az élő Isten, ő a szent Úr, aki előtt annyit sírunk és vétkezünk. Vajon Istennek nem kéne mondania nekünk: „El innen! Nem akarok segíteni rajtad! Nincs hely számodra az én szentséges közelemben!” E világ és e kor félelmes sötétsége valóban rászolgált arra, hogy ez legyen az utolsó szó, melyet kimondhatna fölöttünk. Isten mint elítélteket magunkra hagyhatna minket, mivel nem tudnánk neki semmiképpen ellenállani. Ehelyett azonban más történik, mivel Isten nemcsak szent, de egyben kegyelmes is. Mint végső Igét mondja nekünk: „Ne féljetek!” Én szeretlek téged, éretted jöttem, Atyád vagyok és te fiam vagy. Ez a kijelentése valóban nem magától értetődő. Ez csoda: kegyelmének csodája. Ez a bűnök megbocsátása. Ezért szenvedett és győzött Jézus Krisztus. Csak az, aki így érti Istent, csak az értheti meg teljesen őt. Így gyakorolja uralkodási jogát felettünk, így alapítja meg felettünk kegyelmes uralmát.

És most újra a mi hazaköltözött testvérünkre gondolunk. Ezt az egyet megtanulta és megértette. És ez a bizonyosság az ő életében kegyelemmé és fénné vált. Minden vidámság, derű és öröm mellett, mely a természetének részét képezte, volt még benne

valami kemény és radikális, alapvető és gyűlékony vonás, ami az élet végső mélységei utáni kérdésben jelentkezett, mely határozottan teljes feleletet keresett. A teljességnek az igénye megragadta őt és fogva tartotta. Már egészen korán világossá vált számára, talán a már régóta benne szunnyadó betegség szorongattatása következtében, hogy az élet mögött valami nagy és szent dolognak kell lennie. Minden gondolatával, minden erejével azon volt, hogy eleven, valóban élő életet éljen. Ebben példa lehetne számunkra, mert mindnyájan szétszórt és széttöredezett életünkkel veszélyben vagyunk. A keresés és a szemlélődés vonzásában jutott el a hit kérdéseihez, amit nagyon komolyan vett. Nem maradhatott meg a hitetlenség felemásságánál. Megértette azt, hogy csupán egyetlen kérdés létezik, amelyből következik a többi. Ez a kérdés nem más, mint az Isten után való kérdezés. Ha ez a kérdés meg van oldva, akkor az összes többi kérdés megtalálja a maga megoldását. De azt is megértette, hogy az Isten után kérdezés számunkra tulajdonképpen azt jelenti, hogy vajon Isten hozzánk kegyelmes-e.

Nekünk nem szabad kételkednünk Istenben, amikor valamit kérünk tőle, és szabad arra várni, hogy felénk forduljon, hogy kegyelmébe, magához emeljen minket. Így nyílt ki, így fakadt fel benne az Isten utáni várakozás, és az Isten utáni kérdezésben találkozott Jézus Krisztussal, aki elfogadta őt. Így és ezáltal jutott békére és örömré, melyek énjének jobbik és mélyebb részét képezték. Isten vidám szívet ajándékozott neki. Nemhiába fedezte fel a régi, a reformáció korabeli hitvalló énekeket, és újból megtanított minket azokat szeretni és énekelni. Azért járult az Úr asztalához minden alkalommal, hogy hirdetessék neki is a kenyér és pohár által az, hogy Jézus Krisztus az ő bűneiért is szenvedett, hogy eleget tett érte, hogy őt is megváltotta. Ezért tudta az életét szolgálattá változtatni. Azért tudott testvériesen a sokat szenvedett ember Fia oldalára állani, mert tudta, hogy Jézus Krisztus az ő testvére és az ő Ura.

Így költözött élete a szenvedésbe, és így költözött a halálba. A halál már jóval halálának órája előtt beárnyékolta az életét. Talán így is elvégezte földi munkája nagyobbik részét. Az élethez és a munkához ragaszkodott. Ezért harcolt. Az orvosok már rég lemondtak életéről, de mindenképpen ellenére ő mégis a hit és a Lélek erejéből élt s közben megtanult ezekből az erőkből élni; közben megtanulta, hogy Isten a szenvedésekbe egyre beljebb és feljebb vezet, amikor hátat szab földi életének. Az utolsó hetekben fontossá vált számára a 116. zsoltár. Annak szavaival, Igéjével mondhatta: „Körülvettek engem a halál kötelei, és a pokol szorongattatásai támadtak meg engem; nyomorúságba és ínségbe jutottam. És az Úrnak nevét segítségül hívám: Kérlek, Uram, szabadítsd meg az én lelkemet! Az Úr kegyelmes és igaz, és a mi Istenünk irgalmas.”

Ugyanebben a zsoltárban ezek az Igék következnek: „Mint hogy megszabadítottad lelkemet a halálból, szemeimet a könnyhullatástól és lábamat az eséstől: Az Úr orcája előtt fogok járni az élőknék földjén.” Számára mindez már a halálon innen teljesült. Így járulhatott Ura elébe. Most Isten előtt áll, mint akit Megváltója kiszakított a halálból, s akit most erőben és örömben magához fogadott. Ezért nem kell nekünk minden szomorúságunk ellenére sem bánkódnunk. Mi még a koporsónál is dicsérhetjük az Urat, és köszönetet mondhatunk neki, hogy minket, gyenge embereket, az ő kegyelméből magához vett. Rejtély marad, mint testvérünk esetében is, az, hogy miért kell egyes emberi életnek ilyen korán aláhanyatlania. De egyúttal azt is meg kell látnunk, hogy ebben a korán távozott életben valami megérett és kiteljesedett.

Ezért nem kell nekünk sírni. Isten nagy dolgot cselekedett a mi hazaköltözöttünkkel és velünk is. Amit általa nekünk adott, az ajándékként marad életünkben, és senki el nem veheti tőlünk. És eközben felpillanthatunk a győzelemre, a megváltásra, mert Jézus Krisztus értünk belépett a halálba. Isten színe előtt most ismét megtalálhatjuk azt a bizonyosságot, hogy azokkal, akik megelőztek minket a halálban, újra összekapcsolódhatunk, s az Isten orcája előtti fényben egyek lehetünk. Mert „elnyeletett a halál diadalra. Halál: hol a te fullánkod? Pokol! Hol a te diadalmad? De hála legyen az Istennek, aki a diadalmat adja nekünk a mi Urunk Jézus Krisztus által.” Ámen

Fordította: Vas Béla

Karácsonyi ünnepély

Az idő teljessége

Galata 4,4—5

A karácsony az Úr Jézus Krisztus születésének napja.

Az Úr Jézus születésének napját a Szentírás nem azokkal az anyakönyvi adatokkal jelöli, melyekkel a mi születésünket szokták meghatározni.

Az Úr Jézus születésének dátumát Pál apostol így jelöli meg: „Mikor pedig eljött az időknek teljessége, kibocsátotta Isten az ő Fiát.”

Mai karácsonyi ünnepélyünkön vizsgáljuk meg ezt a szokatlan és különös időmeghatározást, és kérdezzük azt, hogy mit jelent „az időnek teljessége” (to pléroma tou chronou).

I.

Beszéljünk először az időről, modern korunk, a sebesség századának e kegyetlen rabtartójáról, mely percnyi pihenés nélkül szakadatlanul kerget és űz, mely szakadatlanul új és új erőfeszítésre készítet mindaddig, amíg a homokórán leperreg az utolsó szem és kiábrándultan a halál hideg ölébe hullunk.

Az idővel kapcsolatosan az egyházi tanításban két alapvető elmélettel találkozunk.

1) Az első elmélet képviselője Origenész (Kr.u. 185—254), az alexandriai katekétai skola tudós vezetője, aki főleg Platón (Kr.e. 420—347), a nagy nevű ókori görög filozófus hatására azt tanítja, hogy az idő merőben rossz és teljességgel gonosz. Origenész ezt a felfogását a bűnesettel hozza kapcsolatba, és azt állítja, hogy az idő mindenestől a bűneset következménye és terméke. Ezért tagadja mindannak az értelmét és értékét, ami az időben születik és játszódik le.

Ma is találkozunk ezzel a felfogással, melyet főleg a különböző szekták képviselnek és terjesztenek, melyek a világvége helytelenül értelmezett tanításával rémítgetik és ijesztgetik azokat az embereket, akik nem ismerik a Szentírás kapcsolatos helyes és igaz tanítását.

2) Az időről szóló helyes keresztyén tanítás a bibliai teremtéstörténetből indul ki. 1Mózes 1,14—15-ben azt olvassuk: „És monda Isten: Legyenek világító testek az ég mennyezetén, hogy elválasszák a nappalt az éjszakától, és legyenek jelek és meghatározói ünnepeknek, napoknak és esztendőeknek.” E versekben foglalt kijelentés szerint az idő Isten teremtése, mely a bűnesetet messze megelőzi. Isten az időhöz és az idői léthez pozitíve viszonyul, mert mind az idő, mind az élet Isten teremtése. Nem az idő a gonosz, hanem a bűn által megrontott idő a gonosz. Az idő általában és önmagában nem rossz, hanem a bűnös ember által megrontott idő a rossz.

Isten amikor kijelenti önmagát, akkor belép az időbe, és a történeti időben emberré lesz a Jézus Krisztusban. Így vállal közösséget az időben élő emberrel.

Isten nagyon élénken figyeli mindazt, ami teremtésével az időben történik, és teljes odaadással szemléli az időben élő embert. Isten búslásában elrejtőzködik (Ézs 54,8; 64,6), majd áldólag megvilágosítja orcáját választott népén (4Móz 6,25—26). Isten megbántott szeretetében búsul, megsértett szentségében rettenetesen haragszik, bánkódik az ember teremtésén, majd megengesztelődik (1Sám 15,11; Ám 7,3,6; Jer 4,10 stb.).

Isten kijelentésében jelen van az időben. Megsértett szentségében elrejtőzködik, de szeretetében visszaajándékozta önmagát a történelmi időben élő ember számára.

Isten önmagát a történeti időben élő ember számára „az idők teljességében” ajánlódta vissza. Ez a karácsony. Ez a Jézus születésének ideje. Ez az ember megváltásának kezdete. Ez a kegyelmi idő kezdete. „Isten célja — tanítja Emil Brunner — az idő teljessége és nem az idő tagadása.” Az örökkévaló, teremtő Isten az idő szuverén ura. Isten örökkévalósága az idő feletti hatalmát és úr voltát fejezi ki. Míg az emberi élet hetven vagy nyolcvan esztendő, addig Isten előtt ezer esztendő annyi, mint a

tegnapi nap, mely elmúlt, és mint egy őrzésnyi idő éjjel (Zsolt 90,4.10). Isten örökkévaló, azaz idő feletti, aki szabad és független ura teremtésének és így az időnek is. Az idő a teremtő Isten kezében van. Az ember ideje a teremtő Isten megváltó kezében van. Ez a megváltó Isten meghallgatja az időben élő ember imádságát, mert a Jézus Krisztus szerinti imádság híd az örökkévaló Isten és az időben, a történelemben élő ember között. Isten az idő teremtő ura, aki kezdetet adott az időnek, és aki szent akarata szerint egyszer véget vet az időnek. Nem az idő örök, hanem a teremtő és megváltó Isten az örök.

II.

Most vizsgáljuk meg kissé közelebről „az idő teljessége” kifejezés jelentését.

A Jézus Krisztus születése előtti idő a törvény ideje, mert Isten az időben élő bűnös embert a Tízparancsolat zabolájával akarja fékezni és a Tízparancsolat ösztökéjével akarja az igaz útra serkenteni. A törvény az idő teljessége felé tereli és vezeti a bűnös, az időben élő embert. A törvény így lesz a Krisztusra vezérlő kalauzunk, mely igen fontos nevelőeszköz Isten kezében. Minden népnek megvan a maga vallási törvénye, de a Tízparancsolat abban különbözik a pogány népek vallási törvényeitől, hogy Isten kegyelmi szövetségével van kapcsolatban. A teremtő Isten a világ minden népeinek teremtő és gondviselő ura, aki a Krisztus Jézusban a világ minden népeit üdvözíteni akarja.

Isten nemcsak Izráelt, hanem a világ minden népeit Krisztusnak adta. Nemcsak Izráel, de az egyetemben nyögő világ, beleértve a pogány népeket is, Krisztusra vár. Amikor a történelem legnagyobb csodájaként az idő teljességében kibocsátotta szerelmes Fiát, akkor ez egy olyan esemény, melyet Isten hosszasan és gondosan készített elő. „Isten nem csak Izráel Istene — tanítja Emil Brunner —, hanem a minden népek Istene. Nem csak az üdvtörténet az ő műve, hanem ő a világtörténelem kormányzója is. Ez magának az Ótestamentumnak a bizonyágtétele.”

Isten a világ népei köréből Izráelt választotta szövetséges társául, de Isten a világ népeit is felhasználta annak érdekében, hogy világmegváltó tervét Izráellel és Izráelben megvalósítsa. Istennek terve van Izráellel, és terve van az egész teremtett világgal. Izráel szomszédai népei mind-mind bele vannak szőve Isten világmegváltó tervébe.

Isten két akkori világhatalom, AsszírIA és Babilon által fegyelmezi és bünteti Izráel engedetlen népét. De Círus perzsa királyt, aki hazaengedi Izráelt a babiloni fogságból, Ézsaiás próféta Isten felkentjének, szolgájának nevezi.

Isten nagyon gondosan és pontosan készíti elő az idő teljességét, az Úr Jézus Krisztus megszületésének legnagyobb méretű és felbecsülhetetlen értékű eseményét. Azok közül az eszközök és módok közül, melyeket Isten felhasznált a világmegváltó terve megvalósítása érdekében, emeljünk ki, Brunnerrel együtt, öt fontos szempontot.

1) Isten az idők teljességének előkészítése során lebontja azokat a korlátokat és határokat, melyeket a nemzeti vallások emeltek a népek közé. Nagy Sándor, majd a római birodalom az egyetemesség felé irányítja a Földközi-tenger vidékének népeit.

2) A görög filozófia megérlelte a Földközi-tenger vidékének népeit, és kritikailag bebizonyította, hogy a sok istent imádó vallás nem más, mint téves és babonás hiedelem. A görög Platón, majd a római Cicero gondolkodása nagymértékben emelte az emberiség szellemi színvonalát. Amikor Pál Rómában az evangéliumot hirdette, ugyanakkor egy Epiktétosz nevű rabszolga a magasrendű erkölcsiség szükségét és értékét tanította, melynek két sarokköve az Istenben való hit és az általános emberszeretet.

3) Isten világmegváltó tervének megvalósításában felhasználta a szétszórtságban élő zsidóságot is, melynek zsinagógái Alexandriától Rómáig mindenütt megtalálhatók voltak. A zsinagógával való találkozás által a Földközi-tenger vidékének népei megismerkedhettek Izráel Istenével, a világtéremtő és megváltó, féltőn szerető Istennel, és sokan csatlakoztak Izráelhez. Ezek azok a prozeliták, akik szívesen csatlakoztak később az apostolokhoz.

4) Nagy Sándor macedon király ideje alatt megkezdődött és a római birodalom korában tovább folytatódott a Földközi-tenger mellékén élő népek közötti szorosabb kapcsolat kiépülése. E szorosabb kapcsolat felvételét két tényező tette lehetővé.

Az egyik tényező a római civilizáció és a római jog. Köztudomású, hogy Rómát a birodalom minden részével nagyszerű utak kötötték össze, melyeket nemcsak a jól szervezett katonaság használt, hanem a kereskedők sokasága is. Az utak mentén épített őrházak gondoskodtak a közlekedők védelméről. Ezeken az őrhelyeken a római birodalom tisztviselői szorgoskodtak, akik a bámulatosan fejlett római jog értelmében folytatták tevékenységüket.

A másik tényező a görög világnyelv, vagyis az a görög nyelv, mely a különféle népek körében nagy népszerűségnek és elterjedésnek örvendett. Ezen a nyelven írták az apostolok és az evangélisták az Újtestamentum könyveit, s így az evangélium elterjedésének a világ minden népei körében nem volt nyelvi akadály.

5) Az „idő teljességének” előkészítése során az ötödik tényező maga Izráel népe, a törvény népe.

Jézus az idő teljességében a törvény alatt asszonytól született. Így és ezáltal népe és kora gyermeke. Ebben a régi összefüggésben Isten újat teremt, mert Jézus a törvény beteljesítőjeként ajándékozza az evangéliumot a világ minden népeinek. Benne és általa jelenik meg a bűn által megrontott időben a kegyelem ideje, az a kedvező idő (kairosz — Gal 6,10; 1Thessz 5,1), amikor az evangélium győz az emberi szívekben, amikor a kegyelem legyőzi a bűnt, amikor lehetővé válik Jézus Krisztus követése a hitben és a szeretetben.

III.

Az „idők teljességének” bekövetkezése a felismerhető öt tényező ellenére is egészen Isten hatalmában volt. Bekövetkezése Isten örök tanácsvégzése szerint és nem a történelmi helyzet sürgetésére történt. Az „idők teljességének” bekövetkezése, vagyis Jézus Krisztus születésének időpontja éppen úgy Isten titka volt, mint ahogy Jézus Krisztusnak az utolsó ítéletre való visszajövelele is egészen Isten titka, amit az emberek matematikai számításokkal sohasem tudnak kitalálni. Az idők teljessége akkor következett be, amikor „tetszett” Istennek, hogy a Megváltó megszülessék, amikor tetszett Istennek, hogy a bűn által megrontott időben elhozza a Jézus Krisztus kellemes idejét, a kegyelem idejét.

Isten örökkévaló. Felette áll az időnek, de ő az idő szabad ura, akinek jogában és hatalmában áll, hogy a bűn által megrontott időben megteremtse a kegyelem idejét.

Az „idő teljességében” találkozunk Isten örök tanácsvégzése a történelemmel és lesz Isten megváltó szeretetének idejévé.

Isten „az idők teljességében” megszületett szent Fiában oldja meg a történelem zúgó időáradatában élő ember minden kérdését. Ő a történelem ura és célja. Nemcsak az Ótestamentumot, hanem az emberiség történetét is — mondja a zürichi nagy teológus — messianisztikusan kell megértenünk. Jézus Krisztusban minden beteljesedett, amit Isten örök tanácsvégzése szerint ígért a megváltásra szoruló és váró emberiségnek. Jézus nemcsak az Izráellel kötött ószövetség, hanem a világtörténelem beteljesítője is. „Nem az Ószövetségből kiindulva kell az Újszövetséget megérteni, hanem éppen fordítva, az újból kell az ót megérteni. Nem a világtörténelemből lehet Jézus Krisztust megérteni, hanem Jézus Krisztusból kiindulva lehet a világtörténelmet megismerni” (E. Brunner). A világtörténelem Isten előkészítésének és ígéréteinek az ideje.

Az „idők teljességének”, vagyis az Úr Jézus Krisztus születésének előkészítésében nemcsak Mózes vesz részt, hanem az egyiptomi gonosz fáraó is, nemcsak Ézsaiás, hanem a perzsa király, Círus is, nemcsak a próféták, hanem Augustus római császár is, aki a népszámlálásra vonatkozó parancsot kiadta. És jönnek napkeletről a csillaglátó mágusok, a napkeleti bölcsek, a három királyok, hogy tisztességet tegyenek az Isten Fiának, aki az idő teljességében a törvény alatt asszonytól született.

Isten mindent általa és reá nézve teremtett. Jézus Krisztus nemcsak az én uram, nemcsak az egyház ura, hanem Jézus a világtörténelem és az egész világ szuverén ura. Benne, egyedül benne van a kegyelem és az üdvösség.

Jézus Krisztus anyaszentegyháza úgy él itt és most a bűn által megrontott történelmi időben, hogy hitével és reménységével egészen és egyedül a kegyelmi idő urában, a Jézus Krisztusban él és üdvözl.

Nagy László

Kacsó Sándor

Advent a lágerben

Ó, gyere be, kicsi Jézus,
Ó, gyere be, béke,
Hajszolt lelkem hajlékába,
Fáradt lábam, hajlott hátam
Bús Betlehemébe.

Nagyon rossz a világ most itt,
Zárva ajtó, ablak,
Mindhiába kopogtatnál,
Előkelőbb lakásokban
Aligha fogadnak.

Nem is nagyon hiszem, hogy jobb
Szállásod akadna,
Mint ez az én fáradt testem
Karácsonyi békét váró
Rozzant istállója.

Gyere bé hát, kicsi Jézus,
Karácsonyi béke!
Rozzant testem kis ablakán
Hadd tekintsen ki az öröm
Meleg lámpafénye.

Tg. Jiu, 1944. december 10.

Müller Dezső

Adventi imádság

Ahogy a tűz lángja
elnyeli az árnyat,
ahogy a szél rázza
az aláhajló fákat;

ahogy fénybe borul
esténként a telt hold,
ahogy fényözönben
zengedez az égbolt;

ahogy száz madár száll
csőréhez nőtt tájban
s megbékül a lélek
jókor jött halálban;

ahogy gyermek szépül
kibuggyanó könnyben:
Úgy engedd, Istenem,
életem leélnem.

Adorjániné Nagy Aranka

Új karácsonyt

Uram, te látod, te jobban tudod,
kár is mondanom:
Tűz-láng itt minden. Fegyverfüst gomolyog.
Már alig láthatjuk tőle egymást,
soha sincs háború nélkül ez a föld.

Csak foltokban vannak itt-ott
tisztult szigetek, ahol te vagy az Úr.
Elvadult szívekben elvásott tanításod,
százvezrek meg sem ismertek még téged,
és sok milliók elutasítanak,
akik nem értik tökéletes áldozatodat.

Világrengető volt tisztogatásod,
de újra ellepte a szenny a világot.
Merészen gonosszá lett az ember.
Trónol a pénz és vad hajszára sarkall,
rendkívül csiszoltá lett az agy,
már az erekben s a szívekben operálnak,
és mégis tömérdek a kórság,
át- meg átszötte testünket a daganat.

Mindenütt rendezetlen életek,
fölbomlott a család, kihalt a szeretet.
Aránytalanul kevés a hit, a tisztaság.
Kéztördelőn nézzük, hogy nincs kiút.
Veszett iramban járművek robognak,
elbizakodott göggel, nyugtalanul
az eget is átcikázzák,
csupa berregés, zúgás; a világ
ütőere veszedelmesen lüktet,
bilincsben tart a félelem,
úr a közöny és menedék a kábítószert.

Nem két évezred előtti földrejööttöd
mikéntjén kell már elmerengenünk,
hanem sürgetni, kérni, térdre hullva téged,
csak tenálad van megoldás és élet,
új, tiszta föld, és ragyogó új ég,
amely ránk áldást hint.

Jöjj hatalommal, jöjj megint!

Áprily Lajos

Karácsony-est

Angyal zenéje, gyertyafény —
kincses kezem hogy lett szegény?

Nem adhattam ma semmi mást,
csak jó, meleg simogatást.

Mi győzött érdességemen?
Mitől csókolhat úgy kezem?

Simogatást mitől tanult?
Erembe Krisztus vére hullt?

Szemembe Krisztus-könny szökött? —
kinyúló kézzel kérdezem.

Áldott vagy a kezek között,
karácsonyi koldus-kezem.

T.S. Eliot

Simeon éneke

Uram, a római jácintok virulnak a cserepekben,
téli Nap kúszik havas hegyeken:
a konok évad visszaretten.
Súlytalan életem halálos szélre vár,
mint kezem fejére pihe rebben.
Por a sugárban és emlék a zúgban:
a holt vidékre húz a szél felettem.

Te békédet add meg nekünk, Uram.
Jártam e városban sok éven át,
betartottam a bűjtöt, senki sem éhezett miattam,
senki se zörgetett kapumon hasztalan.
Becsületet és vigaszt kaptam, adtam.
Ki emlékszik majd házamra, hol laknak gyermekeim gyermekei,
ha majd a bánat kora eljövend?
A zerge ösvényére bújnak s a róka otthonába lent
s idegen arcoktól, idegen kardoktól menekülnek.

Jön kora a kötélnek, az ostornak, a könnynek —
a Te békédet most add meg, Uram.
A csüggedés hegyének stációi jönnek
s az anyai kín biztos percei,
most még az elmúlás korai évszaka van, —
engedd, hogy a Gyermeke, a még néma s ki nem mondott Ige
most adja meg Izráel vigaszát,
annak, ki nyolcvanéves és holnapnélküli.

A Te Igéd szerint.
Majd dicsőítenek gúnyoltatással s glóriával
s szenvednek minden nemzedéken át.
Fel a szentek lépcsőjén fény fény után lobog,
Ne énekelem a rajongó imát s gondolatot,
ne énekelem a végső látomást s a kínhalált:

a Te békédet add meg most nekem.
(S kard döfi át szívedet,
a tiédet is.)
A saját életemtől és az utánam jövők életétől fáradt vagyok,
a saját életembe s az utánam jövők életébe belehalok.
A Te szolgád már elmehet,
mert látta megváltásodat.

Fordította: Vas István

Kiss Jenő

Pásztorok zavara

A fény, a félelem, az angyal
eloszlott már a régi hanggal,
nem zeng a mennyei torok —
de szívéükben még száll a langy dal
s csak állanak a pásztorok —:
„Megszületett királyotok!”

Hej, mire várunk? Útrakelve
siessünk áldott Betlehembe!
— s botunk már indul is sután;
az egyik még kinyúl a lenge
bárányfelhős barik után
s meghajlít egyet a nyakán.

Mennek a tág, visszhangos éjben,
ők a földön, szemük az égen,
mennek s nem értik: mint lehet,
hogy őket szólította, éppen
őket, az édes izenet —
Teremtőnk! vajon mit jelent?

Mit higgyenek? — bús, senki népek,
kik aklos legelőkön élnek
s ruhájuk bolhákkal tele —
Szájukon nem volt más, csak ének
s szívéükben gyapjak melege —
ily kegyet érdemelnek-e?

Ég! mért nem üzentél azoknak,
kik szentíráások közt borongnak?
Azok megértik hangodat.
Mért nem a díszes gazdagoknak:
vihetnek ajándékokat —
A pásztor mit ért meg s mit ad?

Így mennek, némán, tépelődve —
s most már lenéznek, le a földre,
hol görcsös árnyuk hánytörög —
Így mennek ők, így mindörökre,
zavartan, hogy ez mi dolog —
a szent, a bundás pásztorok.

Reményik Sándor

József, az ács, az Istennel beszél

Magasságos,
Te tudod: nehéz ez az apaság,
Amit az én szegény vállamra tettél.
Apja volnék, — és mégsem az vagyok.
Ez a gyermek... ha szemébe tekintek,
Benne ragyognak nap, hold, csillagok.
Anyja szemei s a Te szemeid.
Istenem, a Te szemeid azok.
Gyönyörűséges és szörnyű szemek,
Oly ismerősek, s oly idegenek...
Ez az ácsműhely... ezek a forgácsok...
Mit tehettem érte?... mit tehetek?
Én tanítottam fogni a szerszámot.
Mégis rá fogják majd a kalapácsot.

Úgy félek: mi lesz?
 Most is ki tudja, merre kóborog,
 Tekintetétől tüzet fog a műhely,
 Tüzet a világ, s egyszer ellobog.
 Ó, jó volt véle Egyiptomba futni
 S azután is óvni a lépteit,
 Fel a templomig, Jeruzsálemig,
 Míg egyszer elmaradt...
 Ó, jó volt, míg parányi rózsauja
 Borzolta szürkülő szakállamat.
 Ezüst nyomot hagyott már akkor is,
 Komoly nyomot parányi rózsauja.
 S most olyan más az útja...
 Vezetném és Ő vezet engemet.
 Csak azt tudom, a Te utadon jár,
 Magasságos,
 De ki tudja a Te ösvényedet?
 Te vagy az atyja, — én senki vagyok,
 Az Evangéliumban hallgatok,
 S hallgat rólam az Evangélium.

Szemlér Ferenc

Karácsonyra

Foszlik a fény, fogy a hó,
 közeledik az idő,
 meg kell már születned!
 Gyűlnek is a pásztorok,
 igazodik száz torok
 édes énekednek.

Nem tudjuk, hogy merre fog
 jót jelentő csillagod
 rőt egünkre kelni.
 De a jászol barma vár
 s három keleti király
 készül útrakelni.

Az alázott s a szegény
 sorsa sűrű éjjelén
 jöttöd után reszket.
 Nem lehet, hogy annyi test
 s lélek vágyát félrevesd
 és hogy ne szüless meg!

Vérben, vasban nevedet
 rebegik a nemzetek,
 sutlogják a népek.
 Vedd le róluk a sötét
 égető vasvesszejét,
 ahogy megígérted!

Kezük még tán fegyveres,
 de a szemük jelt keres,
 jelt, ami segítsen.
 Ó, ne hadd csalódnok,
 szállj közējük szép titok,
 gyermekarcú Isten!

S mentsd meg, akit szeretünk,
 gyermekünk és kedvesünk,
 barátunk és vérünk
 — S ha majd Krisztus született,
 áldd meg ősi szeretet,
 minden ellenségünk!

A lapot alapította: dr. Csiha Kálmán és Nagy László
Főszerkesztő: Nagy László
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Kéziratokat nem őrünk meg és nem küldünk vissza

**Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának
nyomdájában**

Műszaki szerkesztő: Bálint Lajos

Számítógépes szedés, tördelés: Venczel Géza

